

**ILARIE GH. OPRİȘ, MOLDOVAN IRÉN MÁRIA
SÂNGEORGIU DE MUREȘ**

XIX

Biblioteca comunală

Mulțumesc domnului prof. Cueșdeanu Lucian Șerban, director la S.C. Nakita Prod Comimpex S.R.L. Târgu-Mureș, pentru colaborare și sprijinul acordat, pentru editarea, și tipărirea cărții „Sângeorgiu de Mureș, vol. XIX, Biblioteca comunală”.

Autorul

ILARIE GH. OPRİȘ, MOLDOVAN IRÉN MÁRIA

**SÂNGEORGIU
DE
MUREȘ**

XIX

Biblioteca comunală

**Editura Constantin Romanu-Vivu
Târgu-Mureș
2019**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

OPRIȘ, ILARIE GH.

SÂNGEORGIU DE MUREȘ XVIII / Ilarie Gh. Opriș,
Moldovan Irén Mária– Târgu-Mureș: Editura Constantin Romanu-
Vivu, 2017

ISBN 978-606-94441-8-4

I. Monica Avram (Cuvânt înainte)

II. Dimitrie Poptâmaș (Prefața)

III. Florin Bengean (Introducere)

IV. Baricz Lajos (Az írástól a könyvig ...)

V. Elena Bordaș (Aniversarea...)

VI. Emilia Opriș (Când înveți să citești ...)

VII. Constantin Savu („Cine are carte are parte”)

VIII. Sorina Bloj (Coperta IV)

Picturi de: Liviu Ștef, Teodor Moraru, Gheorghe Opriș, Veress
Zsuzsa, Ioan Rusu, Erica Alecu, Ilarie Gh. Opriș, Czirjék Lajos,
Maria Mera, Angel Vultur, Orbán Ferenc, Vasile Mureșan, Fábian
Margit, Abonyi Mária, Sabina Purcariu, Ioan Zibilianu

Fotografii și fotoreproduceri: Ilarie Gh. Opriș,
Alexandru Tcaciuc, Liliana Moldovan

Editura Constantin Romanu-Vivu
Târgu-Mureș, str. Decebal, nr. 40/12
director Constantin Valentin Bretfelean
Lectori: Olivia Opriș, Dorina Sermășan
Copyright @ Ilarie Gh. Opriș, 2017
Toate drepturile rezervate
Tehnoredactare: Ilarie Gh. Opriș, Alexandru Tcaciuc

Tiparul executat la INTERMERCIA GROUP
Târgu-Mureș, str. Iuliu Maniu, nr. 14, telefon 0265–216666
ROMÂNIA

Cuvânt înainte

Pe parcursul a mai bine de 20 de ani, începând din 1996, Sângeorgiu de Mureș - o comună etalon a județului nostru - se bucură de o atenție cu totul aparte. Și acest lucru se întâmplă grație unui sângeorzan - Ilarie Gheorghe Opriș - care cu multă răbdare, insistență și acribie specifice unui cercetător consacrat stăruie în a ne dezvălui viața comunei, sub toate aspectele ei.

Prin volumul de față - al XIX-lea din seria *Monografii. Sângeorgiu de Mureș* - autorii Ilarie Gheorghe Opriș și Moldovan Irén Mária - ne propun o incursiune în lumea bibliotecilor și a cărții. Și nu orice bibliotecă! Este biblioteca comunei Sângeorgiu de Mureș!

Nu cred că există în literatura de specialitate o altă monografie dedicată unei biblioteci comunale din România. După cum mi-e greu să cred că mai există o localitate atât de bine studiată, analizată și valorificată precum Sângeorgiu de Mureș. Dar acestea sunt doar aspecte care țin de analiza de suprafață a cărții de față, pentru a o încadra în memoria locală.

Unicitatea reală a acestei monografii este dată de conținutul ei. O consider fără doar și poate o carte-document, iar argumentele în acest sens sunt numeroase și incontestabile și țin de felul în care autorii au valorificat atât documentele aflate în arhiva locală a comunei, dar și pe cele descoperite pe raza județului. Amintesc, în acest sens, arhiva internă a Bibliotecii Județene Mureș, în care se regăsesc *dări de seamă*, *rapoarte de activitate* și *procesele verbale de constatare* după vizitele efectuate în comună de reprezentanții instituției, precum și *date statistice* care arată evoluția interesului local pentru carte și lectură - în număr de volume și număr de cititori.

Dincolo de acestea, autorii - preconizând cu mult timp înainte apariția acestei monografii - au așternut pe hârtie gândurile, amintirile și trăirile celor care au servit biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș din anul înființării ei (1949) și până în zilele noastre.

Nici că se putea un omagiu mai onest și mai pur decât prezența vie a bibliotecarilor care nu mai sunt azi printre noi, dar cărora li se datorează cele șapte decenii de activitate. Privind lucrurile din această perspectivă, cartea de față nu este doar o monografie a bibliotecii ca instituție, ci este un dicționar biobibliografic al bibliotecarilor locali, o fărâmă din viața lor, dedicată acestei instituții.

Un alt aspect care confirmă statutul de carte-document al acestei monografii este dat de inserarea a numeroase fotografii realizate în timpul activităților culturale, fie în bibliotecă, fie în căminul cultural din localitate, dar sub egida bibliotecii. Se spune că omul sfințește locul... Da! Sângeorgiu de Mureș este un loc sfințit datorită celor care și-au trăit viața în biblioteca locală, dar și prin prisma celor care i-au pășit pragul. Regăsim în fotografiile elita culturală mureșeană, oameni care azi nu mai sunt printre noi, dar care și-au pus amprenta asupra creșterii noastre culturale, spirituale, sufletești. Pios omagiu!

Dincolo de toate acestea, cartea de față cuprinde și o sinteză a presei locale cu privire la felul în care Sângeorgiu de Mureș s-a dezvoltat, a evoluat sub semnul culturii și s-a impus în lumea culturală mureșeană. Numeroase articole din *Steaua Roșie* - în anii de dinaintea revoluției decembriste - și *Cuvântul liber* - după 1989 - sunt dovada vie a modului în care comuna - prin oamenii ei, prin bibliotecari, prin autorități - a înțeles că fără o implicare reală în viața culturală ne pierdem pe noi înșine.

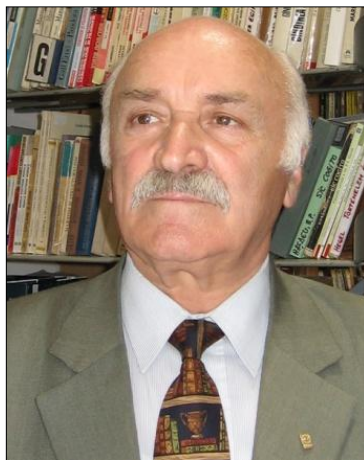
Așadar, o carte-document, o monografie menită să readucă la lumină adevărata valoare a culturii, a cărții, a bibliotecii și a celui care o slujește - bibliotecarul.

Dr. Monica AVRAM

Director
Biblioteca Județeană Mureș

Prefață

În seria cărților care încearcă să arunce o lumină cât mai completă asupra evoluției localității învecinate municipiului Tîrgu Mureș, (istoric, geografic, economic, instituțional, educațional, sănătate, învățământ, cultură, etc.) se numără cele 19 volume monografice, scrise de autor sau în colaborare, acesta din urmă având ca obiectiv Biblioteca comunală (coautor: Moldovan Irén Mária). Povestea acestei instituții este una aparte, fiind printre primele de acest fel din județul nostru, bazele ei au fost puse în

acele vremuri de restriște impuse de ce-a de a doua mare conflagrație mondială, când, România intra în sfera de influență sovietică și când, culturii românești i se impunea introducerea celei mai severe dictaturi așa zisă a proletariatului, alianță muncitorească-țărănească, îndreptată împotriva elitei intelectuale considerată retrogradă și ostilă noului regim. Parcurgem o vreme când relațiile interumane s-au deteriorat la maximum. Cultura a devenit un mijloc de aplicare a politicii comuniste pentru promovarea unei ideologii de import adusă pe tancurile sovietice.

Astfel a apărut lupta de clasă un concept al teoriei marxist-leniniste, evoluat și pus în aplicare în Țara Sovietelor de către Lenin și Stalin, având ca scop îndeplinirea rolului pe care trebuia să îl îndeplinească partidul comunist, de stegar al clasei muncitoare în faza de implantare a noii ordini sociale, ca urmare a hotărârii Conferinței de la Yalta care a împărțit Europa în sfere de influențe de către învingători. România cu toate eforturile sale de învingători a fost desemnată pentru a face parte din sfera sovietică.

Nimic mai dureros și mai grav decât să abați din drumul firesc de dezvoltare, un stat în care se statorniceau relațiile

capitaliste, care confereau înțelegere și bunăstare corespunzătoare unei formații puternice în această parte a Europei. Devierea de la formele firești de dezvoltare economică, politică și culturală a abătut România de la cursul ei, conducându-o pe un drum impropriu prin aplicarea unei politici de forță, violență nemiloasă și dictat.

Perioada de apogeu aparține anilor 1948-1960, când sub hegemonia clasei muncitoare, lupta de clasă, contradicțiile dintre păturile sociale împinse pe căile socialismului se ascut la maximum, primind forme neînchipuite în care dictatura și teroarea sunt ridicate la rang de lege. Cel mai puternic au fost afectați intelectualii, cunoscut fiind faptul că ei erau purtătorii de idei pe care le urmau masele.

Acesta era motivul pentru care elitele românești au plătit cel mai scump efectele așezării noii ordini sociale bazată pe forță și dictat, prin îngroșarea rândurilor deținuților, privare de drepturi și libertăți și muncă forțată. Încă din anul 1946, ia ființă Ministerul Informațiilor care urma să controleze și să cenzureze toate acțiunile de informare, inclusiv cele ale propagandei din străinătate și pentru străinătate. În anii 1948-1949, au fost create Securitatea și Miliția Populară, instituții de teroare și represiune, având ca organe de decizie Tribunalele Poporului și Procuratura Militară.

În aceste condiții cartea și biblioteca trebuiau să devină mijloace importante de sprijinire prin activitatea lor a dictaturii proletarietului și a luptei de clasă în procesul de sovietizare a României, abătându-le de la misiunea civilizatoare, aceea de educație și cultură a populației și păstrarea caracterului său public educativ. Astfel, a fost necesară stabilirea cadrului legislativ care să reglementeze normele de activitate ale acestora. Cărțile au fost supuse unei severe cenzuri. Producția retrospectivă de carte a trecut și ea printr-un rigid proces de selecție, bună parte din ele, fiind considerate drept un pericol social pentru noul regim. Majoritatea fondurilor de carte au fost triate fiind restricționate procesului de lectură, datorită faptului că nu serveau procesului de educare a maselor.

În urma acelei selecții au fost afectate bibliotecile publice aflate în proces de formare. Puține au rămas în urma acelei selecții accesibile publicului. O mare răspândire a cunoscut accelerare tipăririi unor cărți de urgentă necesitate, în bună parte traduse din literatura sovietică, fie ele politice, de popularizare științifică,

agricole și tehnice ori literare care preamăreau ideologia comunistă, succesele afirmării luptei de clasă, obținute de popoarele Uniunii Sovietice în lunga lor existență de la Revoluția din Octombrie 1917, în construirea socialismului și comunismului precum și efortul de eliberare a popoarelor europene în cel de Al Doilea Război Mondial. În principal funcționau câteva edituri cum ar fi de exemplu: Editura politică, Editura „Cartea Rusă”, Editura „Arlus”, precum și Editura Pentru Literatură și Artă, etc.

Pentru ca totul să fie în bună regulă, nu a întârziat nici apariția actului normativ de înființare și funcționare a bibliotecilor. Era Hotărârea Consiliului de Miniștri (H.C.M.) 1542 din 29 decembrie 1951. Procesul de organizare a lor a început încă din anul 1948-1950. În expunerea de motive se prevedea că:

În munca de educare a maselor, în formarea conștiinței noi socialiste a oamenilor muncii, cartea are o însemnătate deosebită și răspândirea cărții în mase este unul din factorii principali ai revoluției culturale ce se desfășoară în țara noastră:

Bibliotecile sunt chemate să aducă o contribuție din cele mai importante pentru a dezvolta în rândul maselor interesul pentru citit, pentru larga răspândire a cărții și pentru a satisface setea de cultură a maselor se hotărăște:

Art. 1 –Comitetul pentru Așezăminte Culturale din R.P.R. de pe lângă Consiliul de Miniștri, Ministerele și Instituțiile Centrale de Stat care au biblioteci, Comitetele Executive ale Sfaturilor Populare Regionale, ale orașelor de subordonare regională, ale Sfaturilor populare raionale, ale orașelor de subordonare raională și ale Sfaturilor Populare comunale:

a) vor lua măsuri pentru buna organizării a bibliotecilor, în așa fel încât ele să devină adevărate focare de răspândire a culturii socialiste la orașe și sate;

b) vor îmbunătăți, conținutul politic al activității bibliotecilor, dând atenție deosebită popularizării și răspândirii în cât mai bune condițiuni a operelor clasicilor marxism leninismului, a cărților sovietice (literatură, știință, tehnică), a cărților noi apărute în țara noastră, a clasicilor literaturii românești și a scriitorilor progresiști din lumea întreagă, etc. spre a ajuta pe oamenii muncii în lupta pentru construirea socialismului și apărarea păcii;

c) vor asigura încadrarea bibliotecilor cu bibliotecari corespunzători din punct de vedere al nivelului politic, cultural și profesional;

d) vor asigura condiții materiale bune pentru funcționarea bibliotecilor, păstrarea cărților și servirea cititorilor;

e) vor desfășura o muncă sistematică pentru a îndruma spre bibliotecă masele largi de muncitori, țărani muncitori, intelectuali, tineri și copii, de la orașe și sate.

În continuare, Legea face referiri la intensificarea și răspândirea cărților în rândurile copiilor și tineretului, colaborarea între biblioteci, atragerea cadrelor didactice în activitatea de propagandă a cărții și bibliotecii, obligația ministerelor abilitate pentru aprovizionarea sistematică cu cărți a bibliotecilor, controlul activității lor, ca și organizarea de cursuri formative a bibliotecarilor. Coordonarea activității bibliotecilor se va asigura de către o comisie de pe lângă Comitetul pentru Așezămintele Culturale din care urma să facă parte reprezentanți ai Academiei R.P.R. și specialiști din domeniul bibliotecilor, a organizațiilor de masă și obștești. Tot prin această hotărâre se stabilește înființarea Bibliotecii Centrale de Stat a R.P.R., apoi se înființează Fondul de Stat al Cărții având ca principală atribuție înzestrarea cu cărți a bibliotecilor. Direcția Generală a Editurilor, Industriei Poligrafice, Difuzării Cărții și a Presei primesc atribuții privitoare la aprovizionarea cu cărți a bibliotecilor. Tot acum ia ființă Camera Cărții însărcinată cu înregistrarea producției de tipar. Una dintre cele mai importante prevederi era înființarea anuală în centrele de comună a 300 de biblioteci comunale cu local propriu, minimum 1500 de volume și bibliotecar salariat.

Cu autorul acestei monografii ne-am cunoscut atunci când se da bătălia pentru biblioteci, o acțiune bine pusă la punct de către autorități.

Ca vârstă ne despărțea un singur an. Amândoi eram elevi ai Liceului „Alexandru Papiu-Ilarian”. Nu ne cunoșteam personal ca elevi. Eu urmam seralul iar el cursul de zi. Amândoi la terminarea acestor studii am optat pentru un loc de muncă.

Ca cititor activ al Bibliotecii Regionale, înainte de angajare la Fabrica de Piele, printr-o mână întinsă de un fost coleg de liceu care lucra acolo, am vizitat biblioteca pentru a-mi schimba cărțile împrumutate. O împrejurare fericită m-a condus la locul muncă visat, unde am lucrat timp de 50 de ani (1955-2005).

Colegul de liceu Ilarie Gheorghe Opreș, a profitat de faptul că tatăl său salariat cu vechi statute la Primăria Orașului Țirgu Mureș, în anii 1949-1950, a lucrat ca activist cultural atât la raionul Mureș cât și la Reghin. Era exact momentul în care se puneau bazele rețelei de biblioteci comunale, care, în baza acestui act normativ urmau să beneficieze de bibliotecar salariat. Postul îi venea bine pentru o scurtă perioadă de timp până la reluarea studiilor. Desigur, constituirea bibliotecilor comunale au anticipat apariția actului normativ, ele fiind legiferate odată cu publicarea acestuia (BO nr 120 din 29 decembrie 1951).

La Sângeorgiu de Mureș exista o bibliotecă publică a Căminului Cultural care, în lipsa unor alocații bugetare se dezvoltă lent. Viitoarea bibliotecă publică comunală avea să se formeze pe colecțiile acesteia, care, în anul 1949 dispunea de 658 volume, în majoritate broșuri de popularizare. Vestea organizării unei biblioteci a anticipat alcătuirea rețelei așa cum s-a întâmplat în mai multe localități din mediul urban sau rural. Încredințat ca bibliotecar responsabil a fost desemnat Vasile Micu, sătean luminat, cu origine sănătoasă așa cum o cerea timpul, absolvent al unei școli profesionale de strungari îndeplinind într-o vreme și funcția de președinte al Comitetului Provizoriu al Sfatului Popular Comunal. Era un om mai răsărit din sat. Îi plăcea de să citească. Să fie între oameni să discute cu ei. Din motive de sănătate se retrage din activitate profesând specialitatea sa până la pensionare.

Aplicarea postului de bibliotecar salariat cu normă întreagă survine în baza H.C.M. 1542 din 1951, în baza căruia trebuiau să se înființeze cele 300 de biblioteci comunale anual. Una dintre acestea era cea din Sângeorgiu de Mureș.

Obligatoriu ea trebuia să dețină un spațiu propriu și numărul de volume stabilite. Fondul de carte s-a realizat cu rezevizionare prin sprijinul obținut de la Fondul de Rezervă națională creat în acest scop, ca și prin alocațiile bugetare.

Am extras câteva date privitoare la dinamica creșterii colecțiilor, bineînțeles în conformitate cu interesele de lectură ale locuitorilor: instrucția școlară, educația adulților raportată la completarea cunoștințelor culturale științifice și a cerințelor societății, divertisment etc.

Fondul de carte ca și diversificarea tematică înregistra an de an progrese incredibile după cum urmează: 2.100 vol. în 1953, 4.982 vol. în 1957, 5.674 vol. în 1960, 6.636 vol. în 1970, 10.948

vol. în 1980 ajungând în prag de mileniu la 12.346 vol. după care biblioteca mai funcționează până în anul 2008 când, nejustificat își închide ușa pentru cititori.

Se pare a fi fost dinamică și atragerea populației la lectură. În acest sens, asistăm la o perioadă de vârf a atragerii populației la bibliotecă între anii 1965-1970, cu o medie de peste 1000 cititori care scade apoi între anii 1971, la o medie de 500-600 cititori. Credem că această scădere s-a datorat și Plenarei ideologice din iunie 1971, prilej cu care au fost retrase multe cărți din bibliotecă, acțiune căreia i-a urmat reducerea salariului bibliotecarului la o indemnizație reprezentând jumătate de salariu în localitățile cu populație mai redusă numeric, între care se înscria și comuna Sângeorgiu de Mureș.

Dintr-o analiză atentă a staticii privitoare la lectură aflăm că în 20 de ani de activitate (1965-1985), biblioteca comunală a împrumutat 85.195 de volume ceea ce înseamnă o medie anuală de 4.529 volume. Calculat la media de volume existente în bibliotecă deducem o circulație a fondului de 9,46 ori, cu un indice mediu de lectură situat între 4,5 și 10 cărți. Cifrele sunt grăitoare, ele justifică interesul de cunoaștere a sângeorzenilor prin carte și încrederea în instituția sa, - biblioteca.

Amintim că Sângeorgiu de Mureș mai dispunea în decursul timpului de o bibliotecă școlară cu un valoros fond de carte adecvat elevilor, două biblioteci specializate și una sindicală. Nici una dintre ele nu putea să substituie biblioteca publică comunală.

În privința celor care au încercat profesia de bibliotecar, distingem două categorii: În primii 10 ani au fost 10 opțiuni ale unor tineri, care nu au fost încântați de retribuția primită, nici realizarea oferită de profesie ca activitate permanentă, de viitor, cu toate că statul făcea destul de multe eforturi (prin cursuri de scurtă sau mai lungă durată) pentru stabilizarea personalului.

Se pare că alte activități precum cele de pedagog-educator ori de funcționar erau mai atractive, mai bine plătite și apreciate de public.

Așa se întâmplă că primi bibliotecari cum au fost: Vasile Micu, Aurelia Ruja, Balogh Eszter, Magyarosi Marika, Borbély Ileana, Ilarie Opreș și Mihail Opreș au lucrat în bibliotecă între câteva luni și până la doi ani. Mulți dintre ei au făcut față cu bine profesiei chiar în acele condiții. Următoarea etapă revine bibliotecarilor consacrați cu stabilitate în muncă oferind muncii cu cartea pasiune, erudiție și profesionalism. Aceștia au fost în ordine cronologică: Rácz Károly

(1959-1966); Elena Bordaș (1966-1977); Tóth József (1977-1983); soții Vasile și Irén Moldovan (1983-1990); și Aurelia Bucur (1990-2008). Sub acești autodidacți, adevărați profesioniști biblioteca primește forță și încredere. Timpul incipient cu bune și cu rele se desprinde din chingile limitative ale măsurilor de ființare deschizând noi orizonturi ale educației permanente prin carte și bibliotecă. A fost momentul în care bibliotecarul a ieșit în întâmpinarea cititorului. În acești ani s-a renunțat la vechile metode rudimentare de propagandă a cărții și bibliotecii prin „colțuri roșii” pe lângă GAC-uri respectiv CAP-uri, „case de citit”, „Citiri în grup”, „citirea ziarului la arie”, „planuri de lectură”, „liste de recomandare”, vizite prin grajduri ale CAP, biblioteci de casă etc.

În dotarea bibliotecii s-a dat importanță sălilor de lectură, s-a trecut la sistemul raftului liber, cititorul având acces direct la carte pentru o mai bună selecție. S-a acordat o mare atenție întâlnirilor autorilor de cărți cu cititorii, lansărilor de cărți, expozițiilor, a conferințelor cu tematică științifică. Numeroase însemnări din publicațiile vremii, autografele de pe cărți, cartea de aur a bibliotecii, iconografie alături de alte forme de popularizare, confirmând prezența unor oameni deosebiți în această unitate de cultură considerată de mulți ca etalon: Mihai Sin, redactor la revista Vatra a Uniunii Scriitorilor și a Comitetului Județean Mureș de cultură; Serafim Duicu, prof. univ. un timp Ministru Secretar de Stat, scriitor; Markó Béla poet și gazetar, parlamentar; scriitorul și gazetarul Lazăr Lădariu, fost parlamentar; scriitorul Cornel Moraru, redactor șef al revistei Vatra; dr. Petru Silviu Olar medic, un timp președinte de cenaclu literar din Târgu-Mureș; Ion Vlasiu, scriitor și artist plastic; actorul Mihai Gingulescu, fost deputat în Parlamentul României; istoricul Traian Bosoancă; poetul Zeno Ghițulescu și mulți alți. Toți ne amintesc despre o instituție a spiritului dispărută în prag de mileniu fără urmă, atunci când era mai mare nevoie de ea. Îmi vin acum în minte cuvintele lui Tudor Arghezi: *„Până la cărți, rămânea mărturie cimitirul. L-a învins biblioteca. Cartea ți-e țară, ți-e fiiică, ți-e surioară, prietena și iubirea. E maică-ta, cartea, neîntinată și de-a pururea Maica Fecioară. Ai scăpat de mormânt!”*

Închei prin a felicita autorii acestei scurte monografii despre instituția care astăzi nu mai există rămânând de suratele ei, multe dintre ele prețuite în zilele noastre. A sucombat nu ca urmare a unei calamități naturale ori de altă natură. Nu cred că din economii la bugetul de stat ori din lipsă de spațiu. A trecut prin momente mai

grele și a rezistat. Să facem o privire retrospectivă și să nu ne lăsăm duși de val. Încă suntem departe de previziunile viitorologilor privind dispariția cărților și odată cu acestea a bibliotecilor. Credem că nu va fi așa. Cartea se va armoniza cu calculatorul facilitând reciproc accesul la informație. Despere instituția cărții nu pot decât să invoc cuvintele unui mare bibliolog cu certe implicații în creșterea calității colecțiilor Bibliotecii Județene Mureș în anii interbelici, pe atunci bibliotecă orășenească, - Aurel Filimon, istoric, etnolog și folclorist care spunea că, „*Bibliotecile ca manifestări sunt produse ale unor profunde necesități culturale ale popoarelor de elită care la rândul lor constituie cele mai puternice și indispensabile instrumente pentru înaintarea și răspândirea culturii, care la rândul ei a dat dovadă că temelia de existență a unui neam și țară este nu numai prosperitatea economică, ci și lumina pe care o dă cultura... Biblioteca este școala vieții care ne învață nu pentru notă sau certificat, ci pentru nevoile imperioase ale existenței și misiunea pe care o avem ca individ în societate*”.

Dimitrie POPTĂMAȘ

Dealul Pițigoilor, pictură de Ilarie Gh. Opreș

Introducere

Avem bucuria lecturii unui volum impresionant, care este rodul muncii și cercetărilor asidue a unor oameni pasionați de cercetare și dornici de a scoată la iveală lucruri noi. Apariția unei noi lucrări editoriale este o mare bucurie pentru iubitorii de carte. Atunci când apare o nouă carte este prin excelență o sărbătoare culturală, prin faptul că noi elemente interesante și atractive, necunoscute până atunci, se aștern în pagini de carte pentru a fi scoase la iveală, a fi cunoscute și mediatizate.

Constatăm cu bucurie că se continuă cercetările istorice asupra localității Sângeorgiu de Mureș, prin osârdia domnului Ilarie Gh. Opreș, harnic și neobosit căutător de noi date istorice mai recente sau mai îndepărtate, care colaborează de data aceasta cu doamna Moldovan Irén Mária la realizarea unei cărți remarcabile. Lucrarea dâșilor intitulată *SÂNGEORGIU DE MUREȘ XIX Biblioteca comunală* continuă extraordinara serie monografică dedicată localității Sângeorgiu de Mureș, serie realizată și coordonată prin truda domnului Ilarie Gh. Opreș, care împreună cu colaboratori ai domniei sale scot la iveală lucruri extrem de interesante.

Volumul de față este un frumos prinos de recunoștință și omagiere adus bibliotecii comunale din Sângeorgiu de Mureș, această instituție de carte, care de-a lungul multor ani a fost și este și în prezent un factor cultural și permanent izvorător de frumos.

Citind, studiind și analizând această carte, trebuie inevitabil să ne ducem cu gândul la rolul formativ al bibliotecii. Nu putem întotdeauna să învățăm acasă, în special pentru că nu avem materialul documentar necesar.

În condițiile afluxului informațional actual, necesitățile de documentare cresc și nici o bibliotecă personală nu poate fi satisfăcătoare. De aceea elevul, studentul și cercetătorul profesionist sunt obligați să lucreze în biblioteci publice, instituții care trebuie să se integreze în mediul lor de muncă intelectuală.

Biblioteca este „un depozitar de idei scrise în cărți”. Este în același timp o „instituție de educație și progres”, sprijinind în mod activ procesul de învățământ. Marile biblioteci oferă cititorilor posibilitatea unei documentări largi, datorită existenței lucrărilor din numeroase domenii de studiu. Obișnuința muncii în bibliotecă se realizează treptat și are o importanță mare, atât pentru consolidarea unor deprinderi de muncă intelectuală formate în liceu, cu care studentul vine în facultate, cât și pentru întreaga viață. Există însă unele deosebiri între activitatea elevului și a studentului în bibliotecă. În școală elevul capătă obișnuința de a frecventa biblioteca, iar în cadrul acestei instituții este îndrumat să se familiarizeze cu principiile de muncă în bibliotecă. Studenția însă „te învață să trăiești prin tine însuși, prin propriile puteri morale și spirituale” (Ion Clopoțel). Sunt câțiva ani de consacrare în întregime, în care rolul precumpănitor revine exercițiului autocultivării în primul rând prin lectură, instrument principal al muncii intelectuale. Studentul se formează și în bibliotecă pentru maximă eficiență în afirmarea sa după absolvire. Educația și autoeducația studentului în bibliotecă se face în spiritul dragostei față de carte, în așa fel încât acesta să pună pe prim plan cultura științifică, educația științifică, deprinderea cu munca pentru aflarea adevărului științific.

Tehnicile de muncă intelectuală în bibliotecă se perfecționează în permanență, deschizându-se noi perspective muncii de cercetare științifică a elevilor și studenților. Pentru desfășurarea muncii intelectuale în biblioteci, în condiții optime, trebuie să se cunoască unele aspecte specifice acestei activități. Lectura în bibliotecă este reglementată printr-o serie de dispoziții administrative care prevăd formalitățile de înscriere și de eliberare a unui permis de intrare; solicitarea cărților pe un anumit formular special: buletin de cercetare; respectarea unei ținute disciplinare; restituirea la timp a materialului împrumutat acasă; mânuirea cu

grijă a cărților și a revistelor; interzicerea adnotărilor, sublinierilor, a îndoirii foilor etc. Nerespectarea acestor dispoziții poate atrage sancțiuni până la retragerea posibilității de studiu în biblioteca respectivă.

Atitudinea față de munca de conținut executată în bibliotecă se formează treptat, elevul, studentul, cercetătorul învățând să înlăture dificultățile și să culegă satisfacții de pe urma lucrărilor terminate cu succes. Ulterior, sprijinindu-se pe anumite deprinderi și obișnuințe deja dobândite prin experiență și cu ajutorul personalului bibliotecilor, cel care studiază ajunge la stadiul capacității de autodirijare, fiind interesat pentru unele tipuri de activități care au și intrat în cercul preocupărilor sale constante. În condițiile învățământului modern, se tinde să-i obișnuim pe viitorii specialiști cu activitatea de însușire a cunoștințelor, în așa fel încât să poată face față cerințelor societății pentru care sunt instruiți, munca în bibliotecă fiind o parte integrantă a muncii de educație și instruire permanentă.

Profesorul Stanciu Stoian, referindu-se la îndrumarea muncii intelectuale, scria: „E nevoie de multă dibăcie și prudență în alegerea mijloacelor. Totul va fi să creăm o atmosferă de așa natură încât să captăm încrederea cititorului care ar vrea să ne ceară sfaturi. După sfaturile cerute, noi putem, examinându-le cu atenție, să cunoaștem natura preocupărilor sale pe care, apoi, în deplină cunoștință de cauză, să le putem dirija discret”. Biblioteca, inima a educației și învățământului, e necesar să devină inima care bate pentru o studiere și o cercetare de mare eficiență.

Cartea aceasta despre biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș este extrem de bine structurată. Cuprinde date istorice referitoare la activitatea în timp a acestei instituții de carte, la viața și activitatea bibliotecarilor care au trudit ani de-a rândul în cadrul acestei instituții, la activitățile bibliotecii, la ecourile din presă referitoare la această instituție, la lucrări publicate și multe alte lucruri foarte interesante se regăsesc în paginile acestei lucrări. Conține de asemenea și imagini care sunt extrem de relevante și edificatoare și vin să spună despre rolul important pe care biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș l-a jucat de-a lungul anilor, atât în viața culturală a acestei comunități, precum și în tot ceea ce înseamnă viața de zi cu zi.

Volumul acesta este un model, pentru că exprimă recunoștință pentru biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș, pentru oamenii care au trudit și trudesc în această instituție, pentru a facilita scoaterea la lumină a anumitor date istorice, de care s-au folosit și se vor folosi toți istoricii și cercetătorii trecutului istoric, în vederea scrierii adevărului istoric. Volumul acesta este rodul muncii și cercetărilor asidue a unor oameni care sunt dedicați muncii de cercetare, a muncii cu documente, pentru a evidenția adevărul istoric, de a-l scoate la lumină și de a-l pune la îndemâna tuturor celor care vor să urmeze îndemnul, de a începe studiile lor, plecând de la documente istorice relevante.

Acest volum reprezintă o lucrare fundamentală, o lucrare extrem de importantă pentru istoriografia românească contemporană, care scoate la lumină o serie de lucruri interesante despre o instituție de carte și despre modul în care aceasta își regăsește menirea sa în viața de zi cu zi a unei comunități. Îi felicităm pe autorii acestui volum, care au trudit pentru ca această carte să vadă lumina tiparului, pentru că o astfel de carte nu se face ușor, apariția ei necesită o muncă asiduă, constantă și mai ales să fie făcută cu suflet.

Domnul Ilarie Gh. Opreș este un profesionist în adevăratul sens al cuvântului. Dânsul își îndeplinește misiunea sa cu acrivie și devotament desăvârșit. Om de înaltă ținută științifică, domnul Ilarie Gh. Opreș își desfășoară întreaga activitate a domniei sale sub spectrul seriozității și al înaltului profesionalism de care a dat și dă în continuare dovadă. Lucrările, studiile domniei sale se dovedesc a fi de înaltă ținută științifică și de asemenea de un real folos pentru ceilalți cercetători. Domnia sa se distinge prin profunzimea și clarviziunea de care dă dovadă în elaborarea lucrărilor științifice. Rămâne un model demn de urmat pentru toți cei care se apropie de studiul istoric și în general pentru toți cei care fac muncă de cercetare.

Îi felicităm din suflet pe autorii acestui volum pentru profesionalismul și seriozitatea de care au dat dovadă, le dorim să aibă același elan și pe viitor în cercetarea trecutului istoric și scoaterea la iveală a unor noi fapte inedite și mărețe.

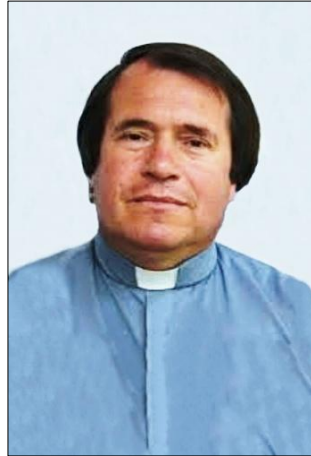
Prof. dr. Florin BENGHEAN

Az írástól a könyvig, a könyvtől a könyvtárig

Ilarie Gh. Opriş, Moldovan Irén Mária „Biblioteca comunală”
kiadványához

A hang írott képe a betű, tanultuk az iskolában. Az írás a beszéd rögzítésére alkalmas jelrendszer. Az ókorban különféle írásjelek voltak: hieroglifák, ékírás.

Írás céljára kezdetben cserépdarab (osztrakon), agyagtábla (ékírás), bőr, papírusz, pergamen szolgált; de ritkábban fémre, fára, kőre (csak emlékkőre) is írtak. A fát az ősi időkben meglehetősen gyakran használták írás céljára; amikor az ékírás még hieroglifikus korszakát élte, fát használtak hozzá, mint őseink a rövásíráshoz. Mivelhogy

Mezopotámia szegény volt fában, áttértek az agyagtáblákra. Fatáblácskákat az egyiptomi írás gyakorlatából is ismerünk. Majd jött a pergamen és a papírusz, a papír.

Az írás létrejöttében fontos az *írársjel*, amely a beszéd fogalmi és/vagy hangzó elemeinek szimbóluma és ennek íráshordozón, íróeszközzel való rögzítése. A primitív népeknél a földidézendő *tárgy* képe (*piktogramma*) vagy a *szó* megegyezésem jele (*ideogramma*). A mai írások közül ilyen jeleken alapszik pl. a kínai, kb. 50.000 jelet ismer, amiből a mindennapi életben körülbelül 3000-et használ. Hasonló módon alakult ki az ókori *ékírás* és az egyiptomi *hieroglifák*. A kínai írásjelekből származik a japánok *szótagírása*, a hangok rögzítésére alkalmas *hiragana* és az egyszerűbb *katakana*, melyek olykor fölhasználják a kínai ideogrammat.

Szótagírásból eredeztethetőek a Kr. e. 2. évezredben terjedő mássalhangzós írások: a föníciai, arameus, héber. Ezek szorították ki a Földközi-tenger Keleti medencéjében keletkezett ideografikus írásjeleket: minoszi, búbloszi, hetita. A mássalhangzós írások határozták meg egyrészt az európai írásjeleket (etruszk, római, görög), másrészt arameus áruk révén az indiai betűsaládot (devanagari, karoshti, bengáli, tibeti, gudzsaráti), melyek nagyrészt szótagírások maradtak. Az arameus írásjelek külön fejlődési ága az arab nép és az afrikai himyarita (abesszín) írásmód.

A római *kapitális* volt a középkori *majuszkula* és *minuszkula* írásjelek kiindulópontja. Utóbb váltak ketté a germánoknál meghonosuló gótikus, és akorai humanizmusnak a latin eredethez visszatérést szorgalmazó klasszicista betűformák.

A (klasszikus) ókor könyve a könyvtekercs volt. A Szentírás könyveit is erre írták. „Amikor Názáretbe ért, ahol nevelkedett, szombaton szokása szerint bement a zsinagógába és olvasásra jelentkezett. Izajás próféta könyvét adták oda neki. Szétbontotta a tekercset, ...” (Lk. 4, 16-17).

Emellett rövidebb feljegyzések céljára füzet alakban összekötött fatáblácskákat használtak. A falapokat tuskóból (lat. caudex) vágják, innen ered ennek a könyvecskének, illetve a benne őrzött hajtogatott és fűzött lapoknak a neve, a codex (kódex). Az I. századtól kezdve párhuzamosan használták a pergemenkódexet és a tekercset; ez utóbbit a 4-5. századig készítették.

A könyv a bölcsesség általános érvényű szimbóluma, de a kereszténység számára ezen túlmenően is fontos, hiszen már az ókeresztény kor számos szentnek tartott vagy szakrális jellegű iratot hozott létre: evangéliumokat („Első könyvemben, kedves Teofil, elbeszéltem, mi mindent tett és tanított Jézus egészen addig a napig, amelyen azután, hogy útbaigazítást adott a Szentlélek által kiválasztott apostoloknak, fölvetetett a mennybe” /Apcsel. 1, 1-2./), apostoli leveleket („Ha jössz, hozd magaddal a könyveket is, főleg a pergamen tekercseket” /2 Tim. 4, 14-14./), a Jelenések könyvét („Boldog, aki megszívleli e könyvnek prófétai szavait” /Jel. 22,7./), a vértanúk cselekedeteiről szóló feljegyzéseket, szentek életrajzát, liturgikus könyveket.

A Biblia a Szentírás görög eredetű, általánossá vált elnevezése. A szó a biblosz, „teleírt lap, könyvtekercs” szóból ered, melynek kicsinyítő változata a biblion, s ennek többes számú alakja

a biblia. Névelővel, „ta biblia”, „a könyvek” a Szentírás különleges tekintélyét fejezi ki. Változatlanul került át a latin nyelvbe, s innen a vették át a egymás után a kereszténységet felvevő népek.

A biblia a 72 sugalmazott szent írást, „könyvet” jelenti, tehát „könyvgyűjtemény”, azaz „könyvtár” (biblioteca). Már a Bibliában szerepel a könyvtár szó *kifejezetten*: „Az írásokban, a Nehemiás emlékezetére írt följegyzésekben ugyanez olvasható. Aztán még az, hogy *könyvtárat* létesített, ahová összegyűjtötte a királyok és a próféták könyveit, Dávid írásait és a királyok adományleveleit. Ugyanígy Júdás is összegyűjtötte a háborúban elkallódott könyveket, a kezünkben vannak. Ha valamire szükségetek van, küldjétek embereket és vitesétek el magatoknak” (2 Makk. 2, 13-15), és *burkoltan*: „Jézus még sok egyebet is tett. Ha azonban valaki mind le akarná írni – azt hiszem –, annyi könyvet kellene írnia, hogy nem tudná az egész világ sem befogadni” (Jn. 21, 25).

Az alexandriai könyvtár volt az ókor legnagyobb könyvtára, melyet I. Ptolemaios alapított Kr.e. 300 körül. Virágkorában állítólag több mint 700.000 könyvet (tekerceset) tartottak itt. Itt készült el az Ószövetség görög fordítása, a Septuaginta is.

A könyv, (a kódex) nagy érték volt, mivel szerzetesek kézzel másolták. A kolostoroknak, a plébániáknak volt csak könyvük, majd a királyoknak, fejedelmeknek.

Egyik lelegező és leghíresebb könyvtárat az 1250 körül alapította Robert de Sorbonne római katolikus pap, Szent Lajos káplánja a róla elnevezett kollégiummal, ma egyetemmel együtt.

Erdély első nyilvános könyvtárát 1798. július 1-én Gyulafehérvárt létesítette Batthyány Ignác római katolikus püspök, amelyet a román állam 1948-ban államosított, és mind a mai napig nem szolgáltatott vissza jogos tulajdonosának, a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekségnek.

Marosvásárhelyt a legrégebbi és a legismertebb a Teleky Téka könyvtár, melyet gróf Teleky Sámuel Erdély kancellárja létesített 1797-ben és amelyet 1802-ben nyitották meg a közönség előtt, ebből az időből ismert első könyvtárosa is, Szász József.

A könyv egyre jobban terjed, elérhetőbb lesz a nagyközönség számára is. A papok, tanítók és a földesúri család tagjai mellett az egyszerű emberek is kezdtek olvasni, az olvasás hatására művelődni. A művelődésnek egyik lehetősége nemcsak az úgynevezett művelődési ház, hanem a könyvtár is. Már a 19. század

végén, a 20. század elején a kisebb településejőken is, így Marosszentgyörgyön is létrejött a közkönyvtár, az un. *népkönyvtár*. Valaha az 1990-es évek elején a plébánia könyvtárában is kezemben járt egy piros színű könyvborító, melyen MAROSSZENTGYÖRGY KÖZSÉGI ELŐLJÁRÓSÁG NÉPKÖNYVTÁRA volt olvasható. Már akkor arra gondoltam, hogy nem akármilyen település Marosszentgyörgy, ha 20 század elején már könyvtára volt. Erről a könyvtárról nem sokat tudni, de azt igen, hogy a második világháború alatt elpusztult.

A Marosszentgyörgyi Községi Könyvtár 1948-ben alakult.

(*Felhasznált irodalom*: Biblia, Magyar Kalolikus Lexikon, A Keresztény Művészet Lexikona, Nemes Gyula: Marosszentgyörgy történetéből).

Közreadja BARICZ Lajos

Biserica romano-catolică - Pictură de Liviu Ștef

A könyvtárban

Mennyi tudományt rejtenek magukban
a könyvtáraknak a néma könyvei,
ott lapul bennük sok-sok vidám óra
és a gyászolóknak bánatkönnyei.

Amint olvassuk, magunkra találunk,
noha már a múlté a történelem;
egy pillanatra mi is hőssé válunk,
és minket is éget a hő szerelem.

Mindenik sorban az író, a költő,
amit élénk tár, bennünk testet öltő,
hisz a szereplői mi magunk vagyunk,
hogya átengedjük, olvasván, magunk;
megvetjük, mi rút, ápoljuk a szépet,
azt mondja a könyv, szép a valós élet.

2019. február 5.

Barátaim a könyvek

Csendes barátaim a könyvek nekem,
melyek a polcon szépen sorakoznak,
bármit kereshetek, bennük meglelem,
kellő tudományt, ismeretet hoznak.

Régi emberként szeretem a könyvet,
tudomány van bennük, líra, bölcsesség,
együtt lenni velük számomra könnyebb –
akár mondhatom is: nagy-nagy nyereség.

Minden egyes könyv gondolatok tára,
és belőlük áll a bölcsek könyvtára;
ha még nem vagyunk, rajta, legyünk bölcsek,
tanulni mástól sokkal jobb és bölcsőbb,
mint a könyvek közt félúton megállni –
ó, de szeretnék, könyvtárossá válni!

2019. február 5

Istorie și documente (1949-1960)

Pentru realizarea acestui capitol s-au consultat dosarele din arhiva Bibliotecii Județene Mureș, prin amabilitatea directoarei, prof. dr. Monica Avram și a secretarei Diana Cotoară, precum și prin consultarea prof. Dimitrie Poptămaș, fost director mulți ani, un bun cunoscător al activității Bibliotecii din Sângeorgiu de Mureș.

Prima informație scrisă și fotografii despre activitatea bibliotecii avem din luna ianuarie 1949, când o echipă de la Studioul de știri din București au filmat activitatea din bibliotecă și au făcut fotografii. Această știre a fost reconfirmată de primul bibliotecar Vasile Micu, în scris, atunci când i-am cerut biografia. Fotografiile cu textele explicative au apărut în Albumul Congresului Căminelor Culturale din RPR „Din viața și activitatea căminelor culturale din Republica Populară Română”, ținut în București în zilele 24-26 februarie 1950. Delegația din județul Mureș a fost condusă de Gheorghe Opreș, primul director al Activului Cultural Județean Mureș. De asemenea, activitatea bibliotecii din Sângeorgiu de Mureș este menționată pe larg în ziarul Frontul plugarilor din 2 noiembrie 1949, în articolul scris de V. Jirlău. Sunt menționate existența a 658 de cărți și 98 de cititori și se organizează audiții colective la radio.

Din procesul verbal de control din 26 ianuarie 1953, întocmit de delegatul Bibliotecii Județene Mureș, aflăm că bibliotecară era Aurelia Ruja (absolventă a unui curs de bibliotecari din București), biblioteca are 2.200 de cărți și 300 de cititori.

Din procesul-verbal de control din 12 iunie 1953, întocmit de Alexandru Chinezu, de la Biblioteca Regională, se menționează că în Sângeorgiu de Mureș sunt biblioteci la ICAR (Institutul de Cercetări Agricole din România), la GAC (Gospodăria Agricolă Colectivă) și la GAS (Gospodăria Agricolă de Stat). La GAS este bibliotecar Maky Mihai, cu 4 clase primare, sunt 196 de cărți, și biblioteca aparține sindicatului. La ICAR, sunt 2 bibliotecari și 2 biblioteci; Biblioteca profesională condusă de ing. Paula Anastasiu, are 513 cărți, și biblioteca sindicatului condusă de Bartis Borbara are 630 de cărți și 720 de broșuri.

Proces verbal.

202

Individual astăzi 12. în 1953. în comuna Sângeorgiu de Mureș, cu ocazia aniversării de înfrumusețire a activității Bibliotecii satului:

În comuna sing. de Mureș sunt organizate 25 ani.

Una a gospodăriei colective agricole 7 Nov. și una a gospodăriei individuale.

activitatea culturală la om pe buia Bibliotecă nu merge în mod organizat și numai la viața satului. Biblioteca voluntară este organizată numai la aria gospodăriei individuale și la aria gosp. colectivă încă până aici nu a fost organizată urmând ca de acum să funcționeze și aducându-se materialul necesar după înfrumusețirea secției culturale Raionale.

aprese trimise de către Comit. Acț. Cult sunt aprese la vedere la fel și uram de perete. "Pe scutla înbelșugată" având deja aprese la ambale, articole de ziar de perete.

Se organizat o citire în grup la aria G.A.C. la care au participat 12 citinduse articole din ziarul "Luceafărul".

Se trasat ca sarcina bibliotecarilor Ruja Aurelia să înm. președe și să ducă ziarul proaspăt la oric.

Șef. Secț. Culturală.
G. Oprîș
Bibliotecarul satului
Ruja Aurelia.

Delegatul bibliotecii
Centrale Reg.
Alexandru Chinezu

Procesul verbal este semnat de Alexandru Chinezu, din partea Bibliotecii regionale, Gheorghe Oprîș, șef secție culturală a raionului Târgu-Mureș, și bibliotecara Ruja Aurelia

Din procesul verbal întocmit în ziua de 12 august 1953 la biblioteca din Sângeorgiu de Mureș au reieșit următoarele: Bibliotecară este Ruja Aurelia, biblioteca are 2100 de cărți, la GAC, este o bibliotecă volantă, se citește ziarul în grup la arie.

Biblioteca trebuie să aducă ziarele tipărite, în limbile română și maghiară, în fiecare zi de la primărie.

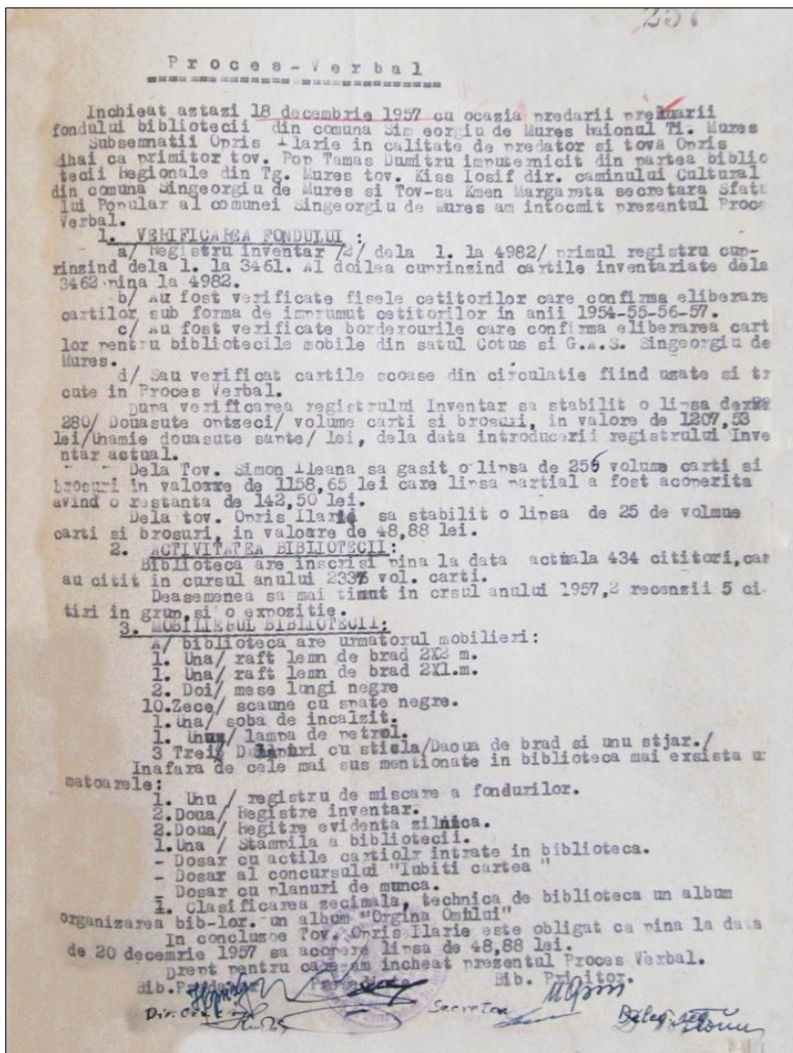
Menționăm că avem o fotografie, de la citirea presei la aria de la GAC, pe care o reproducem mai jos.

În fotografie: Koncz János, președinte, Takács Feri, Savu Alexandru, Crăciun Ioan... Se citește ziarul „Előre” în limba maghiară de Boni Juliska

Din Procesul-verbal, din 2 aprilie 1954, întocmit de Alexandru Chinezu și Vitalie Mârza de la Biblioteca regională au consemnat: bibliotecară a fost Magyarosi Mária, are în inventar 1163 de volume și 500 de cărți neînregistrate.

În Procesul-verbal din 18 decembrie 1957 se constată că numărul volumelor este de 4982, numărul cititorilor este de 434 și a cărților citite 2337.

În Procesul-verbal din 18 decembrie 1957 se consemnează predarea gestiunii de bibliotecar de Ilarie Opris și primirea gestiunii de către Mihai Opris, în prezența lui Dimitrie Poptămaș, din partea Bibliotecii Regionale, Kiss Iosif, director al căminului cultural, Kmén Margareta, secretară a Sfatului popular al comunei Sângeorgiu de Mureș.

Colizațiile lunare.			
1950.			
Ian.	Febr.	Mart.	Apr.
Mai.	Iun.	Iul.	Aug.
Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1951.			
Ian.	Febr.	Mart.	Apr.
Mai.	Iun.	Iul.	Aug.
Sept.	Oct.	Nov.	Dec.

FUNDAȚIA „REGELE MIHAI I.”
CĂMINUL CULTURAL „CONSTANTIN ROMANU”
 Sângeorgiu de Mureș

Carte de Membru

Nr. 1

Numele Tabarcea Ioan

Profesiunea învățător

Sâng. de Mureș Dec. 1945.

1945 achitat 600 lei.

Colizațiile lunare.			
1946.			
F.R.M. Ian. <i>achitat</i>	F.R.M. Febr. <i>achitat</i>	F.R.M. Mart. <i>achitat</i>	F.R.M. Apr. <i>achitat</i>
F.R.M. Mai. <i>achitat</i>	F.R.M. Iun. <i>achitat</i>	F.R.M. Iul. <i>achitat</i>	F.R.M. Aug. <i>achitat</i>
F.R.M. Sept. <i>achitat</i>	F.R.M. Oct. <i>achitat</i>	F.R.M. Nov. <i>achitat</i>	F.R.M. Dec. <i>achitat</i>
1947.			
F.R.M. Ian. <i>achitat</i>	F.R.M. Febr. <i>achitat</i>	F.R.M. Mart. <i>achitat</i>	F.R.M. Apr. <i>achitat</i>
F.R.M. Mai. <i>achitat</i>	F.R.M. Iun. <i>achitat</i>	F.R.M. Iul. <i>achitat</i>	F.R.M. Aug. <i>achitat</i>
F.R.M. Sept. <i>achitat</i>	F.R.M. Oct. <i>achitat</i>	F.R.M. Nov. <i>achitat</i>	F.R.M. Dec. <i>achitat</i>

Colizațiile lunare.			
1948.			
Ian.	Febr.	Mart.	Apr.
Mai.	Iun.	Iul.	Aug.
Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1949.			
Ian.	Febr.	Mart.	Apr.
Mai.	Iun.	Iul.	Aug.
Sept.	Oct.	Nov.	Dec.

Carnetul de membru nr. 1

Într-o adresă a Bibliotecii regionale, din 10 mai 1957, se menționează că sunt biblioteci sătești în Sângeorgiu de Mureș și Cotuș.

Într-un tabel centralizator din anul 1957, cu numele căminelor culturale din regiunea Mureș se menționează: Căminul cultural I.L. Caragiale Sângeorgiu de Mureș și Căminul cultural József Atilla din Cotuș.

Din procesul verbal din 30 ianuarie 1959, întocmit de Negruț Simion, șeful Corpului de control al Sfatului Popular al Raionului Târgu-Mureș, se constată următoarele: bibliotecară este Szabó Rozalia numită provizoriu, bibliotecară titulară a fost Zsizsi Irén, în concediu de naștere, numărul cărților a fost de 5601, numărul cititorilor a fost în anul 1958 de 480 persoane. Se menționează că în anul 1958 au fost 4 bibliotecari.

Într-o situație statistică, din 1 octombrie 1960 a Bibliotecii comunale semnată de bibliotecarul Ráczy Károly, aflăm: numărul cărților a fost de 5674 volume, numărul cititorilor 966 și numărul cărților citite a fost de 9270.

Din situația statistică din 1961, semnată de bibliotecarul Ráczy Károly, se consemnează: Biblioteca are 6336 de cărți, 678 cititori și s-au citit 5950 de cărți.

Bibliografie, din arhiva Bibliotecii Județene Mureș

1. Dosar nr. 3 din 1953, pag. 136-137, 138, 148, 149, 202.
2. Dosar nr. 11 din 1958, pag. 77.
3. Dosar nr. 19 din 1960, pag. 24.
4. Dosar nr. 7 din 1960, situația din 1 octombrie 1960.
5. Dosar nr. 3 din 1961, pag. 53-56.
6. Dosar nr. 8 din 1961, pag. 345, 346.

Precizare:

După anul 1961, comuna Sângeorgiu de Mureș, și Biblioteca comunală, au trecut în subordinea administrativă a Primăriei și Sfatului popular al orașului Târgu-Mureș. Biblioteca regională a continuat îndrumarea și controlul din punct de vedere profesional.

Registrul de intrare-ieșiere al Căminului cultural „Constantin Romanu-Vivu din Sângeorgiu de Mureș, început în anul 1945

3		INTRĂRI			Nr. actului și autoritatea sau persoana de unde vine	CUPRINSUL ACTULUI INTRAT	OBSERVAȚII
Nr. de înregistrare al actului	DATA INTRĂRII			Nr. Autoritatea sau numele persoanei			
	Anul	Luna	Ziua				
1.	1948	februarie	8.		Sin. oficiu . Mureș, P.	Raportul de activitate pe 8 febr. 1948 - 31 martie 1948	
2.	--	--	30.	2833	C. C. Popor Mureș	Indrumări pt. org. activității Căminului Cultural Revoluția 1848.	
3.	--	mai	30	8	C. C. jud.	Indrumări pt. organizarea activității	
4.	--	Julie	26		Sin. oficiu	Raport de activitate pe lunile Aprilie, Mai, Iunie & Iulie.	
5.	--	Aug.	4.		--	--	
6.	--	"	5		Sin. oficiu	--	
7.	--	Sept.	8		Sin. oficiu	--	
8.	--	--	8.	103	C. C. jud.	Se cere achiz. abonaam. la reviste. Alina.	
9.	--	--	24.		Sin. oficiu	--	
10.	1948	--	--	5700	Sec. Cult.	Se cere trimit. chestionarul bibliotecii școlii școlare și returnarea.	
11.	--	--	--	159	Of. jud.	Se trimit. actele k. Com. școlii.	
12.	--	Oct.	10		Sin. oficiu	--	
13.	--	--	--		--	--	
14.	--	--	--		--	--	
15.	--	--	--		Sfatul jud. Mureș	Se trimit. sarcinile Nr. 4. se cere date	
16.	--	Nov.	25.	670	Sec. Cult. Mureș	Procedura de m. a. a. trimit. cerș. cart. școlii și rev. școlii.	
17.	--	Decem.	5.	318	Of. jud. Mureș	Se cere sarcinile Nr. 4. se cere date	
18.	1949	Februarie	5.	337	--	Se cere sarcinile Nr. 4. se cere date	
19.	--	--	10.	52	Sfatul cult. Mureș	Se cere sarcinile Nr. 4. se cere date	
20.	--	Februarie	15.		--	Se cere sarcinile Nr. 4. se cere date	
21.	--	februarie	5.		Sin. oficiu	Se cere sarcinile Nr. 4. se cere date	
22.	--	--	--		Sfatul cultural Mureș	Se cere sarcinile Nr. 4. se cere date	

Nr. 10/24 octombrie 1948. Se cere completarea Chestionarului bibliotecii căminului cultural, trimis de la Sfatul popular al județului Mureș, secția Așezăminte culturale

P R O C E S - V E R B A L

Incheiat astazi 1 noiembrie 1966, in comuna Singeorgiu de Mures, cu ocazia predarii, respectiv primirii gestiunii de bibliotecar comunal Singeorgiu de Mures.

Sint prezenti: Tov.Opris Gheorghe presedintele Comitetului executiv, Pop Ioan secretar, Gall Eva-Ildiko contabila Sfatului popular si Racz Carol bibliotecar predador, iar tov.Buja Elena bibliotecara primitoare, prin prezentul proces verbal constatam urmatoarele:

Astazi data de mai sus s-a predat din partea tov.Racz Carol un volum de carti 7463 buc.in valoare de 46.854,67 lei, din care un numar de volume 1297 este la cititori trecut pe lista, adica pe fisa cititorilor, iar 6166 volume se gaseste in biblioteca comuna.

Maideparte constatam ca cartile predate coraspund cu inventarul bibliotecii si a Sfatului popular.

Totodata s-a preluat de noul bibliotecar urmatoarele evidente: 3 buc.registru de invenatar, 1 buc.registru de miscarea fondului bibliotecii, 1 registru al cititorilor si un dosar cu rapoartele de activitatea bibliotecii si diferite indrumari, si un numar de 943 fise cititorilor, completate cu cartile imprumutate. Un registru cu evidenta zilnica a cititorilor.

Maideparte constatam ca predarea respectiv primirea se face pe motivul ca tov.Racz Carol si-a indeplinit virsta de 60 ani cu data de 21 octombrie 1966 si se trece la pensionare cu data de 1 decembrie 1966.-

Totodata s-a predat si primit stampila bibliotecii sub forma de deptunghi.-

Drept pentru care am inchieta prezentul proces verbal in 4 exemplare din care cite unu se da bibliotecarilor, iar cele doua ramine in arhiva Sfatului popular al comunei Singeorgiu de Mures.

D.C.M.S.

Din partea Sfatului Popular

Presedinte
Opris Gheorghe

Secretar
Pop Ioan

Contabil
Gall Eva-Ildiko

Predador

Racz Carol

Primitor

Buja Elena

1 noiembrie 1966. Proces-verbal de predare-primire a gestiunii de bibliotecar

REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA
COMITATEL PENTRU CULTURA SI ARTA AL MUNICIPIULUI
TIRGU - MURES

D E C I Z I A Nr. 23 /1968

Comitetul pentru cultură și artă al municipiului Tirgu - Mureș în ședința
din 1 martie 1968.

Având în vedere Instrucțiunile comune ale Comitetului pentru Problemele
Administrației Locale și Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă cu privire la
unele măsuri de organizare a activității culturale-artistice în condițiile noi
împărțiri administrativ - teritoriale a țării.

Având în vedere și prevederile art. 16 din Codul Muncii.

În baza dispoziției Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă nr. 160
din 20 februarie 1968.

D E C I D E :

Art. 1. Tov. Bordas Elena se transferă în interes
de serviciu cu data de 1 martie 1968 de la fostul Stat popular al
orașului regional Tirgu - Mureș din funcția de bibliotecară - Sângeorgiu de Mureș
în funcția de bibliotecară-Sângeorgiu de Mureș la Comitetul de cultură și artă
al municipiului Tirgu - Mureș cu un salariu tarifar lunar de 850 lei și
o indemnizație lunară de - lei.

Art. 2. Cu educarea la îndeplinire a prezentei decizii se încredințează
Comitetul pentru cultură și artă al municipiului Tirgu - Mureș.

Tirgu - Mureș, la 1 martie 1968

P R E S E D I N T I L E
COMITATELUI PENTRU CULTURA SI ARTA
Prof. Ardelean Dora

1 martie 1968. Decizie de numire în funcția de bibliotecar

Biblioteca la aniversare (1949-1999)

Cărțile, cele mai valoroase bogății, cu zestrea lor inepuizabilă de învățătură și cunoaștere, dar și mijloc de educație a multor generații, aduc cu ele și nevoia de propagare, întreținere și conservare în cadrul Bibliotecilor, adevărate centre de spiritualitate. Biblioteca din comuna noastră s-a înființat în anul 1949, în holul căminului cultural, devenind în 1965 bibliotecă comunală cu spațiu special amenajat și bibliotecar angajat. Dacă la înființare deținea 668 volume cu 98 de cititori, în 1970 ajunge la 6630 de volume cu 1000 de cititori, iar în 1988 la 11.121 volume și 700 de cititori. Astăzi cei 7000 de locuitori ai comunei, au la dispoziție un număr de 12.436 volume de cărți, din diferite domenii de literatură.

Munca efectivă în bibliotecă a însemnat: păstrarea, organizarea și prelucrarea fondului de carte în ordine alfabetică și după clasificarea zecimală universală; alcătuirea catalogului sistematic și alfabetic; îndrumarea lecturii tinerilor; restaurarea colecțiilor prin selecție, dar mai ales prin achiziție de publicații noi cu subiecte adaptate societății și cu respectarea proporțiilor specifice unei biblioteci publice, respectiv: literatură în procent de 60 %, știință și tehnică 5 %, muzică și arte plastice 5 %, iar literatură pentru elevi și tineret 30 %.

Munca în bibliotecă a însemnat stăruință, perseverență, dorința de a rămâne în urma noastră ceva, iar când pui suflet în ceea ce faci rezultatele apar. După 1969 biblioteca se remarcă pe plan local, județean și național cu activități culturale – educative ca: aniversări, comemorări, recenzii și prezentări de carte, șezători literare, întâlniri cu scriitorii, dar și programe culturale –

artistice: montaje literare, piese de teatru, ca: „Gaițele” de Kirîțescu și „Piatra din Casă” de Alecsandri etc.

În 1971, în cadrul concursului „Cea mai activă bibliotecă” organizat la nivel de județ, obține premiul al II-lea, recompensa fiind dotarea bibliotecii cu mobilier adecvat și cu aparatură audio (radio, pick-up, diascop, discuri etc.), iar în 1987 obține locul al II-lea pe țară la concursul „Cea mai activă și frumoasă bibliotecă”

Activitatea bibliotecii la nivel de țară era cunoscută prin corespondență cu Revista Bibliotecilor și Îndrumătorul Cultural, unde apar articole ca – „Îndrumarea lecturii tineretului”, (Îndrumătorul Cultural nr. 2, februarie 1974).

În perioada 1972–1974, biblioteca din comuna noastră a fost cuprinsă în programul de pregătire a bibliotecarilor în vederea susținerii examenului de atestat, devenind locul de practică și inițiere în munca cu cartea.

Din perspectiva celui care lucrează cu cartea, m-am considerat privilegiată, făcând parte din prima generație de bibliotecari cu atestat. Am desfășurat o muncă meticuloasă, dar frumoasă, până în 1974 când posturile de bibliotecar s-au desființat, dar am continuat cu indemnizație până în 1977.

În perioada 1977–1990, activitatea bibliotecii s-a efectuat de către cadre – didactice cu indemnizație, iar din 1990–2008 se reia activitatea cu bibliotecar angajat. Tot atunci se produce și un proces de restructurare și asanare a fondului de carte, fiind scoase din circulație în jur de 2.500 volume pentru uzură morală și fizică.

Cu toate problemele financiare apărute după 1990, cu ajutorul Primăriei comunei și a Bibliotecii Județene Mureș, au fost achiziționate 3029 volume, adică 25 % din fondul de carte existent.

Această aniversare este dedicată cărții și generațiilor de bibliotecari care și-au pus priceperea și dăruirea în slujba cărții.

Menirea lor ca oameni de carte și cultură reiese din munca depusă pentru a da viață acestei instituții, lăsând fiecare o părticică din sufletul lui, crezând în carte și în puterile ei.

Mulțumim lor pentru efortul depus de a întreține viața spirituală a comunei și a colectivității noastre. Ei vor rămâne ca o frumoasă amintire pentru devotamentul lor față de misiunea nobilă de oameni ai cărții.

Prof. Elena BORDAȘ

Când înveți să citești devii liber

Biblioteca este locul unde mergem să citim, să ascultăm, să discutăm, să ne întâlnim cu cartea, cu scriitorul, cu editorul, cu pictorul, cu alți semenii ai noștri, ingenioși, interesați și setoși de a valorifica potențialul cunoașterii. Biblioteca este locul care ne păstrează amintirile, ne delectează sufletul, ne farmecă cu mulțimea de tezaure, cărțile, ce așteaptă fără răgaz să fie răsfoite. Biblioteca ne ajută să fim mai buni, mai inteligenți și mai informați pentru că nu există un limbaj mai frumos și mai corect decât în carte.

Lectura este singura activitate care îți lărgeste perspectivele asupra lumii, sprijină dezvoltarea personală, imaginația, hrănește spiritual de cunoaștere în același timp. Așa cum spunea unul din primii scriitori din literatura română, cronicarul Miron Costin: „Nu este alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților”. Când citești descoperi lucruri noi, un alt mod de a vedea lumea, din orice carte înveți ceva. Scriitorul american, Frederick Douglass foarte frumos spunea: „Când înveți să citești devii liber pentru totdeauna”. Lectura trebuie să facă parte din viețile noastre. Citind cât mai mult, cunoaștem și învățăm din experiența timpurilor trecute. Cărțile sunt moștenirile lăsate omenirii din generație în generație ca daruri pentru generațiile viitoare.

Din păcate astăzi internetul și alte tehnologii informaționale concurează cu biblioteca, dar nimeni, niciodată, nu va reuși să înlocuiască cartea cu alte invenții.

Biblioteca va rămâne mereu cu porțile deschise pentru omenire, pentru că doar într-o bibliotecă ai șansa să fii superior.

Sângeorgiu de Mureș, de-a lungul anilor, s-a remarcat ca una din cele mai apreciate localități mureșene. Comuna noastră, astăzi este recunoscută pe plan cultural prin frumoasele manifestări

organizate cu ocazia sărbătorilor naționale, a zilelor sângeorzene, a numeroaselor serbări care au contribuit la îmbunătățirea vieții spirituale a locuitorilor acestei comunități.

Locuiesc în această comună, din anul 1969, am devenit titulară la școala din localitate în anul 1971 ca institutoare la clasele primare, de atunci am fost alături de cei care au inițiat și organizat la bibliotecă, la căminul comunal, nenumărate acte de cultură care au rămas în memoria noastră, a tuturor: întâlnirile cu scriitori, expozițiile de pictură, piese de teatru cu renumiții artiști amatori, spectacole cu veteranii de război, teatrul de păpuși care a colindat țara și alte manifestări culturale, amintite sau neamintite în lucrările autorului de carte, Ilarie Gh. Opreș. Ca profesor și învățător timp de peste 40 de ani am cunoscut multe generații de elevi, locuitori ai aceste comunități bucurându-ne reciproc de iubire și respect. Prin anii 1970 –1972 la bibliotecă am întâlnit-o pe colega mea, profesoara Elena Bordaș. Eram uimită cât de mulți cititori avea la bibliotecă. Învățătorii erau invitați de bibliotecară să frecventeze cu elevii sala de lectură unde erau îndrumați cum să împrumute și cum să citească o carte. Foarte mulți tineri veneau seară de seară la diferite activități, după ce făceam repetiții la dansuri populare, mergeam împreună cu tinerii în bibliotecă unde profesoara de geografie Ioana Piersică le vorbea despre frumusețile României și a altor țări a Europei, cu ilustrații organiza adevărate excursii imaginare. Biblioteca din comuna noastră, ani de zile a funcționat sub îndrumarea competentă a celor care au făcut educație, au știut cum să atragă cititorii spre lectură, spre carte, spre activități educative, spre cultură. Am colaborat cu colegii mei care aveau și calitatea de bibliotecari: Elena Bordaș, Tóth József, Vasile Moldovan, Irina Maria Moldovan, Aurelia Bucur și Mirela Ruța, pe tot parcursul carierei mele, au sprijinit școala și activitățile culturale desfășurate în comună.

Imaginile din această carte ne transmit multe emoții și amintiri despre frumoasele întâlniri la bibliotecă, cu marile personalități ale culturii mureșene: scriitori, medici, profesori, actori de teatru, pictori care ne-au prezentat cărți, expoziții de pictură, au vorbit despre istoria acestor meleaguri și istoria țării noastre. Amintesc doar câteva nume care ne-au onorat și încântat de nenumărate ori cu prezența lor: scriitorul Mihai Sin, profesorul universitar Serafim Duicu, poetul și renumitul ziarist Lazăr Lădăriu, poetul Markó Béla, actorul Mihai Gingulescu, pictorii: Hadnagy

Gabriela, Gheorghe Opreș, sculptorul Vasile Mureșan, Ion Vlasiu - renumitul scriitor, pictor și sculptor - autorul statuii Constantin Romanu-Vivu, directorul Spitalului județean Mureș, dr. Petru Silviu Olar – pictor și scriitor, și mulți alții pe care îi găsim amintiți în această carte. Tot în cadrul bibliotecii doresc să amintesc inițiativa deosebită a unui grup de femei din comuna noastră printre care: dr. Bud Eugenia, Ana Olivia Opreș, Renate Baci, Lucreția Cotruș, Valeria Suci, Elena Bordaș, dr. Claudia Roșu, bibliotecară fiind Aurelia Bucur. Au avut loc discuții despre rolul femeilor în viața socială și în familie, despre educație, sănătate, și cultură. Am organizat acțiuni de ajutorare a vârstnicilor singuri și cu probleme de sănătate. Am făcut donații la biserica ortodoxă nr. 2, precum și elevilor care au obținut rezultate deosebite la învățătură și al celor cu situație precară în familie.

În comuna noastră s-au remarcat multe talente atât în pictură cât și în lucrări științifice, poezie, lucrări monografice, lucrări educative mult apreciate de publicul cititor. Trebuie să recunoaștem, cu mult respect, că există printre noi autori de lucrări care s-au dedicat scrisului. Cred că aproape în fiecare casă există o carte despre comuna noastră scrisă de Ilarie Gh. Opreș sau un volum din poeziile părintelui paroh, Baricz Lajos.

Biblioteca, lectura, cartea, au fost sprijinul meu permanent în toată cariera mea de dascăl. La bibliotecă am găsit locul potrivit pentru perfecționare și autoperfecționare. La Liceul pedagogic de învățători din Cluj (promoția 1964) unde am avut cei mai buni profesori din țară, am fost îndrumați să studiem mereu, pentru că, doar lectura și cartea ne va ajuta să avem rezultate remarcabile în munca noastră de educație.

În anul 1966 am susținut examenul de admitere la Institutul Pedagogic Târgu Mureș, facultatea filologie, secția limba și literatura română – istorie pe care am absolvit-o în anul 1971. Doi ani am lucrat ca institutoare la Școala Generală din Sângeorgiu de Mureș, localitate unde aveam domiciliu după căsătorie. M-am implicat cu seriozitate în întreaga activitate la nivel de școală și comună. Datorită rezultatelor la catedră și activități extrașcolare am fost numită inspector școlar pentru învățământul primar la Inspectoratul Școlar Județean Mureș, până în anul 1982. După nouă ani, la cerere am revenit la școala din localitate ca profesoară de istorie până în anul 2000 când m-am pensionat la limită de vârstă. În toți acești ani, peste patru zeci, am organizat și m-am implicat în

toate activitățile la nivelul școlii și al comunei pentru educarea continuă a elevilor și cetățenilor acestei localități. În anul 1998 am ocupat funcția de director adjunct la școala din localitate, post ocupat prin concurs de competență.

Biblioteca și lectura în activitatea profesională mi-au fost indispensabile. În centrul preocupărilor, în munca de la catedră cât și în acțiunile de îndrumare și control am urmărit perfecționarea continuă atât personală cât și a cadrelor didactice din subordine. Am participat la numeroase sesiuni de comunicări științifice și simpozioane cu lucrări care au fost publicate în volume de specialitate. În anul 1969 am obținut examenul de definitivat ca învățătoare, în 1976 am obținut gradul didactic II, ca profesor, specialitatea istorie, iar în anul 1982 am susținut gradul didactic I cu lucrarea: „Valorificarea elementelor de istorie locală în lecții și activități cu elevii”.

În 1976–1980 am participat, ca inspector școlar, la toate cursurile de perfecționare organizate la nivel național, la Sinaia, Suceava Câmpulung, Baia Mare, Bistrița și la schimburile de experiență interjudețene, în urma cărora am aplicat în județul nostru experiența pozitivă (învățământul diferențiat, organizarea în școli a programului prelungit, mobilierul ergonomic pentru elevii claselor primare).

Astfel că, am propus și realizat, în atelierele din Sângeorgiu de Mureș, cu sprijinul primăriei, domnul Ilarie Gh. Opriș, mobilier special, pentru elevii din clasele primare, pe care Inspectoratul școlar l-a repartizat în peste 25 de școli din județ. În același timp, tot aici s-au confecționat materialele pentru construirea amfiteatrelor din sălile de muzică de la Liceul Pedagogic Târgu Mureș, Liceul de Artă și Școala Generală Sângeorgiu de Mureș. (În acea perioadă nefiind inspector de muzică, aveam responsabilități și în acest domeniu). Din anul 1982, ca profesoară de istorie, ca dirigintă, ca director adjunct am inițiat și am susținut numeroase activități atât la nivelul școlii cât și la nivelul cercurilor pedagogice cu profesorii de istorie din județul Mureș și în cadrul ședințelor cu directorii, pe diferite teme: „Valorificarea elementelor de istorie locală în lecții și activități cu elevii” „Eficiența cabinetului de istorie” Am organizat: Cercul de istorie cu elevii, pentru clasele a X-a și a VIII-a; „Unitate și continuitate pe meleagurile mureșene” cu lecții demonstrative, la cercul pedagogic al profesorilor de istorie, cursuri de cunoaștere a calculatorului cu profesorii din

școală, folosirea casetelor video în lecții etc. Ca sinteză a activității de cercetare în specialitate am scris cartea „Cronică ilustrată”, tipărită de casa de editură Mureș în anul 1993, mi-am adus contribuția cu aspecte din istoria locală în lucrările documentare scrise de Ilarie Gh. Opriș: „Însemnări monografice”, Sângeorgiu de Mureș, apărută în 1966, „Biserica ortodoxă” – Sângeorgiu de Mureș, „Activitatea culturală” - Sângeorgiu de Mureș, tipărite la aceeași editură în anul 2001. De asemenea lucrarea „Sângeorgiu de Mureș - Școala 1778-2003, însemnări” autori: Ilarie Gh. Opriș, Emilia A. Opriș și Nagy Csaba Sándor - directorul școlii, carte tipărită la editura „Ansid”, în anul 2003.

Cartea și lectura au stat la baza întregii mele activități, am fost receptivă la tot ce este nou în domeniul predării-învățării și am aplicat noul cu pricepere și curaj în activitatea didactică zilnică.

Emilia OPRIȘ

*Biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, 2019,
pictură de Maria Mera*

„Cine are carte are parte”

Am un nepot, care se numește Titus. De mic copil, cuscra mea, Floarea Opriș, Dumnezeu s-o odihnească, s-a apucat să-și învețe nepotul să cunoască literele alfabetului, și odată cu începerea lui, să vorbească, înainte să aibă 2 ani.

Eu am fost tehnician, angajat la fosta Întreprindere cinematografică a județului Mureș. Conform obiceiului, în fiecare an se sărbătorea „Moș Gerilă”. Se aducea un actor, care juca rolul lui Moș Gerilă. Într-un an, eu, am fost numit să fiu Moș Gerilă. La festivitate, participau copii

de la un an la 14 ani, și erau îndemnați să spună câte o poezie. La întrebarea mea, primul care s-a prezentat a fost nepotul meu Titus, care avea doi ani, și care a recitat o poezie despre Moș Crăciun. Activitatea s-a desfășurat la Cinematograful „Pitic”, și spre surprinderea tuturor, Titus a început să citească cu voce tare titlurile filmelor de pe afișele expuse. Prin cele relatate de mine, am vrut să spun, că se poate face „carte” și la vârste tinere.

Eu, ce am făcut în viață? M-am născut în anul 1935, și am copilărit pe strada Bisericii, fiind vecin cu casa parohială. Pe stradă erau 6 fete de vârsta mea; eu singur eram băiat. Eram un fel de jucărie pentru adulții care se adunau la taifas în poarta lui „Iele Zantivoaia”, iar duminica după masă la cârciuma lui Rózsa József, unde în șură era joc. Tot aici era un șopron cu popice, unde se juca și se paria pe bani mărunți. Tatăl meu m-a învățat cum să răspund dacă sunt întrebat: „Mă cheamă, Savu Costică gură dulce, ficior de român”.

N-am avut parte de grădiniță, deoarece, când am împlinit 6 ani, în anul 1941, am fost dat la școala cu limba de predare în limba maghiară. Școala românească a fost desființată. La școala maghiară, am terminat 3 clase. Era o disciplină deosebită. La ora 7.30 eram prezenți la Biserica romano-catolică la slujbă, după care la ora 8, în clasă spuneam toți, Tatăl nostru în limba maghiară, deși majoritatea elevilor erau români. Învățătoarea ne verifica dacă suntem curați. Cine nu era curat primea cu bățul în palmă. La plecarea spre casă mergeam în rând câte doi, și salutăm în cor „Dicsértessék a Jézus Krisztus”

Am învățat să citim și să scriem românește de la preotul greco-catolic Ioan Crăciun, toți copiii indiferent ce religie am avut. Preotul ortodox a fost nevoit să se refugieze. A trecut războiul, și în 1944, am fost înscris în școala românească. Singurele cadre didactice au fost preotul greco-catolic, care preda la clasele 4-7, și preoteasa care preda la clasele 1-3. În anul școlar început în anul 1945, s-au reîntors din refugiu familia Ioan și Aurora Tabarcea, dascăli iubiți de copii și părinți. În clasa a V-a am avut învățătoare pe doamna Maria Apostolescu, venită din Moldova, care locuia la părinții mei. M-am bucurat când am primit cărțile de română și istorie în limba română. În clasele a VI-a și a VII-a am avut profesor pe Ioan Tabarcea, care era și director al școlii. Dânsul ne-a învățat cum să vorbim corect românește și să ne însușim gramatica limbii române. Pentru că îmi plăcea să învăț poezii, am fost cel care recita la sărbătorile naționale: 24 ianuarie, 10 mai etc. Poeziile le-am învățat din cartea de română și din Almanahul „Viața creștină”. Și acum pot să recit poeziile: „Pace lumii de la Domnul, să cerem”, „El Zorab”, „Gura lumii” etc. Serbările erau ținute în școală, căminul cultural nu era încă terminat. Fiind de statură mică, am fost selectat să joc cu cei din clasa a III-a, în piesa de teatru „Gulliver în țara piticilor”, care s-a jucat la inaugurarea căminului cultural.

La căminul cultural, am făcut cunoștință cu biblioteca, și cu bibliotecarul Vasile Micu. Prima carte împrumutată a fost „Timur și băieții lui”. Sincer nu mi-a plăcut. A doua carte a fost de geografie. Mi-a plăcut, că am aflat despre bogățiile munților, în minerale și pietre prețioase. Am început să citesc diferite romane. Primul a fost „Don Quijote”, apoi „Mizerabilii”.

În toamna anului 1952 am fost înscris la Școala medie nr. 1 din orașul Târgu-Mureș, care mai târziu a devenit Liceul „Al. Papiu-Ilarian”. Am fost la internat, și eram coleg de pat cu Ilarie, care era mai tânăr decât mine cu 4 ani, elev în clasa a VIII-a. Școală cu pretenții mari, pentru noi cei veniți de la sate. Nu ne ajungea timpul să învățăm, de multe ori după „stingere și culcare”, și ne duceam la spălătorie unde era lumină și continuam cu învățatul.

În anul 1954, când eram elev în clasa a IX-a, am fost solicitat să joc în piesa „O noapte furtunoasă”, pusă în scenă de dascălii școlii noastre din comună, sub conducerea frumoasei profesoare Bâlcu Margareta. Am prins gustul teatrului, am citit multe piese de teatru, scrise de mari scriitori români și clasici străini. Am jucat în multe roluri pe scena căminului cultural din Sângeorgiu de Mureș. În anii 1954-1955 eram prezent de multe ori la biblioteca din căminul cultural, unde era bibliotecară Magyarosi Marika, căreia i-am făcut curte, și care îmi recomanda cărțile noi, primite.

În anul 1953, când la București era Festivalul Internațional al Tineretului, în luna august, Ioan Cociș, directorul căminului cultural, mi-a propus postul de operator la cinematograful din căminul cultural. A fost prima mea mare bucurie și posibilitatea de a mă afirma eu, copil de țăran, să mânuiesc un aparat de proiecție și să răspund de cinematograful sătesc din comună. Mai târziu, a fost coleg cu mine, ca operator cinema, și Ilarie.

Fiind elev la liceu, eram pasionat de tehnica nouă. Mă pasiona radiotehnica, și eram înscris împreună cu Ilarie și alți colegi, într-un club de radiotehnică din orașul Târgu-Mureș. Acasă, nu avem curent electric, și am confecționat un radio cu galenă și căști, care funcționa fără curent electric, și eram foarte bucuros, și mă laudam cu realizarea mea. Când am prins primul post pe lungime de undă lungă de la Brașov, am strigat la mama, care s-a și speriat „mamă merge”, și i-am dat căștile să audă și ea.

În acea perioadă am avut o strânsă colaborare cu mai tânărul meu prieten, Ilarie, viața ne-a oferit aceleași împliniri și bucurii. Am fost prezenți pe scenă în piese de teatru, scenete scrise de el, am construit aparate de radio, am participat la cercul foto de la Clubul sindicatelor, ne-am ocupat de cinematograful sătesc.

Împreună am cumpărat în anul 1953, un aparat foto, și dezvoltam filmele și făceam fotografiile pe hârtie foto, pentru familie, prieteni, vecini și pentru cei care doreau să se fotografieze la Băile sărate. Multe evenimente au rămas immortalizate din acei ani, de Ilarie și de mine și sunt documente, în cărțile despre comuna noastră.

La liceu, mergeam zilnic pe jos, dar și cu desaga cu lapte pe spate pentru orașenii abonați. Într-o zi de iarnă, pe ușa liceului era un anunț „Carantină”. Nu se țineau cursuri. Fiind în oraș m-am dus în centru, și am intrat în cinematograful „Maxim Gorki”. Rula filmul „Preludiul gloriei”, un film despre biografia unui mare compozitor de muzică clasică. Din acel moment am fost prezent la concertele din Palatul culturii din Târgu-Mureș, și mai târziu din București.

După terminarea liceului, am devenit student la Institutul de Farmacie din Târgu-Mureș, dar, predarea se făcea numai în limba maghiară și nu am făcut față. Am repetat anul I și am trecut în anul II. În luna octombrie 1956, absolvenții facultății au venit după repartiție. Au primit repartiții în toată țara și s-au revoltat spunând că ei nu pleacă din Mureș. Au venit la noi, la studenții din anul II, și ne-au îndemnat să ne căutăm altă școală și altă meserie. Eu am stat pe gânduri. Fiind operator cinema în comună, am primit oferta din partea șefului tehnic de la Întreprinderea cinematografică să urmez cursurile Școlii Tehnice Postliceale de la Buftea, de lângă București, și după absolvire să mă întorc la Târgu-Mureș pe post de tehnician. După 2 ani, am absolvit și am fost repartizat ca tehnician, la Întreprinderea Cinematografică a Regiunii Autonome Maghiare. Am lucrat în acest domeniu cu multă pasiune timp de 38 de ani, după care m-am pensionat.

Din liceu, și până la vârsta de peste 70 de ani, am fost un om activ în domeniul culturii: am cântat în cor, am jucat în zeci de piese de teatru, am recitat, și am fost prezent pe scenele din județul Mureș, dar și din țară, la diferite concursuri și festivaluri naționale.

Azi, la vârsta pe care o am, și mă bucur de ea, particip la simpozioane, programe cultural-artistice, expoziții foto și de pictură, de la căminul cultural și de la școală.

Dacă sunt solicitat îmi dau părerea despre trecutul cultural sau istoric al comunei, uneori în scris, dar și verbal. Mă bucură faptul că sunt întrebat de către prof. dr. Peter Moldovan, de la Arhivele Județului Mureș, ori de vecinul meu, Ilarie Gh. Opreș, publicist, cronicarul comunei mele, despre evenimente de mult uitate de consătenii mai tineri, și ne consultăm, privind fotografiile mai vechi, unde identificăm persoane de mult uitate și plecate la cele veșnice.

Îl felicit pe prietenul meu, Ilarie Gh. Opreș, pentru consecvența preocupare, privind istoria comunei, pentru valorificarea unor documente necunoscute, și pentru pasiunea lui de a face fotografii, și acum, după 66 de ani, când am început împreună.

Constantin SAVU, la vârsta de 84 de ani

Dealul pițigoilor - pictură de *Sabina Purcariu*

Biserica Reformată din satul Cotuș. Pictură de Fábíán Margit

Mănăstirea Carmelită din Sângeorgiu de Mureș. Pictură de Abonyi Mária

BIBLIOTECARI

Balogh Eszter

S-a născut în ziua de 15 mai 1898, în satul Văleni, județul Mureș. Numele de fată, Magyari, tatăl a fost preot. Clasele primare le face în satul natal. Urmează cursurile Școlii Normale de Învățători din orașul Cluj. După absolvire este învățătoare la Morești, Budiul Mic și Vălureni. Din anul 1947 lucrează ca învățătoare în localitatea Sângeorgiu de Mureș, la Școala Generală cu predare în limba maghiară. Soțul, Balogh Gábor, de profesie agent agricol, a lucrat în satul Morești. Împreună au avut 4 copii: Éva, secretară la școală, Katalin, medic, Ernő, ofițer și Andrei, tehnician veterinar.

Învățătoarea Balogh Eszter a desfășurat o bogată activitate culturală. A fost prezentă până la pensionare, dar și după pensionare, la activitățile organizate în cadrul Căminului Cultural Sângeorgiu de Mureș, ca instructor de teatru la formațiile maghiare și țigănești. Între anii 1953 și 1954 a fost și bibliotecară în cadrul căminului cultural. A colaborat cu învățătoarea Aurora Tabarcea, organizând împreună programe culturale pentru elevi, tineri și locuitorii comunei. A făcut, împreună cu formația de teatru, deplasări în Târgu-Mureș și satele apropiate. A participat la concursurile organizate pe plan local și la nivelul raionului Târgu-Mureș.

Se pensionează în anul 1960. A decedat în anul 1985, fiind înmormântată în cimitirul romano-catolic din Târgu-Mureș.

Borbély Ileana

S-a născut în ziua de 1 iulie 1936, în comuna Sângeorgiu de Mureș. Părinții, Petru Șimon și Paraschiva (au 11 copii), și au depus mari eforturi să-i școlarizeze pe toți și să le asigure un trai decent. Și-a început studiile primare în satul natal, le-a continuat la Liceul „Unirea” și la Liceul Agricol din Târgu-Mureș, pe care l-a absolvit în anul 1953. Și-a început cariera ca referent agricol la Primăria comunei Sâncraiu de Mureș, unde a lucrat până în anul 1955.

Din data de 1 iulie 1955, a preluat gestiunea bibliotecii din cadrul căminului cultural din Sângeorgiu de Mureș de la Magyarosi Marika. Aici lucrează ca bibliotecară până la data de 31 septembrie 1956, când este transferată pe post de casieră la cooperativa de consum din comună.

Predă biblioteca tânărului Ilarie Gh. Opriș, absolvent al Liceului „Al. Papiu Ilarian”, activ pe linie culturală în comună. Borbély Ileana lucrează la cooperativă până la data de 1 iulie 1963, când se transferă pe post de casieră la Băile Sărate Sângeorgiu de Mureș, unde lucrează până la pensionare, în ziua de 15 iulie 1993. Locuiește în comuna natală împreună cu familia.

S-a căsătorit în anul 1957, cu Borbély Károly, muncitor și au o fiică jurist care lucrează în municipiul Târgu-Mureș.

Bordaș Elena

S-a născut în ziua de 22 mai 1948, în satul Bărdești, județul Mureș. A urmat școala primară și gimnazială în comuna Sângeorgiu de Mureș și la Liceul „Unirea” Târgu-Mureș, iar în anul 1966 a absolvit Liceul Nr. 4 din Târgu-Mureș.

Din anul 1966 a fost angajată ca bibliotecară la Biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș, urmând în paralel cursurile Institutului Pedagogic din Târgu-Mureș, Facultatea de Filologie, secția română-istorie.

Ca bibliotecară, în perioada 1966–1975 a desfășurat activități cultural-educative, de instrucție publică și de educare a tineretului. Biblioteca din Sângeorgiu de Mureș era centru de informare și de perfecționare a bibliotecarelor din zonă, recunoscută la nivel de județ.

Din anul 1975 a urmat cariera didactică, începând ca educatoare, învățătoare, apoi din anul 1980 profesoară titulară pe catedra de istorie, la Școala Generală din comuna Sângeorgiu de Mureș.

În anii care au urmat, munca la clasă cu elevii a fost principala preocupare. Cu drag de meserie, cu prețuire și respect pentru istoria acestui neam, s-a integrat în activitățile școlii, aniversările și sărbătorile naționale, dar și a evenimentelor de istorie locală.

În scopul perfecționării pedagogice a participat la cursurile și activitățile metodice, schimburi de experiență și cercuri pedagogice, organizate de Inspectoratul Școlar Județean.

Din iulie 1991 până în februarie 1998 a funcționat ca directoare la Școala Generală din comuna Sângeorgiu de Mureș, într-o perioadă de profunde transformări structurale, de modernizare, de adaptare a învățământului la evoluția cunoașterii și

a cererii sociale, a continuat bunele tradiții, a păstrat renumele școlii cu profesori și elevi bine pregătiți, cu rezultate bune la examenele de admitere și la olimpiadele școlare, cu acțiuni de prestigiu în cadrul programului de perfecționare a personalului didactic. A avut inițiativa ca, școala să poarte numele revoluționarului pașoptist „Constantin Romanu-Vivu”, a promovat programul educațional „Step by Step” la ciclul primar, a continuat lucrările de modernizare a bazei materiale a școlii.

În anul 1998 a revenit ca profesor la catedra de istorie până în anul 2000, când s-a pensionat.

Sângeorgiu de Mureș - pictură realizată de Gheorghe Opreș

Bucur Aurelia

S-a născut în ziua de 8 mai 1964, în comuna Sângeorgiu de Mureș, într-o familie unde tatăl și frații iubeau muzica și erau implicați în activitatea culturală a comunei. Clasele primare și elementare le-a absolvit în comuna natală. Urmează cursurile Liceului Industrial din orașul Târgu-Mureș pe care l-a absolvit în anul 1982, când se angajează la Fabrica de materiale foto, ca operator chimist.

Din 16 august 1990 este încadrată ca bibliotecar la Biblioteca Comunală din comuna Sângeorgiu de Mureș, unde lucrează până la data de 11 octombrie 2008. Din octombrie 2008, este încadrată ca referent la primăria comunei unde lucrează până la pensionare.

Ca bibliotecar a organizat întâlniri cu scriitorii locali și din județul Mureș, a vernisat expoziții de pictură și fotografii în bibliotecă. A participat la diferite simpozioane legate de evenimente din comună. A fost membru activ în activitățile culturale din cadrul căminului cultural, corist, actor și organizator de spectacole.

În anul 1984 s-a căsătorit cu Ioan Bucur și au avut împreună 2 copii: Adrian, sportiv de performanță, gimnast în echipa națională și olimpică a României, profesor de sport, și Cristina.

A decedat în anul 2012 și este înmormântată în cimitirul ortodox din comună.

Notă:

Din octombrie 2008, biblioteca a fost deschisă numai la cerere pentru activități.

Din anul 2012, biblioteca este desființată, cărțile și documentele au fost depozitate în pivnița Școlii de sus.

Micu Vasile

Vasile Micu s-a născut în ziua de 9 septembrie 1919, în comuna Sângeorgiu de Mureș, într-o familie cu 7 copii.

A absolvit 7 clase, urmând cursurile Școlii primare de stat din Sângeorgiu de Mureș, după care a absolvit Școala profesională din Târgu-Mureș, fiind calificat ca strungar.

După cedarea Ardealului se refugiază la Târnăveni, unde se angajează la Combinatul chimic. În anul 1941 este încorporat în armată și participă la al Doilea Război Mondial, până în iulie 1945, când este demobilizat. Ca veteran de război a avut gradul de căpitan.

Întors în comună, participă la activitatea culturală din cadrul Căminului cultural.

În anul 1948 este numit bibliotecar în cadrul Căminului cultural.

În ziua de 6 martie 1949 se căsătorește cu Maria Oros, cu care a avut 2 copii.

De la data de 1 iulie 1949 este numit președinte al Comitetului Provizoriu al Sfatului Popular al comunei Sângeorgiu de Mureș, funcție pe care o ocupă cu multă competență până la 1 decembrie 1949. Este trimis la studii, la Sibiu, după care este încadrat în cadrul Sfatului Popular al raionului Târgu-Mureș în diferite funcții, printre care și vicepreședinte, până în anul 1968 când se pensionează de boală.

După însănătoșire se angajează în anul 1969, la IMATEX de unde se pensionează în octombrie 1979.

A decedat în data de 27 ianuarie 2003, fiind înmormântat în cimitirul ortodox din comuna Sângeorgiu de Mureș.

Moldovan Irina Maria

A fi profesor, pentru Irina Moldovan, înseamnă împlinire. Împlinirea visului de a lucra în școala în care a învățat. Și așa s-au petrecut lucrurile în cazul distinsei profesoare, născută în ziua de 17 aprilie 1950, la Valea Strâmbă (județul Harghita), așezare situată foarte aproape de orașul Gheorgheni. Părinții - Bencze Árpád și Irén – au dat-o la școală, și primele trei clase primare le absolvă în satul natal, după care se vor strămuta în comuna Sângeorgiu de Mureș, unde-și continuă studiile. În 1965 termină clasa a VIII-a, în 1969 cursurile Liceului Teoretic „Bolyai Farkas” din Târgu-Mureș.

În orașul de pe Mureș, la Institutul Pedagogic de 3 ani, obține, în 1972, diploma de profesor de limba și literatura româno-maghiară.

Întâiul loc de muncă al profesoarei Irina Maria Moldovan, căsătorită cu profesorul de matematică Vasile Moldovan (au un fiu care lucrează la Media Expert, ca grafician), a fost la Școala din satul Bezid, unde a predat limba română. Urmează o nouă strămutare în plan geografic, după cea a părinților, de la Valea Strâmbă. De data aceasta a Irinei. Ajunge la Iernut și, în 1976, este numită conducător de cerc la Casa Pionerilor din localitate. Apoi, din nou la Sângeorgiu de Mureș, la Școala Generală din comuna megieșă Târgu-Mureșului.

Din anul 1983, la această unitate de învățământ preuniversitar, ocupă catedra de limba maghiară. Ca profesor de specialitate a obținut rezultate bune cu elevii la admiterea în liceu, la diferite concursuri și olimpiade, organizate atât la nivel județean, național, cât și internațional (Kecskemét, Zalaegerszeg).

A înființat Cercul literar „Szöcs Kálmán”, revista școlară „Búvös Penna”; a moderat mai multe activități în cadrul școlii

sângeorzene sau organizate în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Mureș; a făcut parte din Comisia ministerială de evaluatori în județul Cluj; a organizat întâlniri cu scriitori, actori, istorici, artiști plastici; a vernisat mai multe expoziții de pictură, organizate de ea însăși; și-a semnat prezența la toate edițiile „Zilelor sângeorzene”, la activitățile inițiate de Biblioteca comunală, dedicate oamenilor de seamă ai comunei; a organizat premierilor unor actori.

La nivelul municipiului Târgu-Mureș a organizat concursuri de recitări, prezentări de carte, vernisaje. Irina Maria Moldovan a dobândit gradul didactic I, în 1994, cu lucrarea metodică științifică intitulată „*Problemele specifice ale predării operelor epice în versuri în școlile generale*”. Și visul profesoarei Irina Maria Moldovan de a lucra în școala în care a învățat nu s-a frânt. El continuă și astăzi...

Moldovan T. Vasile

S-a născut la 24 aprilie 1948, la Reghin, avându-i ca părinți pe Teodor și Ana, fiind cel mai mare dintre cei patru frați. Cursurile primare, gimnaziale și liceale le-a urmat în orașul natal, între 1955–1966. În 1966 își ia bacalaureatul și dă admitere la Institutul Pedagogic de 3 ani, secția matematică. Își ia diploma de profesor în 1969 și este repartizat în satul Dedrad, comuna Batoș, pe catedra de matematică a Școlii Generale din localitate. În 1970 își satisface stagiul militar la Școala de ofițeri de rezervă din Lipova.

La Școala Generală de la Dedrad lucrează până în 1977. Între 1977–1982 activează în cadrul Consiliului Județean al Pionierilor. Din 1982 și până în prezent este profesor la Gimnaziul „Sfântu Gheorghe” din Sângeorgiu de Mureș, pe catedra de matematică. În 1974 se căsătorește și se stabilește în comuna Sângeorgiu de Mureș.

Este director adjunct cu probleme de tineret, până în 1990, și director între 1990–1991.

De când a venit în această școală, a contribuit la modernizarea ei, începând cu parcul din fața clădirii, cu betonarea curții, amenajarea sălii de muzică, cu plantarea unor copaci, cu organizarea activităților agricole.

Din 2000 este lider sindical. Între 1983–1990 a fost bibliotecar la Biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș, pe lângă munca cu cartea a organizat întâlniri cu scriitori, sculptori, pictori, actori, prezentări de carte, simpozioane, expoziții de artă plastică. În această calitate, munca i-a fost răsplătită cu diplome, cu locul II, obținut la faza națională a bibliotecarilor.

În cadrul școlii a organizat excursii interne și externe, atât pentru elevi, cât și pentru părinți. Ani de-a rândul a fost coordonatorul formației de dansuri populare. A contribuit la organizarea manifestărilor dedicate „Zilelor sângeorzene”. Pentru el, meseria de dascăl, înseamnă credință în viitor.

Opriș Gh. Ilarie

Ilarie Gh. Opriș s-a născut în comuna Sângeorgiu de Mureș, în ziua de 10 iulie 1939. A absolvit Școala Generală în comuna natală, a urmat cursurile Liceului „Al. Papiu-Ilarian” din Târgu-Mureș, obținând diploma de bacalaureat în anul 1956.

De la 1 octombrie 1956, până la 18 decembrie 1957, a fost bibliotecar. A absolvit Școala tehnică de chimie în anul 1963. S-a angajat la Combinatul Chimic Târgu-Mureș, unde a lucrat în producție și la organizarea muncii, din anul 1963, până în ziua de 1 decembrie 1976, când este numit la Primăria din Sângeorgiu de Mureș, răspunzând de învățământ, cultură, sănătate și sport, în calitate de vicepreședinte al Consiliului local, până în luna septembrie 1984.

Din septembrie 1984, până în septembrie 1989, a fost primar al comunei Sângeorgiu de Mureș. Între anii 1982 și 1989 a fost deputat municipal și președinte al Comisiei permanente de învățământ, cultură și sănătate al Consiliului local al municipiului Târgu-Mureș.

De la 1 septembrie 1990 a fost numit ca primar la Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș, funcție pe care o ocupă până în martie 1992. Din martie 1992 a fost ales Consilier al primăriei, îndeplinind și funcția de președinte al Comisiei permanente de învățământ, cultură, sănătate și sport, până în anul 2004. A îndeplinit și funcția de director al căminului cultural.

În anii 1976-1977 a predat la Școala Generală din Sângeorgiu de Mureș și timp de 20 de ani a făcut parte din Consiliul de conducere a școlii.

Ca viceprimar, apoi ca primar, s-a preocupat de dezvoltarea și modernizarea comunei. Ca prioritate, a considerat învățământul, reușind construirea sălii de sport, asphaltarea curților celor două școli, reparații și modificări la clădirile școlilor, dotarea cu mobilier nou a sălilor de clasă, construirea de vestiare și grupuri sanitare, racordarea la rețeaua de apă și canalizare, și asigurarea de locuințe pentru cadrele didactice care au dorit să se stabilească în comună.

A sprijinit construirea de apartamente pentru rezolvarea cererilor de locuințe, și tot datorită lui s-au asfaltat drumuri, s-au construit peste 9 km de trotuare noi, s-a extins strada principală la patru benzi până la Băile sărate. A modernizat căminul cultural din Sângeorgiu de Mureș. A inițiat realizarea de proiecte și finanțări pentru dezvoltarea Băilor sărate. A sprijinit dezvoltarea Cooperativei agricole de producție și a Cooperativei de consum din comună, a spațiilor comerciale și de servicii către populație. S-a implicat direct în activitatea culturală ce s-a desfășurat la nivelul școlilor și a căminului cultural.

În perioada 1997 și 2000 a administrat Băile sărate. În septembrie 1999 se pensionează.

În anul 1996, tipărește primul volum al monografiei comunei Sângeorgiu de Mureș ca autor, iar în anii următori, împreună cu Emilia Opriș, Călin Dorgo, Cristina Pui, Nagy Csaba

și Mariana Opreș mai publică 7 volume monografice, pe domenii de activitate.

Organizează anual simpozioane, prezentări de carte, expoziții de pictură și întâlniri cu intelectuali de seamă din județul Mureș, la biblioteca comunală și școlară.

Opreș Mihăilă

S-a născut în ziua de 13 noiembrie 1936, în comuna Sângeorgiu de Mureș. Părinții, Ioan și Maria sângeorzeni, tatăl electrician, și mama agricoltoare. O familie tradițională cu 7 copii, Ioniță, Maria, Lucreția, Aurelia, Ana, Elena și Mihăilă. Toți au fost școlarizați și s-au realizat în viață. În perioada septembrie 1940 – septembrie 1944, s-a refugiat cu întreaga familie, în Moldova.

Tânărul Mihăilă a urmat cursurile primare și generale în comuna natală. A absolvit Școala Profesională Metalurgică în anul 1954, calificându-se ca electrician-bobinator. Este încadrat ca electrician, din data de 1 septembrie 1954.

Din ziua de 1 noiembrie 1957 este angajat în cadrul Primăriei Sângeorgiu de Mureș, pe postul de bibliotecar, la Biblioteca comunală din spațiul căminului cultural. În calitate de bibliotecar a organizat simpozioane, întâlniri cu cititorii, expoziții de carte, a jucat în piese de teatru, concursuri de tenis de masă și șah. A obținut finanțare pentru cumpărare de cărți și mobilier pentru bibliotecă. A făcut parte din conducerea Căminului Cultural. A fost bibliotecar până în ziua de 1 iulie 1958.

A fost electrician la diferite întreprinderi din Târgu-Mureș și Piatra Neamț, în perioada anilor 1959–1964. Din august 1969 este angajat ca maistru și apoi tehnician principal la Combinatul de Îngrășăminte Chimice din Târgu-Mureș, până la data de 1 august 1990, când se pensionează.

După pensionare s-a ocupat de administrarea blocurilor din cartierul Unirii din Târgu-Mureș, în care a locuit.

A decedat în ziua de 29 decembrie 2006, fiind înmormântat în cimitirul ortodox din comuna Sângeorgiu de Mureș.

Ruja Aurelia

Aurelia Ruja s-a născut în comuna Sângeorgiu de Mureș în ziua de 14 martie 1932. Părinții, Alexandru Ruja și Aurelia agricultori, având religia greco-catolică. Clasele primare și generale le-a urmat în comuna natală. Clasele primare le-a absolvit la Școala confesională reformată și clasele elementare la Școala Generală de Stat.

În anul 1951 este numită ca bibliotecar, la biblioteca comunală care funcționa în cadru căminului cultural. Primește gestiunea bibliotecii de la bibliotecarul Vasile Micu, care a îndeplinit această funcție, voluntar. Aurelia Ruja este angajată de Primăria comunei, fiind primul bibliotecar, remunerat. Este trimisă la București, unde urmează un curs de calificare, ca bibliotecar. În anul 1953 se căsătorește cu Szilágyi Anton și renunță la funcția de bibliotecar.

În calitate de bibliotecar s-a remarcat printr-o bună colaborare cu consiliul de conducere al căminului cultural, din care și ea a făcut parte. A participat la activitățile cultural-artistice ale elevilor și ale artiștilor amatori, fiind prezentă pe scenă în piesele de teatru și în corul căminului cultural. A colaborat bine cu cadrele didactice din școală, organizând activități cu elevii în căminul cultural și la școală. Și-a continuat activitatea obștească în cadrul organizației de femei și a crucii roșii. A făcut parte, mai mulți ani, din echipele de sprijin sanitar a dispensarului medical comunal.

A decedat în ziua de 25 noiembrie 1990, fiind înmormântată în cimitirul romano-catolic din Sângeorgiu de Mureș.

Tóth József

S-a născut în ziua de 7 septembrie 1946, în satul Vălureni, județul Mureș. Familia s-a mutat în satul Hărănglab, unde a început școala primară. Din clasa a V-a a urmat cursurile la Școala Generală din Gălești. După absolvirea clasei a VII-a, este elev la Școala Pedagogică din orașul Odorheiu-Secuiesc. După absolvire este repartizat ca învățător la școala din localitatea Câmpul Cetății din județul Mureș. Aici se bucură de mult respect și apreciere din partea elevilor și a părinților, datorită modului cum a reușit să se integreze în viața școlii și a localității, și pentru rezultatele bune la învățătură, obținute de întreaga clasă.

În anul 1976 participă la concursul pentru ocuparea unui post de învățător la Școala Generală Sângeorgiu de Mureș, unde va fi prezent la catedră, până la pensionare. În comuna Sângeorgiu de Mureș se integrează în viața cultural-artistică și socială încă din primul an.

Din anul 1977 este bibliotecar în cadrul căminului cultural, activitate pe care o continuă până în anul 1983. Ca bibliotecar organizează întâlniri ale cititorilor cu scriitorii din municipiul Târgu-Mureș, îmbogățește fondul de carte cu operele scriitorilor români și maghiari, invită artiști plastici din județul Mureș pentru a organiza expoziții de pictură, cu ocazia evenimentelor culturale din căminul cultural, organizează expoziții de carte, a mobilizat elevii la concursuri de recitări, povestiri și desene.

În cadrul căminului cultural a fost un bun organizator de activități cultural-artistice și ca membru activ al corului comunal a fost prezent la concursurile locale, județene și republicane, precum și la festivalurile corale din țară. În cadrul căminului cultural a

organizat concursuri de tenis de masă și șah pentru cetățenii din comună și pentru elevi.

În anul 1981 a obținut gradul didactic I cu lucrarea: „Modelarea conștiinței și conduitei morale a elevilor prin activitatea de caracterizare a personajelor din textele de citire și din lectura suplimentară”. Mottoul acestei lucrări a fost „Bunătatea este ca și căldura soarelui, este tezaurul care nu seacă niciodată”. A fost apreciat de conducerea Școlii Generale din Sângeorgiu de Mureș, de colegi și părinți pentru corectitudinea și modestia lui.

S-a pensionat în anul 1997 fiind bolnav.

A decedat în anul 2006.

Bibliotecarii comunei Sângeorgiu de Mureș între 1949–2008

1949 ianuarie–1951	Micu Vasile
1951–1953	Ruja Aurelia (Szilagy)
1953–1954	Balogh Eszter
1954–1955 iulie	Magyarosi Marika
1955, 1 iulie–31 septembrie 1956,	Borbély Ileana
1956, 1 octombrie–18 decembrie 1957,	Opreș Ilarie
1957, 18 decembrie–30 iunie 1959,	Opreș Mihail
1959, 1 iulie 1959–1 noiembrie 1966	Rácz Károly
1966, 1 noiembrie–1977	Bordaș Elena
1977–1983	Tóth József
1983–15 august 1990	Moldovan Vasile, și Irén
1990, 16 august–11 octombrie 2008	Bucur Aurelia

BIBLIOTECA

Biblioteca comunală, în anul 1949

Prin darea în folosință, în anul 1945 a Căminului Cultural Sângeorgiu de Mureș, unde activau formații de teatru, cor, jocuri populare și se țineau conferințe pe diferite teme științifice și de actualitate politică, s-a inițiat și realizat o bibliotecă, care în anul 1949 avea o bogată activitate.

Aflăm din ziarul „Frontul plugarilor” din octombrie 1949, reportaj scris de ziaristul V. Jirlău, că în cadrul Căminului Cultural din Sângeorgiu de Mureș, biblioteca are o bogată activitate și menționându-se: are grupe de citit în colectiv, catalogul cărților este ținut la zi, având în inventar 658 de cărți românești, maghiare și sovietice, în registrul cititorilor sunt 98 de persoane, în principal țărani și muncitori, este o bună evidență a cărților citite, de asemenea, se fac audiții colective la aparatul de radio din bibliotecă.

Bibliotecar era tânărul muncitor Vasile Micu, participant la activitatea cultural-artistică și social-administrativă din comuna Sângeorgiu de Mureș. Era un tânăr sângeorzan, respectat de cetățeni, cunoscător și al limbii maghiare și ruse, fost luptător activ în cel de Al Doilea Război Mondial, talentat și bun orator, prezent în fiecare seară la bibliotecă în mijlocul cetățenilor atât de dornici de carte și de informații, în aceea perioadă, când marea majoritate era analfabetă.

Fotografiile sunt realizate de un fotoreporter din București, în luna ianuarie 1949 și au fost cuprinse în albumul, „Din viața și activitatea căminelor culturale din Republica Populară Română”, cu ocazia Congresului Căminelor Culturale din R.P.R. din 27 februarie 1950, București, la care a participat și sângeorzanul Gheorghe Opriș, în calitate de activist cultural.

Imagini istorice

1949. Căminul cultural „Constantin Romanu-Vivu” Sângeorgiu de Mureș

1949. Biblioteca căminului cultural din Sângeorgiu de Mureș, bibliotecar Vasile Micu

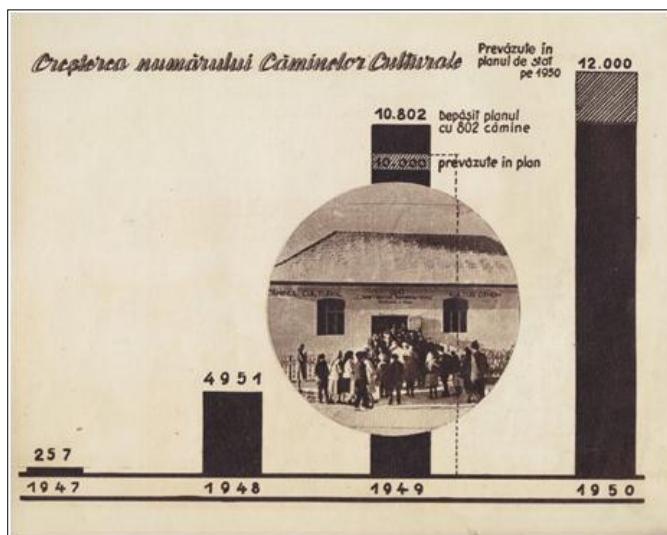

1949. Biblioteca căminului cultural din Sângeorgiu de Mureș, bibliotecar Vasile Micu

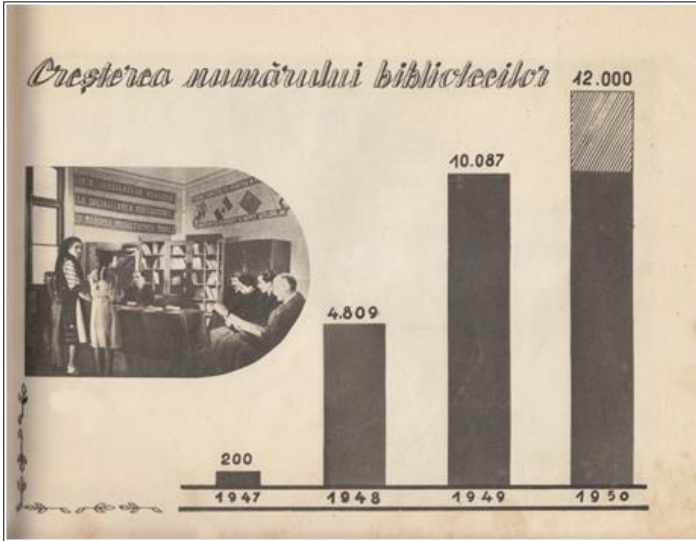

1949. Căminul cultural Sângeorgiu de Mureș. Conferința agrotehnică susținută de inginer agronom Cecilia Bretan

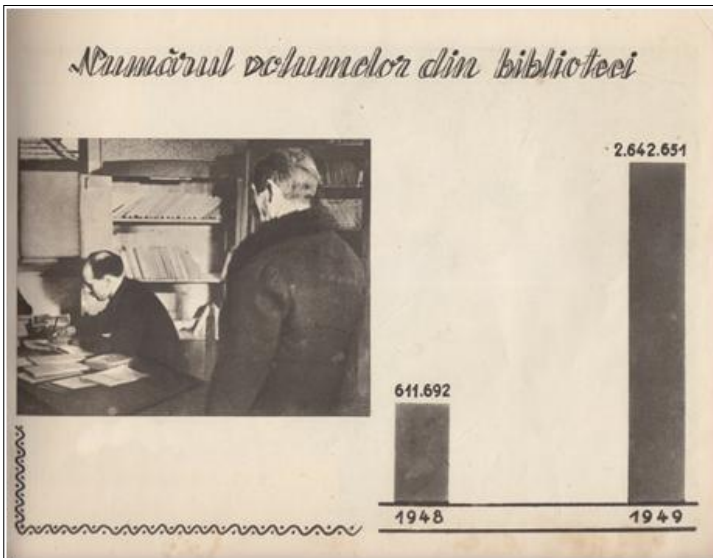
Congresul căminelor culturale din RPR, 24-26 februarie
1950, București

În imagine Căminul cultural din Sângeorgiu de Mureș

In imagine Biblioteca din Sângeorgiu de Mureș

În imagine bibliotecarul Vasile Micu din Sângeorgiu de Mureș

Albumul „*Din viața și activitatea căminelor culturale din Republica Populară Română*”, a fost distribuit participanților la Congresul căminelor culturale din R.P.R., ținut la București în zilele 24-26 februarie 1950. Delegația județului Mureș, a fost condusă de Gheorghe Opreș, director al Activului Cultural Județean Mureș.

Fotografiile cuprinse în cele 3 grafice sunt: Căminul cultural „Constantin Romanu-Vivu”, Biblioteca căminului cultural și primul bibliotecar Vasile Micu din Sângeorgiu de Mureș. Fotografiile au fost făcute în ianuarie 1949, de un reporter de la Studioul „Alexandru Sahia” din București.

Fotografia a patra este de la Conferința agrotehnică, ținută la căminul cultural din comuna Sângeorgiu de Mureș, conferențiar, inginer agronom Cecilia Bretan.

Prin muncă organizată Căminul Cultural din Sângeorgiu-de-Mureș se străduiește să-și îndeplinească toate sarcinile

—Țăranii săraci și mijlocași dau un sprijin mereu mai mare așezământului lor de cultură.—

Sângeorgiu-de-Mureș, e ste comună vestită prin băile sale de iod și de sare.

Școala elementară, cu 7 clase, are clădire mare, luminoasă, curată. Aici activează de câtăva vreme și Căminul Cultural. Sunt oare 3 după amiază și curtea e plină de tineret. Tinerii

țărani muncitori joacă volei. Alții se pregătesc să joace fotbal, pe terenul a-nume amenajat către calea ferată.

Director: M. Căminului

este Gheorghe Oprîș, muncitor electrician.

Sfatul Căminului are 23 membri, dintre care 11 sunt membri ai comitetului de conducere, iar 18 sunt reprezentanții organizațiilor și ai instituțiilor.

Mureș este dată prin cele

9 colective de muncă: lectură, recitări, conferințe cor; bibliotecă și grupe de citit în colectiv; gazeta de perete; dansuri și sport; cinematograful și radio; pa-voazare și decoruri; echip-p tranzitorilor diverselor manifestări culturale.

Cum lucrează resoartele

Fiecare resort are o zi sau două pe săptămână când lucrează după planul, întocmit pentru trei luni.

În cadrul Căminului, activează 4 echipe de teatru, dintre care două în limba română și două în limba maghiară. La fiecare șezătoare, se ține o conferință în limba română și în limba maghiară.

Căminul Cultural are un

cor pe 4 voci care repetă și execută cântece române, maghiare și sovietice.

Biblioteca lucrează mulțumitor. Catalogul este ținut la zi. Deasemeni, registrul de cititori și evidența cărților citite. Cei mai mulți dintre cititori aduc scurte referate scrise asupra cărților citite. Ei discută despre cărțile citite cu ceilalți țărani muncitori

Cărțile sovietice sunt citite cu mult interes.

Activează două echipe de dansuri, care fac repetițiile împreună și care invadează jocuri românești și maghiare. Se practică următoarele sporturi: șah, volei, fotbal și atletism.

De curând, echipa de volei s'a întâlnit cu echipa din Ernel.

În cinstea lui 7 Noiembrie

Activul de conducere face pregătiri pentru pa-voazare, vitrină și șezători.

Resortul bibliotecii luptă să câștige întrecerea bibliotecilor pe județ în cinstea zilei de 7 Noiembrie.

Căminul și-a luat următoarele angajamente: să

organizeze până la 30 Decembrie o vitrină mare, care să cuprindă cărți sovietice; să mărească numărul cărților din bibliotecă, al cititorilor și al cărților citite.

Pe luna Septembrie, Căminul a avut următoarele realizări: a dat 2 șezători

duminicale, cu 725 participanți; 8 șezători serale, cu 560 participanți. Au fost 20 audii colective la radio, cu 1450 participanți. La filme, au fost 1420 spectatori. Biblioteca și-a sportit la 658 numărul cărților și la 98 al cititorilor. Au fost 42 țărani muncitori în grupele de citit în colectiv.

Greutăți și lipsuri în muncă

Greutatea cea mai mare este aceea că localul propriu al Căminului, având nevoie de mari reparații, nu poate fi folosit pentru bogata activitate a Căminului. O altă greutate constă în aceea că nu există instalație electrică în sala școlii, unde se montează aparatul cinematografic. Deasemeni, deși abonamentul este plătit, revista „Îndrumătorul Cul-

tural”, în limba română, n'a sosit din Luna Mai.

Apoi nu s'au mai trimis filme de o lună. De unde Căminul primea în fiecare săptămână câte un film, acum nu mai primește nimic, pe motiv că aparatul ar fi defect. Ori, aparatul a fost verificat și găsit bun. Țăranii muncitori întrebă mereu:

— Azi n'avem film ?

În general, activitatea

sportivă nu este îndeajuns sprijinită de Căminul Cultural. Nu s'a organizat concurs de șah, nu se joacă tenis de masă, iar echipa de football n'are echipamentul trebuitor.

Țăranii săraci și mijlocași și-au luat angajamente să sprijine și mai mult Căminul lor cultural, pentru că aceste greutăți și lipsuri învinse.

V. Jirlău

De 1 Mai, Sângeorgiul de Mureș va avea lumină electrică

Cu începere dela 1 Mai comuna Sângeorgiu de Mureș va avea lumină electrică.

În aceste vremuri de greutăți economice electrificarea unei comune este un lucru de mare însemnătate. Foloasele pe care curentul electric le aduce le cunoaște fiecare sătean, dar Statul are de refăcut atât de multe uzine, fabrici, căi ferate etc, distruse de război, încât electrificarea satelor se realizează încet.

Sătenii din Sângeorgiu de Mureș au vrut totuși ca satul lor să fie luminat cu electrică și încă în anul acesta.

„Ce să facem?” s'au întrebat într-o seară muncitorii electriștii Opreș Gheorghe, Lăzșlo Emil, și Mureșan Nicolae angajați la Uzina Electrică din Tg. Mureș, dar cu locuința la Sângeorgiu.

„Hai să mergem din casă în casă și să întrebăm pe săteni cu ce contribuie fiecare.” — le-a răspuns Serban Nicolae muncitor CFR-ist secretarul Partidului Comunist din comună.

Zis și făcut.

Aproape în fiecare casă au găsit săteni cari s'au oferit să lucreze cu brațele și să contribuie cu bani pentru cumpărarea celor necesare instalației electrice.

Numai câți-va bogătași din comună s'au eschivat, nevrând să presteze nici o muncă, s'au să contribuie cu bani.

În fiecare seară când se întorceau din oraș după o zi de muncă, tinerii muncitori electriștii împreună cu secretarul Partidului Comunist porneau în fruntea unui număr de sătean să muncescă pentru realizarea frumosului plan. Zi cu zi, numărul celor cari participau la această muncă se înmulțea, antrenându-se până în sfârșit și un mare număr de

femei, Bogătașii însă, tot pasivi au rămas.

În mai puțin de trei luni au fost instalați 140 de stâlpi și a fost procurat tot materialul necesar (sărmă becuri, etc.)

Când stâlpii au fost instalați, o delegație a comunei în frunte cu Serban Nicolae și Opreș Gheorghe s'au prezentat la Uzina Electrică din Tg. Mureș, oferind ca toată instalația să intre în posesia Uzinei în schimb lucrărilor de specialitate.

Ingineri specialiști și muncitori s'au deplasat timp de trei săptămâni după orele de muncă în comună și au terminat în mod gratuit toată instalația, pentru a încuraja astfel frumoasa inițiativă și pentru ca satul să fie luminat în seara de 1 Mai.

Introducerea curentului

electric în comună se va scriba într'un cadru festiv în seara zilei de 1 Mai, ziua tuturor celor ce muncesc.

În curând vor începe lucrările de introducere a luminii electrice în locuințe.

Aceia însă cari n'au avut încredere în reușita această acțiuni și n'au participat la ea vor trebui mai întâiu să contribuie cu bani, pentru că astfel se poate introduce lumina și în casele celor lipsiți de mijloace.

În caz contrar, vor rămâne fără lumină electrică.

Realizarea locuitorilor din Sângeorgiu de Mureș este un exemplu vrednic de toată lauda. Locuitorii acestei comune au arătat că se pot realiza cu forțe proprii lucruri mari, că toate greutățile prin care trec acum țara noastră.

L. V.

Cât mai avem de însămânțat ?

Suprafața totală a pământului arabil în județul Mureș este de 156.263 hectare. Din această suprafață au fost arate în toamnă 73.460 hectare, din care 42.646 hectare au fost însămânțate. Gerul a provocat semănăturilor oarecari pagube (15—20%); acestea au fost însă reparate în primele zile ale campaniei de primăvară.

În primăvara anului 1947, lucrările au început îndată ce timpul s'a arătat favorabil. Deși se simte mare lipsă de vite în tot județul, totuși plugarii, cu ajutorul muncitorilor au făcut tot ce omeneste este posibil pentru ca pământul să nu rămână neînsămânțat.

Camera Agricolă le-a pus la dispoziție tractoarele care au putut fi reparate prin ajutorul dat de syndicate.

În felul acesta au fost arate și însămânțate până în prezent 61.552 hectare. Adăugând la această suprafață cele 42.646 hectare însămânțate în toamnă, reiese că avem până în prezent o suprafață de 104.198 hectare însămânțate.

Pe lângă aceasta, mai avem arată dar neînsămânțată o suprafață de 23.134 hectare, iar nearate și neînsămânțate mai sunt 29.139 ha., în total 52.273 hectare neînsămânțate.

După știrile pe care le-am primit dela Camera Agricolă suntem în măsură să arătăm, că cel mai târziu până la 2 săptămâni toată suprafața va fi arată și însămânțată. În caz dacă unele semințe vor lipsi, se va semăna porumb, dar nici un petec de pământ nu va fi lăsat neînsămânțat.

Serbarea electrificării comunei Sângorgiul de Mureș

În seara zilei de 1 Mai s'a sărbătorit electrificarea comunei Sângorgiul de Mureș. și scrise de Opris Gheorghe și Micu Vasile.

Au luat parte d-nii prefect Dr. A. Mera, primar Iószif Soós, ing. Koller, Căpitan Ionișor, comandantul Legiunii și alții.

Pe scena frumos ornamentată a luat cuvântul d. Serban Niculae, care arată felul cum a fost organizată munca de electrificare a comunei și aduce mulțumiri consatenilor: Tabarcea Ioan, directorul școlii primare, Oprea Gheorghe, Codiș Gheorghe, Vaida Vasile, Fülöp Vasile, Lnszlo Dionisie, Fülöp Andrei, Chimies, Csiki Denes, Fülöp Alexandru, Pál Jan, Văduva Bobeltec Ana, Serban Niculaie și Mureșan Ion cari au depus o activitate favoroasă și au iscălit polițe pentru împrumutul de 43 milioane lei contractat pentru a putea cumpăra sârmă, becuri etc.

Domnia-sa mulțumește d-lui prefect dr. Anton Mera pentru contribuția de 20 milioane din fondurile județului, deasemenea și directorului Uzinelor Comunele, d-lui ing. Koller și colaboratorilor săi, cari au efectuat muncile de specialitate.

Apoi s'au prezentat cântece, poezia și două scenete executate

Au mai luat cuvântul d-nii ing. Koller, Tabarcea Ion, Opris Gheorghe, Dascălu Dănilă, dl. prefect Dr. Mera, dl. primar Iószif Soós și părintele Sângergeanu Dumitru care într'o frumoasă cuvântare, a spus printre altele, că „Această frumoasă realizare se datorește colaborării dintre muncitorii din oraș și țărănimea nuncitoare dela sate”, iar după ce mulțumește tuturor cari au participat, continuă: „deasemenea mulțumim membrilor Partidului Comunist al căror elan l'a admirat cumuna întreagă, precum și reprezentanților celorlalte Partide cari i-au ajutat“.

Serbarea s'a terminat într'o caldă atmosferă de prietenie, iar sătenii au plecat hotărâți să muncească și în viitor pentru progresul comunei.

13 mai 1947, Ardeahul Nou, Târgu-Mureș

Vasile Micu-primul bibliotecar din comuna Sângeorgiu de Mureș

Am început școala la 15 septembrie 1926, în vechiul local al școlii românești din curtea casei parohiale a Bisericii Greco-Catolice. În clasa I am avut ca învățătoare pe Ana Hârlea și director pe Vili Bucșa.

În primul trimestru al anului școlar 1928/1929 a fost inaugurat noul local al școlii cu patru săli de clasă, cancelarie și locuință pentru director. Am absolvit șapte clase, în anul școlar 1932/1933. Am avut ca profesori pe Victor Bucșa și Maria Pop.

Activitățile culturale se desfășurau în școală, unde era scenă și sală corespunzătoare.

După absolvirea a șapte clase am participat la activități culturale, coordonate de Victor Bucșa, Ioan Tabarcea și Aurora Tabarcea, împreună cu: Nicolae Laslo a lui Diacu, surorile Aurelia, măritată cu Petru Man a lui Marta, și Marița, măritată cu Victor Komiveș a lui Mitruvoaie, frații Petru și Nicolae Man și soția Susana, fata lui Lazăr Opriș, Marița Chelbezan măritată cu Petru Pop, Rozália și Ioan sora și fratele lui Alexandru Muica, fostul primar Gheorghe Opriș și Alexandru Opriș, frații lui Vane Opriș, Bela, Toader și Ioan frații lui Alexandru Tătar a lui Juji, Maria și Ioan Cociș a lui Zlotu, Gheorghe și Alexandru Laslo a lui Emivoaia, surorile Fironica și Ana Tătar a lui Tiriri din Tău, Alexandru Murăraș, fratele lui Bibiluc, Emil Cociș a lui Zlotu, Ioan Mureșan, Raț Crăciuna, Bordaș Nicolae, Simon Ana, căsătorită Crăciun, Gheorghe Opriș a lui Naftanailă din Cânepiște etc.

În parcul din fața cooperativei era un șopron din lemn, unde duminica și de sărbători cântau muzicanții și se dansa până târziu.

Organizatori (chizeși) erau Marița cu Ștefan a lui David și familia Alexandru Iacob a lui Bicașu.

În anul 1938, la 18 decembrie, s-a ales Consiliul de conducere al căminului cultural. Director a fost ales Ioan Tabarcea, iar membri: Victor Bucșa, Ioan Alexandru, Ioan Buja, Vasile Varo, Alexandru Zidăruș, Gheorghe Opreș, Petru Opreș, Alexandru Iacob, Lazăr Tătar, Ilie Dörgös, Alexandru Tătar, Alexandru Buja, Ioan Mureșan, Toader Cociș, iar în comisia de cenzori Ioan Metea - primarul comunei, Ioan Pereni - notarul comunei, și Vasile Micu - reprezentantul tineretului.

Săptămânal se organizau activități culturale, eu recitam din poezii preferați: George Coșbuc și Mihail Eminescu. Aceste activități s-au desfășurat până în septembrie 1940, când, datorită evenimentelor istorice nefaste s-au întrerupt, până în anul 1945.

În anul 1945 am început din nou să activez la căminul cultural, dat în folosință după război, ca organizator și participant în piesele de teatru, recitator, apoi mai târziu, din anul 1948, ca bibliotecar. În ianuarie 1949, o echipă de la Studiourile de știri din București au filmat activitatea din bibliotecă și din căminul cultural, au făcut și fotografii.

Ca bibliotecar, în cadrul căminului cultural și apoi în spațiul destinat din școala din comună, am avut grijă de tot inventarul cărților, am completat registrul cititorilor și a cărților citite, de asemenea, am coordonat cercurile de citit în colectiv, pentru că în comună au fost mulți analfabeți, am organizat expoziții de cărți și prezentări de cărți în adunările generale cetățenești. Biblioteca avea în jur de 800 de cărți și peste 100 de cititori intelectuali, muncitori și țărani, dar și elevi din școala din comună, și din cei care urmau diferite studii în orașul Târgu-Mureș.

Din anul 1949 am fost și președintele Comitetului provizoriu al Sfatului Popular al comunei Sângeorgiu de Mureș. În decembrie 1949 am fost trimis la cursuri la Sibiu.

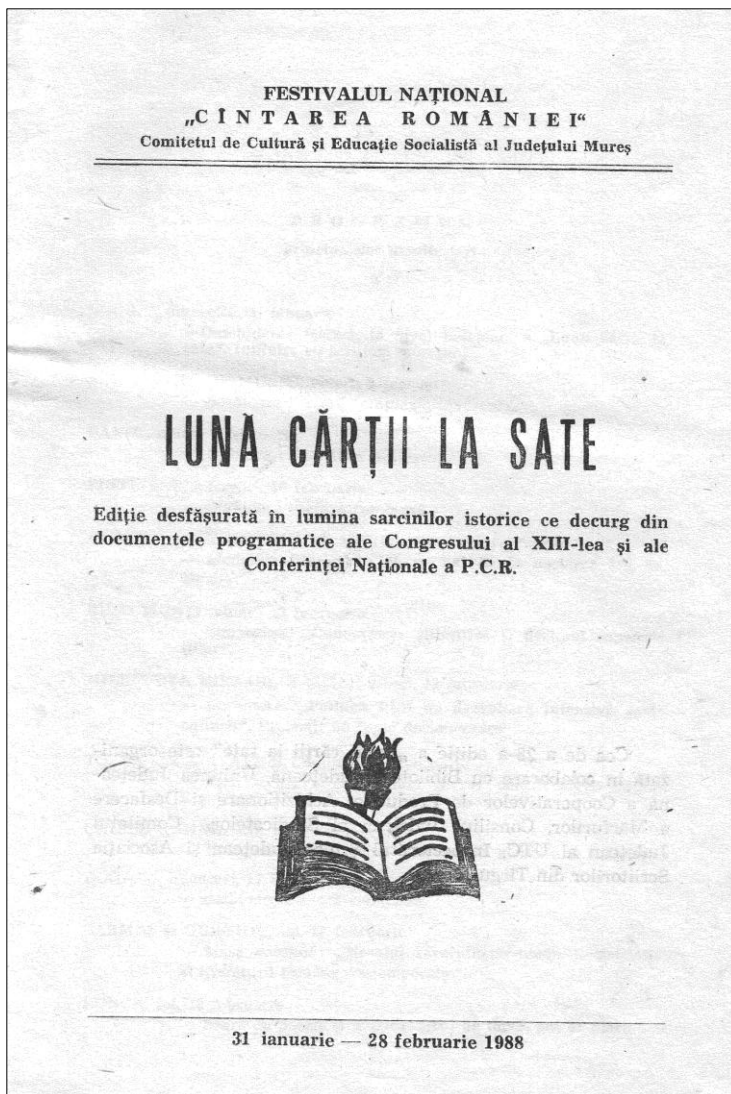
După absolvirea cursurilor am avut diferite funcții, la Plasa Gurghiului, Târnăveni și Luduș, iar în perioada martie 1957 și aprilie 1968 am fost vicepreședinte al Sfatului Popular al Raionului Târgu-Mureș, cu sarcini concrete, privind dezvoltarea spațiilor pentru învățământ și cultură în comunele raionului Târgu-Mureș.

În Căminul Cultural Sângeorgiu de Mureș, am jucat în piesele de teatru: „O noapte furtunoasă” și „Năpasta” de I.L. Caragiale, „Tache, Ianche și Cadâr”, „Capra Zamferei” etc.

În aceste piese de teatru am jucat sub îndrumarea învățătorilor Aurora și Ioan Tabarcea, alături de sătenii: Frații Ioan și Zucu Rusu și surorile lor Viorica și Ileana, Gheorghe și Neculaie Buja și sora lor Ana, Alexandru, Petre și Ilie Komiveș a lui Șandăruc, Alexandru și Ioan Moldovan și sora lor Viorica, Alexandru Iacob, Rozália sora lui Toader Opriș, frații Șimon și Zucu Chiraihalmi a lui Soane, Ionel Pop a lui Bojanu și sora lui Viorica, Ioan, Alexandru și Gheorghe a lui Koșut și surorile lor Ana și Maria, Petre Buja și surorile Rozália, Maria și Ileana, Emil Laslo cu surorile Carolina (c. Dăndărău) și Ana (c. Muica) a lui Ciutale, Petre și Alexandru Tătar a lui Cipci și surorile Maria și Săftica, Toderăș Opriș cu surorile Carolina, Ana și Safta, Alexandru Tătar cu surorile Ana și Maria, Virgil, Nelu și Viorel Pop a lui Popița, Ionel Olariu și surorile Mărioara și Aurica, Gheorghe și Neculae Man a lui Știrbu din Tău, Albi Muica a lui Săndoaie și soția Maria a lui Druța, Șimonică și Tibi Mureșan cu surorile lor Maria și Ana, Ioniță Opriș cu surorile Maria și Lucreția, Munteanu Atila, Petre Micu, Gheorghe Opriș, Raț Crăciun, Neculae Bordaș și alții.

(Declarație dată în scris, în decembrie 1998, cu ocazia sărbătoririi a 60 de ani de la alegerea primului Consiliu de Conducere al Căminului Cultural Sângeorgiu de Mureș)

Pliantul „Luna cărții la sate” 1988

P R O G R A M U L
principalelor manifestări

- IERNUT**, duminică, 31 ianuarie
— Deschiderea festivă, la nivel județean, a „Lunii cărții la sate”. Întâlnire cu scriitorii mureșeni.
- SÎNGEORGIU DE MUREȘ**, vineri, 5 februarie
— Șezătoare literară complexă.
- PĂNET**, marți, 9 februarie
— Întâlnire cu scriitorii mureșeni.
- FÎNTÎNELE**, miercuri, 10 februarie
— Șezătoare literară complexă.
- ALBEȘTI și SÎNGEORGIU DE MUREȘ**, vineri, 12 februarie
— Medalion literar: „125 de ani de la nașterea lui Al. Davila”.
- RUȘII MUNȚI**, vineri, 12 februarie
— Simpozion: „Cunoașterea științifică și declinul superstițiilor”.
- MIERCUREA NIRAJULUI (SMA)**, vineri, 12 februarie
— Dezbateri: „Politica PCR de dezvoltare intensivă agriculturii”. Proiecții de filme documentare.
- TOATE LOCALITĂȚILE**, duminică, 14 februarie
— Faza locală a concursului literar pentru elevi „Mihai Eminescu”.
- CHIBED (GHINDARI)**, marți 16 februarie
— Întâlnire cu redactorii și colaboratorii al Editurii Kriterion.
- BOGATA**, miercuri, 17 februarie
— Șezătoare literară complexă.
- SĂRMAȘ și GURGHIU**, joi, 18 februarie
— Masă rotundă: „Mesajul revoluționar-umanist, patriotic al literaturii române contemporane”.
- LUNCA**, joi, 18 februarie
— Seară de poezie și muzică: „Ani de luptă, ani de glorie”.

- FĂRAGĂU (SMA), joi, 18 februarie
— Dezbateri: „Pe drumul înfăptuirii noii revoluții agrare”.
Prezentări de cărți agrozootehnice.
- BĂLA, joi 18 februarie
— Întâlnire cu scriitori mureșeni.
- NADEȘ, vineri, 19 februarie
— „Ziua bibliotecii comunale”.
- SINGEORGIU DE PĂDURE și MIERCUREA NIRAJULUI, duminică,
21 februarie
— Recital de poezie: „Carte frumoasă, cine te-a scris”.
- ZAU DE CIMPIE, duminică, 21 februarie
— Recital de poezie: „Mult e dulce și frumoasă...”
- NEAUA, marți, 23 februarie
— Întâlnire cu scriitori mureșeni.
- CUCI, miercuri, 24 februarie
— „Ziua bibliotecii comunale”.
- DANEȘ, joi, 25 februarie
— Întâlnire cu colaboratori ai Editurii Științifice și Enciclopedice.
- GURGHIU, joi, 25 februarie
— Expunere: „Pădurile și ocrotirea naturii”. Prezentare de cărți.
- ACĂȚARI (IAS), joi, 25 februarie
— Dezbateri: „Tehnologii intensive de producție și valorificare a furajelor”. Prezentare de cărți.
- SINCRAI, vineri, 26 februarie
— Întâlnire cu colaboratori ai Editurii Științifice și Enciclopedice.
- DEDA, vineri, 26 februarie
— Simpozion: „Tradiție și continuitate cultural-istorică în Valea Superioară a Mureșului”. Recital de poezie „Omagiul marelui erou”.
- VĂTAVA, sâmbătă, 27 februarie
— Dezbateri: „Integrarea socio-profesională a tineretului rural — cerința a noii revoluții agrare”. Recital de poezie: „Partidului, inima și versul”.
- ALUNIȘ, sâmbătă, 27 februarie
— Recital de poezie: „Partidului, omagiul nostru fierbinte”.
- IERNUT, (CUASC), sâmbătă, 27 februarie
— Masă rotundă: „Creația tehnico-științifică de masă și sprijinul acordat de specialiști”.
- AȚINTIȘ și BICHIȘ, duminică, 28 februarie
— Închiderea festivă a „Lunii cărții la sate”. Întâlnire cu scriitori mureșeni.

Pliantul „Luna cărții la sate” 1988

Remember

Irina Maria MOLDOVAN, bibliotecar

Am fost bibliotecar șapte ani, între 1983-1990. De fapt nu numai eu. Împreună cu soțul meu. Și, uite așa, a fost singura bibliotecă din România, unde pentru o îndemnizație de 325 lei au funcționat doi bibliotecari.

Povestea era următoarea: Locuiam în comună, având casă aici, dar făceam navetă la Iernut. Aveam copil mic, naveta grea. Am cerut orice post în învățământ. Nici nu se punea problema să primesc o catedră de limbă maghiară sau de limba română. După lupte seculare mi s-a oferit un post de educatoare la grădinița din Sângeorgiu de Mureș. Dar trebuia să renunț la postul meu titular. Inspectoratul Județean Mureș în frunte cu doi inspectori generali nu mă agreau deloc. (Îi deranjau insistențele mele. Și lipsa „micilor mele atenții”.)

Renunțarea la postul titular a însemnat că, în fiecare an trebuia să schimb catedra, localitatea, eram suplinitoare... N-am avut încotro, și am acceptat „târgul”. A fost un an frumos munca cu copilașii de la grădiniță. Am avut și inspecție, și, datorită rezultatelor, am fost „avansată”, și am devenit învățătoare la clasa întâi. Până-n 1990 am fost învățătoare suplinitor. Neavând post titular nu puteam să preiau Biblioteca comunală. L-au pus pe soțul meu bibliotecar (el fiind profesor titular) și lucram eu, organizam împreună. Așa am devenit singura bibliotecă cu doi bibliotecari și foarte multe activități, care ne-au dus faima în județ și în țară.

Șapte ani cu activități deosebite. Șapte ani cu oameni deosebiți. Șapte ani de încercare de hrănire a sufletelor și gândurilor oamenilor însetați de frumos, de nobil, de cultură. Șapte ani în templul volumelor prăfuite cu miros de arhivă. Șapte ani „în patria cuvintelor care au avut ceva de spus!” (O. Bibere) Șapte ani de întâlniri de vise. Un loc unde au venit oamenii să citească, să asculte, să discute, să se întâlnească cu Cartea, cu Scriitorul, cu Pictorul, cu Actorul și cu alți semeni de-ai noștri.

Șapte ani, timp în care biblioteca n-a fost o casă părăsită, ci o casă frumoasă, plină de viață, de frumos, de veselie, de frăție.

Da. Am fost șapte ani bibliotecari. Am încercat să fim custodele miilor volume pe care le-am îmbogățit. Am încercat să fim un factor stimulator, punând în mișcare o masă largă de oameni. Șapte ani cu o imagine frumoasă a bibliotecii care s-a culminat cu locul doi pe țară și cu aprecierile celor de la județ. Șapte ani în care biblioteca din comuna Sângeorgiu de Mureș a fost un centru cultural, unde veneau mai marii din Târgu Mureș (teatrul, redacțiile mass-media, U.M.F. ...) A fost un loc de întâlnire a cuvântului, a culorii, a muzicii. Întâlnirea de suflet a oamenilor de cultură. Da. Am fost bibliotecari timp de șapte ani. Șapte ani bogați și frumoși.

Biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș-centru cultural

Între anii 1983-1990 au fost oaspeții noștri, pictori, scriitori, ziariști, sportivi, actori, sculptori, oameni de cultură, medici, director de teatru. Și sute și sute de oameni dornici de frumos, de slove. Sângeorzeni, mureșeni și nu numai. Toți veneau cu drag la noi, în acest mare „cufăr” plin de carte, de valoare. Căci biblioteca, acest cuvânt grec înseamnă carte - biblos și theke – cufăr. Au fost musafirii noștri:

Hadnagy Gabriella	- artist plastic;
Szász László	- artist plastic;
Vecserka Zsolt	- artist gravură;
Dávid Szilárd	- grafician;
Dr. Olariu Silviu	- artist plastic, scriitor, directorul Spitalului
Județean;	
Bárczi András	- artist plastic, profesor;
Opriș Gheorghe	- artist plastic;
Opriș Ilarie Gh.	- artist plastic, publicist;
Ferenczi József	- inspector, responsabil de bibliotecă;
Ciotea Florin	- președintele Consiliului Județean de
Cultură;	
Mihai Gingulescu	- actor la Teatrul Național Mureș;
Vlad Rădescu	- actor la Teatrul Național Mureș;
Markó Béla	- poet;

Mihai Sin	- scriitor;
Lazăr Lădariu	- scriitor, ziarist;
Serafim Duicu	- scriitor, profesor universitar;
Szász V. László	- poet;
Dumitru Mureșan	- poet;
Mihail Art. Mircea	- Biblioteca Județeană Mureș;
Dimitrie Poptămaș	- directorul Bibliotecii Județene Mureș;
Cornel Moraru	-redactor-șef;
Cornel Podaru	- scriitor, om de știință;
Mariana Florea	- ziarist;
Bartha Iona	- sportiv, campion european.

Și probabilii mai sunt, dar praful uitării s-a așezat pe filele memoriei mele. În schimb, un lucru este evident: de la biblioteca antică cu tăblițele ei de argilă și până la biblioteca digitală, biblioteca nu și-a schimbat rolul, acela de a oferi o activitate plăcută, relaxantă și chiar intimă, unde ești doar tu cu cartea. Biblioteca este numită templul învățaturii care ne delectează, ne umple sufletul. Nu degeaba se zice că paradisul are forma unei biblioteci, o adevărată împărăție a cărților.

Scriitori sângeorzeni

Comuna Sângeorgiu de Mureș se mândrește și cu oamenii ei talentați care prin scrierile lor au lăsat urme de neșters pentru cei care vin din în urmă. Sunt aproape 50 de scriitori cu sute și sute de scrieri, cărți. Majoritatea lor sunt în viață; dar din păcate, mulți au trecut în neființă. Peste 70 % sunt trecuți de 50 de ani, ceea ce dovedește că trebuie să ai o doză de maturitate și de experiență pentru a scrie. Dar la fel e adevărat că, vine o generație tânără în urmă care promite mult.

Din punct de vedere al ocupației, scriitorii sângeorzeni sunt medici, ingineri, tehnicieni, preoți, profesori, învățători, muncitori. Indiferent de meseria fiecăruia, scrisul pentru ei este o nevoie care vine din interior. Slova pentru ei este sfântă și e tratată cu cea mai mare seriozitate. Operele lor sunt ca un copac cu rădăcină, crengi, frunze, flori înmiresmate. Și în viață nu există doi copaci identici, așa cum nu există doi scriitori identici.

Important e că acești copaci, ca niște minuni spirituale au o influență uriașă asupra noastră. Pentru că sunt copacii noștri, pentru că sunt scriitorii noștri.

Din punct de vedere al genului literar, fie epic, fie liric, tematica este diversificată. Sunt scrieri monografice, istorice, științifice, medicale, metodice, lirice, prozaice, memoriale. Avem romane, povestiri, nuvele, poeme, balade, sonete, limerickuri, poezii pentru copii, povești...

În topul scrierilor se află poezia. În aceste opere eul liric își exprimă sensibilitate, nostalgie, bucurie, gânduri filozofice sau idei jucăușe pline de muzicalitate. Poezia este urmată de scrierile monografice, adunate în zeci de volume. Avem foarte multe scrieri științifice și metodice din domeniul zootehniei, agriculturii, învățământului, sănătății, sportului.

Dintre scriitorii sângeorzeni părintele paroh Baricz Lajos are peste 53 de volume, cuprinzând poezii, povestiri, scrieri monografice, documentare, traduceri.

Publicistul Ilarie Gh. Opriș care a ajuns la volumul al 20-lea, privind scrierile monografice ale comunei și la al 8-lea volum al dascălilor mureșeni, fiind considerate unice și peste 60 de albume, cataloage și cărți de artă.

Totdeauna am avut un respect imens față de cei care mânuiesc cu măiestrie pana fermecată. Îmi aplec capul în fața operelor lor, în fața muncii lor. Îmi umple sufletul de mândrie nemărginită, că sunt contemporană cu ei.

Iată numele scriitorilor sângeorzeni trecuți într-un tabel, așa cum mi-am adus eu aminte, complet aleatoriu:

1. Baricz Lajos	10. Nagy Csaba
2. Opriș Ilarie Gh.	11. Soare Romeo
3. Opriș Emilia	12. Berecz Irén
4. Bardoși Dumitru	13. Péterffy Gyöngyi
5. David Gheorghe	14. Podaru Cornel
6. Hajdó Károly	15. Silvaș Emil
7. Márkus István	16. Hetrea Cornelia
8. Nagy László	17. Roman Mircea
9. Boitoș Leontina	18. Oacheș Adriana

19. Ciorlăuș Atanasie	34. Puczi Béla
20. Tamaș Ludovic	35. Balint Nicolae
21. Oroianu Ioan	36. Csíki Andrea
22. Moldovan Bara Irina	37. Albert Katalin
23. Dán Éva	38. Tóth Éva
24. Barabási Enikő	39. Török Szilárd
25. Dán Péter	40. Băraianu Eugen
26. Carmen Someșan	41. Ercsei Mária
27. Szász V. László	42. Dr. Kovács Barna
28. Nicolaescu Ioan	43. Pupp Attila
29. Dr. Moldovan Rodica	44. Nemes Gyula
30. Piersică Ioana	45. Szabó Edit
31. Moldovan Peter	46. Dr. Dan Vlad Filimon
32. Papp Asztrik	47. Moldovan Irén
33. Kiss Béla	48. Iftinia Avram

Biserica ortodoxă Sf. Nicolae – pictură de Erica Alecu

Monumentul tofălenilor din 1909. Pictură de Teodor Moraru

Clopotnița cimitirului din satul Tofalău. Pictură de Teodor Moraru

ACTIVITĂȚI

Activități în Biblioteca comunală

La data de 1 iulie 1986 Biblioteca comunală i-a avut ca oaspeți pe scriitorii Mihai Sin și Lazăr Lădăriu. Cu această ocazie profesoara Silvia Rusu a făcut recenziia cărții „Schimbarea la față” a lui Mihai Sin. Domniile lor ne-au mai vizitat la 30 octombrie 1987, 5 februarie 1988. Au semnat în Cartea de oaspeți a bibliotecii:

È de prisos să mai amintesc un amănunt îndestit cunoscut: locul în care te simți bine – „ca acasă”, cum se mai spune – depinde, aproape în totalitate, de oamenii lui. Un astfel de loc este și Sângeorgiu de Mureș, unde, alături pruzatorului Mihai Sin, bunul meu prieten de-o viață, nu o simt, o clipă măcar, trecerea timpului. Muntele de cuvinte n-a fi suficient pentru a reda această impresie. O afirm cu toată încercătura de afecțiune, cu ceea ce înseamnă poezia, dar, mai ales cu ce-i dincolo de ea, totul cizat alături de bătăia inimii. Dacă mi s-or cere să compor cu ceva această trăire or apela la o combinație poetică a potrivirii cuvintelor, imaginii, un cires, suflorit scaldându-se în nori. Asador, cu vermică prietenie!

Lazăr Lădăriu

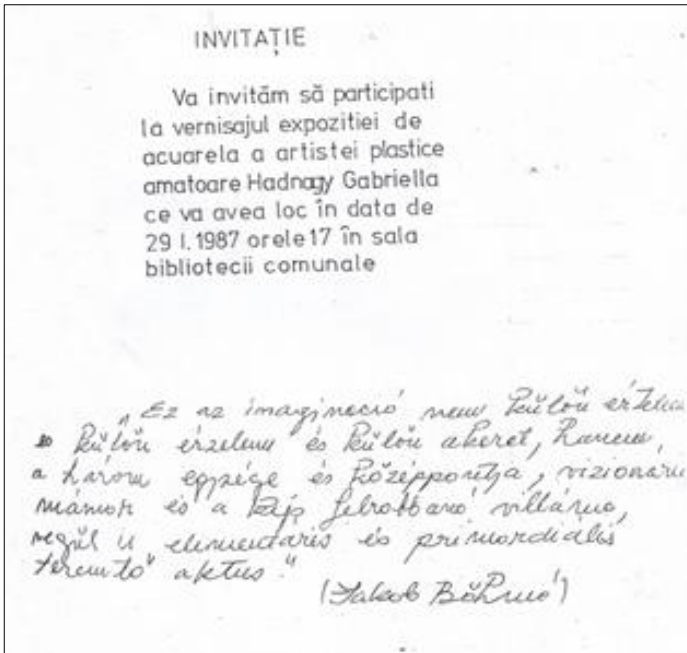
„E de prisos să mai amintesc un amănunt îndeobște cunoscut: locul în care te simți bine - «ca acasă», cum se mai spune – depinde, aproape în totalitate, de oamenii lui. Un astfel de loc este și Sângeorgiu de Mureș, unde, alături de prozatorul Mihai Sin, bunul meu prieten de-o viață, nu am simțit, o clipă măcar, trecerea timpului. Muntele de cuvinte n-ar fi suficient pentru a reda această impresie. O afirm cu toată încărcătura de afecțiune, cu ceea ce înseamnă poezia, dar, mai ales cu ce-i dincolo de ea, totul așezat alături de bătaia inimii. Dacă mi s-ar cere să compar cu ceva această trăire, aș apela la o combinație poetică a potrivirii cuvintelor, imaginii - un cireș înflorit scaldându-se în mare. Așadar, cu veșnică prietenie!”

Lazăr LĂDARIU

1 Iulie 1986. Scriitorii Mihai Sin și Lazăr Lădăriu

Vernisaj Hadnagy Gabriella

În data de 29 ianuarie 1987 a avut loc vernisajul expoziției de artă plastică a artistei Hadnagy Gabriella din Târgu Mureș.

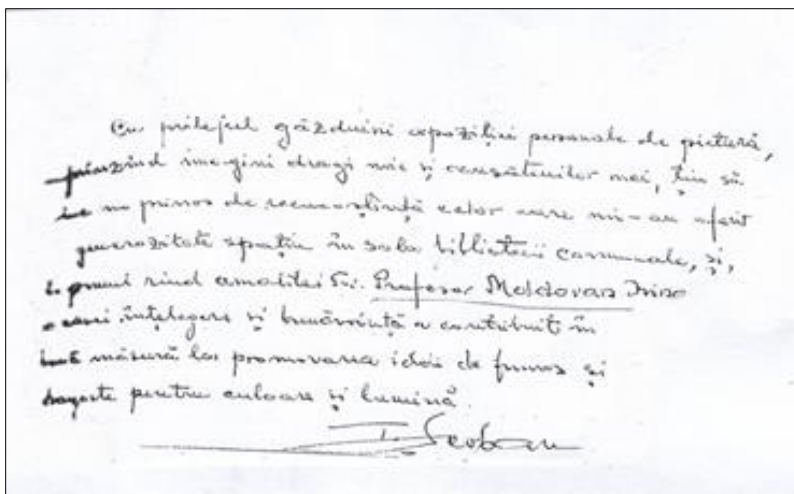
Cu această ocazie s-a însemnat următoarele:

„Această imaginație nu e inteligență aparte, simțământ aparte, voință aparte, ci punctul central și unitatea celor trei, delir vizionar, și strălucirea explozivă a imaginii, în sfârșit, un act productiv elementar și primordial.”

Jakob Böhme

Vernisaj Tiberiu Șerban

La 28 martie 1987, a avut loc vernisajul expoziției lui Tiberiu Șerban, artist plastic mureșan, născut și crescut în Sângeorgiu de Mureș. El a semnat în Carte următoarele:

„Cu prilejul găzduirii expoziției personale de pictură, cuprinzând imagini dragi mie și consătenilor mei, țin să aduc un prinos de recunoștință celor care mi-au oferit cu generozitate spațiu în sala bibliotecii comunale, și, în primul rând amabilei d-nei Profesor Moldovan Irina, a cărei înțelegere și bunăvoință a contribuit în bună măsură la promovarea ideii de frumos și dragoste pentru culoare și lumină.”

T. Șerban

Expoziția artistului plastic Tiberiu Șerban a avut răsunet și în presa locală.

Vernisaj Szász László

Joi, 14 mai, în organizarea Asociației Artiștilor Plastici se vor deschide două expoziții. Grafica artistului amator Szász László va fi prezentată în salonul „Tarom”. Cu pastelurile lui se va organiza o expoziție la Biblioteca Comunală din Sângeorgiu de Mureș - scria Népújság. La această activitate a participat și poetul Dumitru Mureșan.

Iată ce a semnat în Carte artistul la sfârșitul expoziției:

„Mă gândesc cu drag la primirea călduroasă, la ajutorul comun al soților profesori Moldovan, al primarului Opriș Ilarie și al multor persoane sufletiste de la Sângeorgiu de Mureș care au fost alături de mine în organizarea expoziției. La fel, poetul Dumitru Mureșan care a făcut o armonie între poezie și pictură. Cu această ocazie îl felicit pentru poeziile lui. Am propus înființarea unei galerii de artă la nivel de comună, la care contribui cu o grafică, ca primul artist. Vă mulțumesc din adâncul sufletului și mă voi strădui ca și în viitor să expun aici la Sângeorgiu de Mureș.”

1 iunie 1987, Szász László

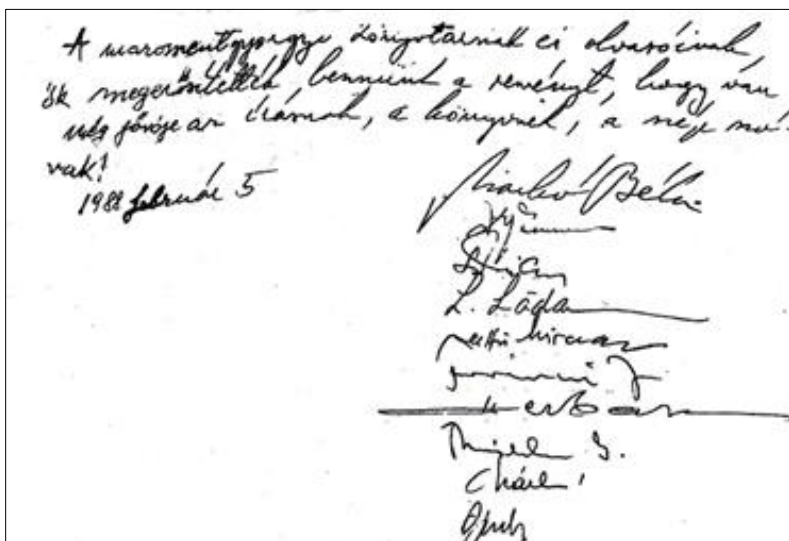
*Pictorul Szász László, prof. Nagy József, inspectorul județean
Ferenczi József*

Luna cărții la sate. Șezătoare și medalion literar

La această activitate de la biblioteca noastră au participat mai mulți scriitori, poeți, oameni de cultură. Au semnat în carte Markó Béla, Serafim Duicu, Lazăr Lădariu, Mircea Art. Mihail, Tiberiu Șerban și alții.

„Pentru biblioteca sângeorzeană și pentru cititorii ei care au întărit în noi speranța, că mai are viitor scrisul, cartea și cuvântul frumos.”

Markó Béla [...]

VERNISAJ

Astăzi, 28 martie, la ora 17.00, în sala bibliotecii din Sîngeorzi de Mureș are loc vernisajul expoziției de pictură a plasticianului amator Tiberiu Șerban. Sînt expuse lucrări din ultima perioadă de creație a plasticianului tirgumureșean.

• A marosmentgyörgyi községi könyvtárban megnyitották a marosvásárhelyi műkedvelő képzőművész, Tiberiu Șerban kiállítását, mely a gyerekkor tájait, egy új korszak kezdetének kibontakozását idézi. A szülőfalu egykori képei elevenednek meg a vásznanak, egy egész sor téli, nyári, tavasszi és őszi képsor idézi a marosmenti tájak egykori hangulatát.

5 Februarie 1988. Mihail Art. Mircea, Markó Béla, Lazăr Lădariu, Moldovan Irén

5 februarie 1988, Biblioteca comunală: Markó Béla, Lazăr Lădariu, Moldovan Irén, Serafim Duicu, Ilarie Gh. Opriș

5 Februarie 1988. Biblioteca comunală, prof. univ. dr. Serafim Duicu și Ilarie Gh. Opreș, primar

Ecou în presa mureșană

Luna cărții la sate

Doru MUREȘAN

Ampla acțiune națională „Luna cărții la sate” a debutat duminică la Sângeorgiu de Mureș, în cadrul unei manifestări reușite, cu o largă audiență la public. Despre rolul cărții în viața spirituală a satului a vorbit Iulius Moldovan, directorul Bibliotecii Județene. Cornel Moraru, redactor șef al revistei „Vatra”, și Jánosházy György, redactor șef adjunct al revistei „Igaz szó”, au expus pe marginea unor aspecte ale literaturii românești contemporane. Dumitru Mureșan, redactor la revista „Vatra”, a citit din creația proprie. Din partea gazdelor au vorbit dr. Emil Silvaș, directorul Stațiunii experimentale Sângeorgiu de Mureș, și dr. Cornel Podaru, de la aceeași unitate.

Elevii, clasei profesoarei Leontina Boitoș au prezentat un montaj literar.

Steaua roșie, 5 februarie 1985

Carte frumoasă...

Mariana FLOREA

Drumul nostru reportericesc prin bibliotecile din Sângeorgiu de Mureș a început la instituția comunală prilejuindu-ne întâlnirea cu soții Vasile Moldovan și Irina, în custodia cărora se află un fond de carte de 14.000 de volume, de care beneficiază anual 7.000 de cititori (în sală), peste 10.000, împrumutând cărți la domiciliu.

Ne-am axat pe cartea agrotehnică, conform specificului activităților comunei. Un capitol aparte „la zi”, îl constituie cartea politică. De asemenea avem numeroase lucrări de beletristică. Ne preocupă găsirea unor modalități cât mai eficiente de popularizare a fondului bibliotecii.

Prezentăm în fața cititorilor recenzii de cărți, realizate cu sprijinul profesorilor de limba și literatura română, întâlniri cu scriitori și poeți, cu personalități din diferite domenii - medici, sportive (Bartha Ilona, de exemplu, campioana noastră europeană la popice)-, cu specialiștii Bibliotecii Județene Mureș etc. Considerând arta un mijloc de comunicare între oameni, am organizat în incinta bibliotecii, expoziții de artă plastică, gravură în lemn, ex-libris, semnate de artiști profesioniști și amatori: Tiberiu Șerban, Hadnagy Gabriela, Szász László, Vecserka Zsolt.

— Care vă sunt colaboratorii cei mai fideli?

— Asociația artiștilor plastici amatori, Biblioteca Județeană Mureș, revista „Vatra”, ziarele locale (nu e o afirmație de complezență!), instituțiile comunale: Consiliul popular în frunte cu primarul Ilarie Gh. Opreș (fost bibliotecar!), Stațiunea de cercetări zootehnice, CPADM, școala generală, biblioteca ei, comitetul cetățenesc de părinți, organizația de pionieri, organizația UTC...

— Deci, practic, toată lumea! În felul acesta, e o plăcere să lucrezi!

— Într-adevăr! De pildă, în colaborare cu biroul comitetului comunal de partid vom organiza, în cinstea zilelor de 1 și 30 Decembrie, o serie de acțiuni, cum sunt: „Descoperiri arheologice la Sângeorgiu de Mureș”, expoziția de pictură „Istoria comunei oglindită în creația artistului amator Gheorghe Opreș”; realizarea și prezentarea monografiei bibliotecii comunale, precum și o expoziție fotodocumentară cu privire la activitatea acesteia, când se împlinesc 40 de ani de la înființare. Evident, clubul „Prietenii revistei Vatra” care în prezent, numără peste 70 de membri, își continuă activitatea, prilejuind în întâlniri ale cititorilor cu oamenii de litere, afirmații plenare în contextul cultural național.

— Anul trecut ați ocupat locul II pe județ și același loc l-ați obținut, pe țară, în cadrul Festivalului național „Cântarea României”. Iată așadar, confirmări publice ale eficienței eforturilor depuse.

— E ușor să simți alături căldura și sprijinul unor prieteni inimoși. Mai avem o filială la Cotuș, periodic reîmprospătată.

— Bibliotecarul Lörincz András dispune acolo, de un fond de peste 1.000 de volume, în rulaj permanent. Oamenii din comună citesc foarte mult.

Cei 1019 elevi ai Școlii Generale din Sângeorgiu beneficiază de o bibliotecă al cărei număr de volume depășește 13.000, în valoare de 122.000 lei. Avem, cu aproximație 800 de cititori anual – afirmă profesoara de istorie și limba română,. Elena Bordaș, bibliotecara școlii.

— Am observat „mici biblioteci” și în cabinetele de specialitate.

— Fiecare cabinet dispune, într-adevăr, de 300-500 volume, tot fondul din biblioteca școlară, care facilitează desfășurarea în bune condiții a orelor de curs. La cabinetul de istorie se află punctul de documentare materialist-științifică, precum și colecția de ziare. Tot aici, am realizat montaje literar-artistice și sesiuni de comunicări, prilejuite de evenimentele aniversare și social-politice. Avem un stand de cărți, ajutați de CPADM și biblioteca „mare”, comunală. Noile apariții, precum și recenziile de carte sunt prezentate prin stația de amplificare a școlii, și în cadrul orelor de dirigenție. Anul trecut ni s-a mărit fondul pentru achiziții cu 4.500 de lei.

Despre dragostea de carte - a celor din Sângeorgiu de Mureș s-ar mai putea spune că, de pildă, în anul 1987, la librăria din comună, vânzătoarea Lenuța Opriș a realizat din vânzare de carte, 107.000 lei, suma reprezentând 243 la sută din plan. În anul acesta s-au vândut, până în prezent, cărți în valoare de 73.000 de lei, reprezentând 114 la sută din plan. Depășiri, așadar, care atestă ridicarea nivelului material și spiritual ai locuitorilor comunei, rezultantă firească a politicii partidului și statului nostru,

Steaua roșie, 15 octombrie 1988

Vernisajul expoziției artistului Vecserka Zsolt

Artistul mureșan Vecserka Zsolt a expus din gravurile lui în lemn precum, și o serie de ex-librisuri. La această activitate au participat scriitorii Serafim Duicu și Cornel Moraru, inspectorul șef de la cultură Ferenczi József.

Vernisajul expoziției. Alocuțiuni: Ferenczi József, Cornel Moraru, Serafim Duicu, Moldovan Irén

Ferenzi József, Marieta Muji, Majlát Jolán, Maria Fărcaș, Tiberiu Șerban, Vecserka Zsolt, Leontina Boitoș, Elena Bordaș

Expoziția de gravuri în lemn a artistului Vecserka Zsolt

Vernisajul expoziției artistului naiv Opreș Gheorghe

În data de 22 noiembrie 1988, a avut loc vernisajul expoziției artistului naiv Gheorghe Opreș, al lui Moșu, cum îl alinta toată lumea. A participat d-na Mariana Florea, redactor, și actorul Vlad Rădescu, de la Teatrul Național din Târgu Mureș.

VERNISAJ

Teri, la ora 17, în sala bibliotecii comunale din Singeorgiu de Mureș, a avut loc vernisajul expoziției cu tema „Istoria comunei, oglindită în arta pictorului Gheorghe Opreș”.

Manifestarea este consacrată apropo de aniversării a 70 de ani de la înființarea statului național unitar român.

EXPOZIȚIE

În seria manifestărilor consacrate aniversării a 70 de ani de la înființarea statului național unitar român, marți, a avut loc, în incinta bibliotecii comunale din Singeorgiu de Mureș, vernisajul expoziției cu tema „Istoria comunei — oglindită în creația pictorului naiv Gheorghe Opreș”.

În prezența unui numeros public, manifestarea a fost prefațată de o prezentare a creației expozantului, realizată de Mariana Florea și de un moment poetic interpretat de actorul Vlad Rădescu, de la Teatrul Național din Târgu-Mureș. Cuvântul de salut al Comitetului județean de cultură și educație socialistă a fost rostit de inspectorul de resort, Ferenczi Jozef.

Steaua roșie, 23.11.1988

Steaua roșie, 25.11.1988,

KIÁLLITÁST

nyitottak a Singeorgiu de Mureș-i könyvtár helyiségében kedden. Az egységes román nemzetállam megalakulásának 70. évfordulója alkalmából szervezett rendezvény keretében Gheorghe Opreș naiv festő mutatta be a község történetét szemléltető munkáit.

Vörös zászló, 26.11.1988.

„Luminația în cimitirul ortodox”, preot Nicolae Motora

23 noiembrie 1918. Prezentarea delegatului Alexandru Simon pentru Marea Unire, de către preoții George Târnavăeanu și Nicolae Motora

Vernisaj de pictură dr. Olariu Silviu Petru

La 13 noiembrie 1989 a avut loc vernisajul expoziției personale a pictorului dr. Olariu Silviu Petru, directorul Spitalului Județean din Târgu-Mureș. Din scrierile artistului a citit fragmente, actorul Mihai Gingulescu de la Teatrul Național din Târgu-Mureș.

13 noiembrie 1989. Vernisajul expoziției personale a pictorului Silviu Petru Olariu la Biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș

Alocuțiuni: Florin Ceotea, vicepreședinte la Consiliul Județean de Cultură și Educație Mureș, dr. Serafim Duicu, profesor universitar, Mihai Gingulescu, actor la Teatrul Național din municipiul Târgu-Mureș, Ion Vlasiu, sculptor, pictor și scriitor, Doru Mureșan, pictor, publicist, Moldovan Irén, profesor la Școala Generală Sângeorgiu de Mureș, bibliotecar și Ilarie Gh. Opreș, primar al comunei Sângeorgiu de Mureș.

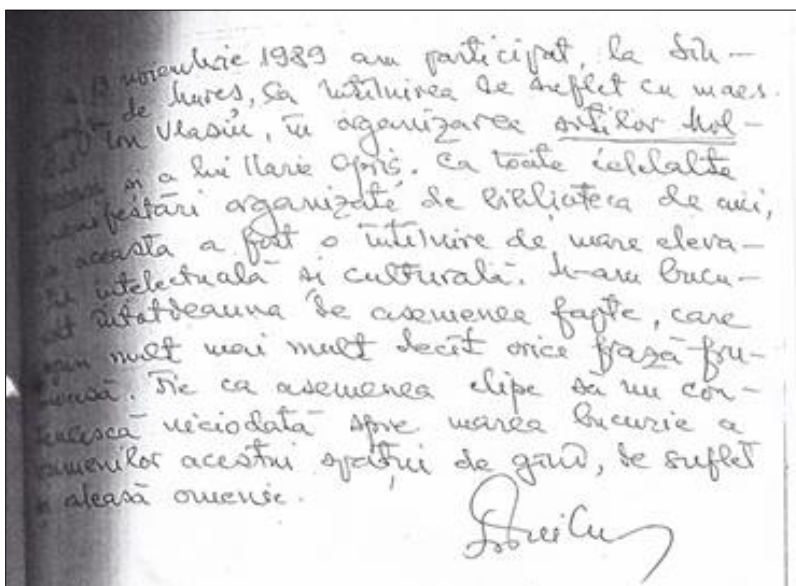

*Ion Vlasiu, Moldovan Irén, Florin Ceotea, Doru Mureșan,
Mihai Gingulescu*

2000. Biblioteca Județeană Mureș. Decernarea distincției „Pro Libro Senator” dr. Emil Silvaș, membru al Academiei Agricole, directorul Stațiunii de Cercetări Zootehnice din Sângeorgiu de Mureș

Cu această ocazie au semnat în Cartea de impresii a bibliotecii comunale:

„La 13 noiembrie 1989 am participat, la Sângeorgiu de Mureș, la întâlnirea de suflet cu maestrul Ion Vlasiu, în organizarea soților Moldovan și a lui Ilarie Gh. Opreș. Ca toate celelalte manifestări organizate de biblioteca de aici, și aceasta a fost o întâlnire de mare relevanță intelectuală și culturală. M-am bucurat întotdeauna de asemenea fapte, care spun mult mai mult decât orice frază frumoasă. Fie, ca asemenea clipe să nu conțină niciodată spre marea bucurie a oamenilor acestui spațiu de gând, de suflet și aleasă omenie.”

Serafim DUICU

Au fost coronat de această întâmplare de cultură
într-un fel, la toate, posibilă prin arta domnului
Olariu și prin gentilețea gardelor.

Gingulescu

Mulțumiri pentru invitație culturală organizată de
asociația "Sângeorgiu de Mureș".

H. Bocu

Un grup corat ca prima picătură de rouă din
noaptea se răzvrăteau în jurul și răsunet pentru
cultura și ^{pașii} promovării noastre să o dăruim. Ei, un
sunt puțin, însă dintr-un la înțelegere. Grupul meu lui
pentru eșecul lor.

Stoian Iulian

O seară de mare cultură la Sângeorgiu de Mureș
O întâlnire densă de intelectuali cu gânduri frumoase
pentru neam și țară. Felicitări organizatorilor și
multe succese.

Coronel Paulare

O seară minunată de cultură la
Sângeorgiu de Mureș

B. Stoian Iulian

„Am fost onorat de această întâmplare de cultură neîntâmplătoare, posibilă prin arta domnului Olariu și prin gentilețea gazdelor.”

Mihai Gingulescu

„Felicitări pentru reușita acțiunii culturale, organizată de biblioteca din Sângeorgiu de Mureș.”

Florin Ciontea

„Un gând curat ca prima picătură de rouă din ceea ce înseamnă simțire și respect pentru cultură și pentru oameni născuți să o slujească. Și, nu sunt puțini, aici din Sângeorgiu. Gândul meu bun peste cugetul lor.”

Doru Mureșan

„O seară de mare cultură la Sângeorgiu de Mureș. O întâlnire densă de intelectuali cu gânduri frumoase pentru neam și țară. Felicitări organizatorilor și multe succese”

Cornel Podaru

„O seară minunată de cultură la Sângeorgiu de Mureș.”
Dr. Stan Ana

„O deosebită cinste și plăcere de a asista la această întâlnire care a umplut sufletele celor care mereu vor fi alături de mari artiști – oameni ai scrisului – ca Ion Vlasiu și alții. Nu mai puțin Dr. Olariu a căror picturi a întregit armonios frumusețea acestei seri.”

Av. Silviu George

1 martie 1980. Bibliotecarul Tóth József și învățătorul Ujfalvi Alexandru, directorul școlii din satul Cotuș

5 februarie 1985. Întâlnirea scriitorului Dumitru Mureșan cu cititorii la Stațiunea de Cercetări zootehnice din Sângeorgiu de Mureș

1986. Întâlnirea cu sportiva Bartha Ilona, campioană națională și europeană

13 noiembrie 1989. Vernisajul expoziției de pictură a doctorului Silviu Petru Olariu

14 mai 1987. Vernisajul expoziției picturii Szász László. Printre participanți dr. Szabó Etelka, jurist Szabó Károly, campioana Batha Ilona...

16 decembrie 1997. Întâlnirea cu cititorii a scriitorilor Eugeniu Nistor, Iulian Boldea, Gheorghe Botezan, Vasile Ciia Dătășan și Ilarie Gh. Opreș

20 decembrie 1996. Lansarea cărții „Sângeorgiu de Mureș, Însemnări monografice”, autor Ilarie Gh. Opreș. Alocuțiuni: Dimitrie Poptâmaș, Tiberiu Ștefan, Eugeniu Nistor și Ilarie Gh. Opreș

19 aprilie 1999: Simpozion „Biblioteca la 50 de ani”. În imagine Dimitrie Poptâmaș, Vasile Conțiu, Ilarie Gh. Opreș, Cornelia Jinga și Aurica Bucur

*19 aprilie 1999. Simpozionul „Biblioteca la 50 de ani”.
Alocuțiuni: Moldovan Irén, Dimitrie Poptămaș, Ilarie Gh. Opreș, Vasile
Conțiu, Vizi József, Vasile Micu*

*24 aprilie 2000. Simpozionul „Băile Sărate, un secol în slujba tuturor”.
Alocuțiuni: Gheorghe Opreș, Vizi József, Berdj Așgian, Gheorghe David,
Călin Dorgo, Ilarie Gh. Opreș și Aurica Bucur*

25 aprilie 2001. Simpozionul „Tofalău 500”. Alocuțiuni: Gheorghe Opreș, Traian Bosoancă, Dimitrie Poptămaș, Vizi József, Ilarie Gh. Opreș, Mircea Popescu, Liviu Ștef și Aurica Bucur

23 aprilie 2003. Prezentarea cărții „Sângeorgiu de Mureș. Studiu geografic”, autori: Cristina Pui și Ilarie Gh. Opreș. Alocuțiuni: Vizi József, Nicolae Balint, Traian Bosoancă, Liviu Ștef, Cristina Pui și Ilarie Gh. Opreș

10 noiembrie 2004. Săptămâna educației permanente, Orbán Dezideriu, Zeno Ghițulescu, Berdj Așgian, Moldovan Irén și Ilarie Gh. Opreș

10 noiembrie 2004. Expoziția de pictură a prof. Bărcezi András. Sunt prezenți: Aurica Bucur, Cornelia Jinga, Irina Bâra Moldovan, Moldovan Irén, Emilia Opreș și Olivia Opreș

*20 aprilie 2004. Lansarea cărții „Sângeorgiu de Mureș. Școala 1778-2003”, autori: Ilarie Gh. Opreș, Emilia Opreș, Nagy Csaba Sándor.
Alocuțiuni: Vizi József, Letiția Teut, Laura Baia și Petru Miron*

20 aprilie 2004. Lansarea cărții „Sângeorgiu de Mureș. Școala 1778-2003”, autori: Ilarie Gh. Opreș, Emilia Opreș, Nagy Csaba Sándor

19 aprilie 2005. Expoziția „Biserici sângeorzene”

19 Aprilie 2005. Expoziția „Biserici sângeorzene”

19 aprilie 2005. Expoziția „Biserici sângeorzene”

19 aprilie 2005. Expoziția „Biserici sângeorzene”, pictorul Liviu Ștef

19 aprilie 2005: Expoziție „Biserici sângeorzene”. Preoții: Pálffy Tamás, Virgil Comes și Becsky Eörs

19 aprilie 2005. Expoziția „Biserici sângeorzene”. Alocuțiuni: Moldovan Irén, Vasile Mureșan, Baricz Lajos, Vizi József, Liviu Ștef, Czirjék Lajos, Ilarie Gh. Opreș

Pliantul Biblioteca comunală „Zilele Sângeorzene” 2005

CONSILIUL LOCAL
PRIMĂRIA
PAROHIA ORTODOXĂ
PAROHIA GRECO-CATOLICĂ
PAROHIA REFORMATĂ
PAROHIA ROMANO-CATOLICĂ
PAROHIA UNITARIANĂ
ASOCIAȚIA CULTURALĂ „SFÂNTU GHEORGHE”
BIBLIOTECA COMUNALĂ
CĂMINUL CULTURAL
FORMAȚIA „MOZAIC”
SÂNGEORGIU DE MUREȘ

Biblioteca comunală
„Zilele Sângeorzene”

Ediția a X-a

BIBLIOTECA COMUNALĂ
18 - 19 APRILIE 2005, orele 18

Luni, 18 aprilie 2005, ora 18

Simpozion

Confesiuni și personalități sângeorzene

Alocuțiunea domnului Vizi Iosif - primarul comunei

COMUNICĂRI:

Aniversări în anul 2005 în comuna Sângeorgiu de Mureș

Prezintă: Ilarie Gh. Opreș

115 ani de la înființarea școlii confesionale reformată din comuna Sângeorgiu de Mureș

Prezintă: preot Becski Eörs

10 ani de la sfințirea Bisericii Unitariene din Sângeorgiu de Mureș

Prezintă: preot Pálffy Tamás Szabolcs

Toponimia istorică a comunei Sângeorgiu de Mureș

Prezintă: Peter Moldovan, Arhivele Naționale Mureș

Personalități sângeorzene:

Dumitru Sângeorzan, Ioan Hoța,

Prezintă: Mariana Opreș

Kiss Márton, Papp Asztrik,

Prezintă preot Baricz Lajos

Adorjáni László, Kiss József,

Prezintă: Moldovan Irén, profesor

Bardoși Dumitru, Ioan Alexandru,

Prezintă: Ilarie Gh. Opreș, publicist

Moment liric, din poeziile poezilor Papp Asztrik și Baricz Lajos

Interpretează actorii: Bartha Zsuzsanna

Bányai Kelemen Barna

Moderator: **Moldovan Irén**, prof. Școala generală

Organizatori:

Ilarie Gh. Opreș, Moldovan Irén, Aurica Bucur,

Nagy László și Vasile Moldovan

Marti, 19 aprilie 2005, ora 18

Vernisajul expoziției de pictură „BISERICI SÂNGEORZENE”

Cuvânt de deschidere: **Vizi Iosif**, primarul comunei
Prezintă: **pictorul Vasile Mureșan**, muzeograf

Expun lucrări: **Abonyi Maria, Alecu Erica, Czirjek Lajos, Hadnagy Gabriella, László Norbert, Magyar Julia, Moraru Teodor, Mureșan Vasile, Nagy Andrea, Opriș Gheorghe, Opriș Ilarie, Szász László, Serban Tiberiu, Stef Liviu, Tunaru Nicolae, Ujfalvi Huba, Vultur Angel.**

Prezentarea cărții de teatru „NEVETNI KELL!”

Autor: **Nagy László**

Prezintă: **prof.Moldovan Irén** și publicistul **Bölöni Domokos**

Prezentarea cărții:

„ASOCIAȚIA ARTIȘTILOR PLASTICI - MUREȘ, 1977-2004”

Autori: **Ilarie Gh.Opriș, Vasile Mureșan**

Aprecieri privind artiștii plastici sângeorzeni: **Abonyi Maria, Czirjek Luiza, Itu Ioan, Nagy Andrea, Magyar Julia, Opriș Gheorghe, Opriș Ilarie, Serban Tiberiu, Tătaru Adrian și Ujfalvi Huba**

Prezintă. **Prof.Moldovan Irén, Dr.Stef Liviu**

Program artistic prezentat de membrii formației „MOZAIK” cu selecțiuni din textele publicate în cartea **„NEVETNI KELL !”, autor Nagy László**

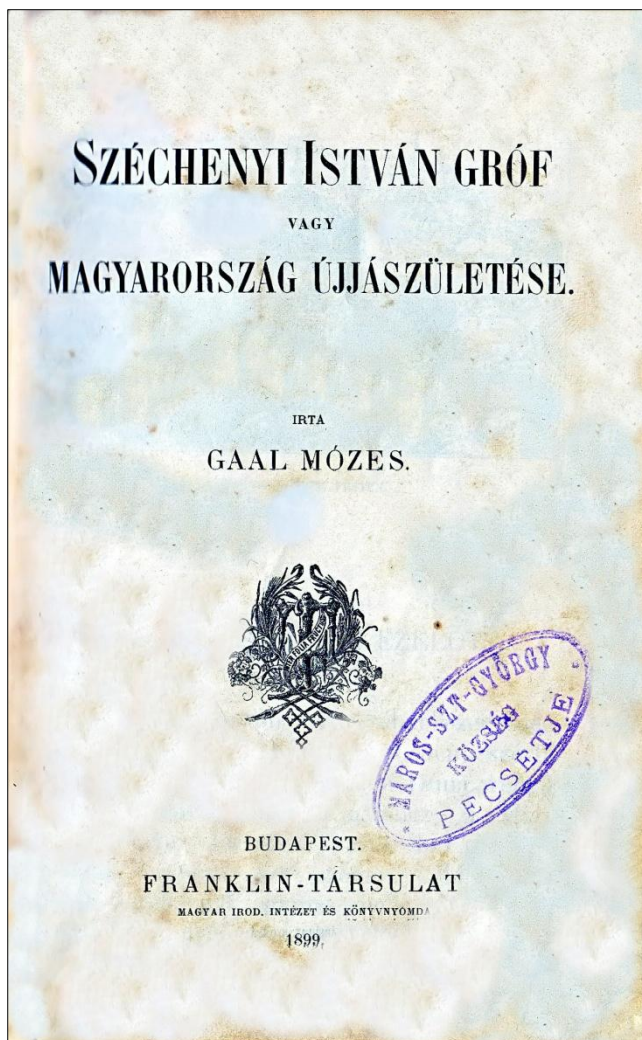
Prezintă: **Nagy László, Nagy Kinga, Fazakas Attila,**

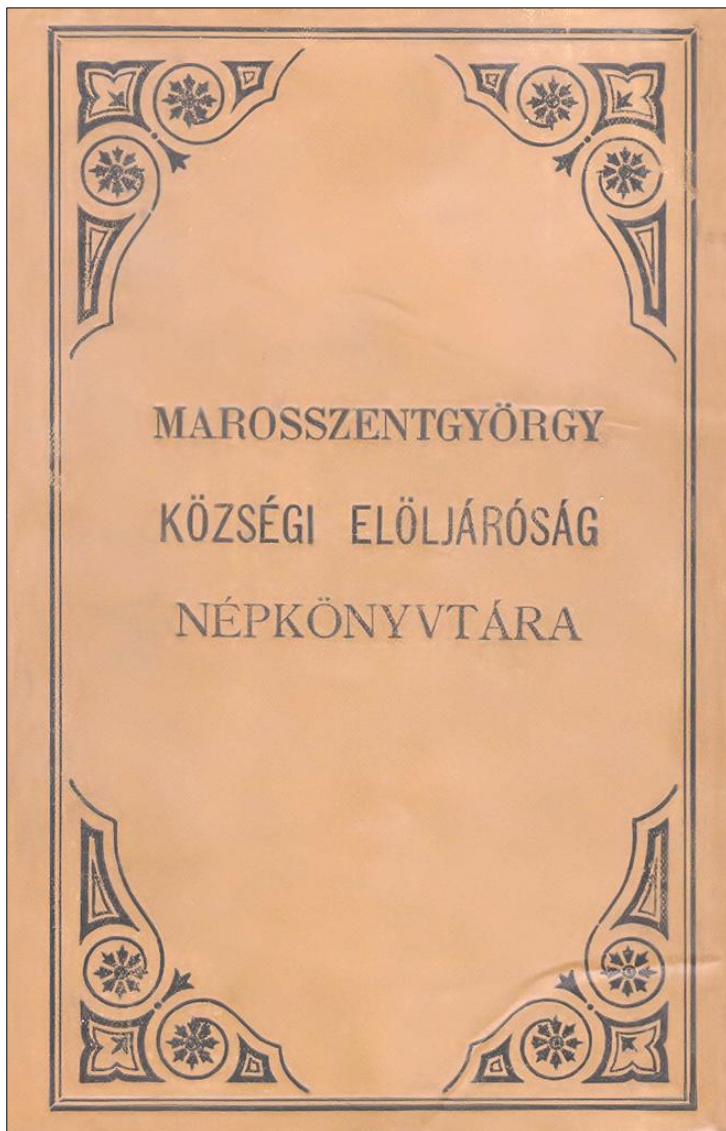
Nagy András, Csizmadia Loránd

Moderator: **prof.Moldovan Irén** - Școala generală

ORGANIZATORI: Ilarie Gh.Opriș, Nagy László, Moldovan Irén;
Aurica Bucur și Vasile Moldovan

Márturii ale Bibliotecii publice din Sângeorgiu de Mureș,
încă nestudiate

Biserica Romano-Catolică din Tofalău. Pictură de Liviu Ștef

*Căminul cultural al comunei Sângeorgiu de Mureș,
tablou de Orbán Ferenc*

ECOURI ÎN PRESĂ

În atenție, lectura tineretului

Elena BORDAȘ

Alături de școală, de organizația U.T.C., de alți factori educaționali din comună, Biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș încearcă să-și circumscrie activitatea în ampla sferă a procesului de educare a tinerilor, de pregătire a lor pentru muncă și viață.

Voi încerca în cele ce urmează să înfățișez câteva dintre preocupările bibliotecii pe care o conduc, în legătură cu lectura tineretului.

Pentru a putea urmări în permanență care este ponderea tinerilor în ansamblul cititorilor bibliotecii comunale, ca și pentru a realiza o imagine mai exactă a structurii socioprofesionale a acestei categorii de public, am alcătuit un fișier pe profesii, fiecare fișă cuprinzând principalele date personale ale cititorului respectiv – nume, vârstă, profesie, loc de muncă –, pe verso fiind înregistrate unele observații cu privire la frecvență, la genul de literatură preferat, la scopurile lecturii etc. Adnotări similare sunt făcute și pe fișele obișnuite de cititor, la rubrica „Observații”.

O recentă analiză statistică a structurii – pe vârste – a cititorilor bibliotecii, ne-a relevat că 47 la sută din totalul acestora sunt tineri între 14 și 28 de ani, din care 19 la sută sunt elevi, iar restul fac parte din diferite categorii ale populației active.

Ne-a interesat de asemenea să cunoaștem proporția tinerilor care continuă să frecventeze biblioteca și după terminarea școlii, procentajul fiind de 92 la sută. Este o dovadă că biblioteca comunală, alături de școală, de ceilalți factori educaționali, a reușit să creeze în rândurile celor mai mulți tineri deprinderi temeinice de lectură. La această situație, care pare să contrazică stări relevate de statisticile altor biblioteci, contribuie și faptul că o mare parte dintre tinerii ocupați în activități productive, în comună sau la Târgu-Mureș, își continuă studiile teoretice sau de specialitate, în învățământul seral și fără frecvență, sau sunt antrenați în diferite forme ale învățământului ideologic și profesional.

Edificatoare în acest sens este structura lecturii acestor tineri: 32 la sută bibliografie școlară, 11 la sută literatură de specialitate.

Asemenea analize periodice mă ajută să cunosc mai temeinic una dintre cele mai importante categorii de cititori ai bibliotecii și pe această bază să mă orientez mai bine în completarea colecțiilor și spre o mai eficientă acțiune de îndrumare a lecturii și de propagandă a cărții în rândul tineretului.

Astfel, din inițiativa bibliotecii și a organizației U.T.C., în comuna noastră funcționează, încă din toamna anului 1971, un club al tineretului, cu activitate săptămânală (marți, ora 19). Programul este întocmit trimestrial de un colectiv format din tineri uteciști, cadre didactice, activiști ai căminului cultural și cuprinde teme de stringentă actualitate, multe solicitate de înșiși membrii clubului. Acțiunile – pe care căutăm să le facem cât mai atractive – au un bine direcționat sens instructiv-educativ, înscriindu-se drept contribuții utile la cultivarea unei atitudini înaintate față de societate și muncă, față de activitatea social-umană în general.

Teme ca: *Rolul omului în societatea contemporană, Tineretul și protecția mediului înconjurător, Ce să fiu etc.* au stârnit mare interes în rândul tinerilor. Acțiunile dedicate educației politice, juridice și ateist-științifice sunt realizate sub forma dialogului viu (dezbateri, seri de întrebări și răspunsuri etc.) între tineri și specialiști anume invitați. Amintim ciclul tematic consacrat cunoașterii legilor statului *Breviar juridic*, seara de întrebări și răspunsuri cu problematică ateist-științifică: *Adam și Eva sunt strămoșii noștri?*, expunerea *Știința în slujba omului etc.*

Cu sprijinul cadrelor didactice am organizat un cerc de „prieteni ai cărții”, un număr de 18 tineri întâlnindu-se bilunar, sub îndrumarea profesorului de limbă și literatură română, pentru a discuta despre cărțile citite, despre autorii lor, despre eroii preferați. Uneori discuțiile îmbracă forma unor concursuri gen *Recunoașteți eroul?* sau se axează în jurul unor teme, ca de pildă *Chipul comunistului în literatura de după Eliberare*. Un cerc asemănător, vizând în primul rând crearea deprinderilor de lectură și educarea gustului pentru frumos, a fost organizat și în rândul micilor cititori.

În bibliotecă a fost organizat un raft de recomandare adresat tinerilor, în care sunt expuse cărți din toate domeniile și în primul rând lucrări de informare, răspunzând intereselor și curiozităților atât de multiple și de variate proprii vârstei.

Prin asemenea acțiuni, ca și prin munca de îndrumare individuală a cititorilor, prin grija de a oferi colecții de calitate, de a corela activitățile bibliotecii cu cerințele reale ale tineretului, ale celorlalte categorii ale publicului, înțelege Biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș să-și înscrie prezenta în contextul general al acțiunii cultural-educative.

Îndrumătorul cultural, nr. 2, februarie 1974, pag. 17, 18

Sângeorgiu de Mureș

T. GHEORGHIU

În săptămâna noastră de studiu asupra realităților culturale sătești ale iernii '79-'80, Sângeorgiu de Mureș – comună aflată la numai 6 km de Târgu-Mureș și în care 3 000 din cei 7 000 de locuitori sunt, profesional, oameni ai industriei și ai urbei – și-a sfidat din nou porecla de „sat-dormitor”, dată localităților cu navetiști. Ea se recomandă cu o identitate culturală proprie, datorită sutelor de animatori care i-o definesc, de la tehnicianul-artist Ilarie Gh. Opriș, secretar adjunct al comitetului comunal de partid, până la omul de știință – veritabil culturolog – dr. Emil Silvaș, directorul Stațiunii de cercetări zootehnice din comună, împreună cu întreg colectivul de cercetători, de la bibliotecarii celor trei instituții de acest fel din comună și până la profesorii români și maghiari care, în deschiderea „Lunii cărții la sate” – principala manifestare a săptămânii în cauză – au prezentat, între altele, montajele literare „Uniți în cuget și simțiri” și – în limba maghiară – „Eminescu”.

Manifestarea dedicată acestui eveniment a întrunit participări prestigioase – un grup de scriitori, în frunte cu redactorii-șefi ai revistelor culturale mureșene, Romulus Guga și Hajdu Győző, actori și alți oameni de cultură – , care au inaugurat „Luna cărții...” prin contribuții de înaltă vibrație, susținând solidar ideea de creație militantă, alături de tânăra generație a comunei.

Ne-am întrebat doar de ce, printre forțele locale, angajate în acest program n-au fost și unii din cei peste două sute de artiști amatori din Sângeorgiu de Mureș, dar ne-am amintit că la ora aceea – 11 dimineața – cei mai mulți dintre ei se aflau la uneltele lor, din întreprinderile târgu-mureșene. Pentru că, aici nu e un „sat-dormitor”, ci un sat cât se poate de treaz, de dimineață devreme până seara târziu, când actorii, recitatorii, cântăreții reputatului cor al căminului – fie ei navetiști, fie localnici – își ocupă locurile de creatori și interpreți.

Îndrumătorul cultural, București, 4 februarie 1980

Író-olvasó találkozó

A Falusi Könyvhónap ünnepélyes megnyitójára Maros szentgyörgyön a Kísérleti Állomás szép dísztermében került sor. Részt vettek a Megyei Szocialista Művelődési és Nevelési Bizottság szakirányítói, a Könyvterjesztő Vállalat több dolgozója, meghívottak, sok szentgyörgyi értemiségi. Az írók közül jelen volt Romulus Guga, a Vatra folyóirat főszerkesztője, Hajdú Győző, az Igaz Szó főszerkesztője, Markó Béla és Dumitru Mureșan költők. A meghitt légkörben lezajlott ünnepségen a megjelent írók, költők meleg szavakkal köszöntötték az olvasókat, műveikből olvastak fel, majd az irodalom szerepéről, az író, költő társadalmi feladatáról beszéltek. Debreczeni Gabriella és Doina Préda, a Nemzeti Színház művészei, jelenkori költők műveiből szavaltak. Ezt követően az olvasók mondták el véleményüket az irodalomról, az írók műveiről. Nagyon sokan – dr. Silvaș Emil állatorvos, a Kísérleti Állomás igazgatója, Pup József, a helyi általános iskola tanára, dr. Podaru Cornel állatorvos és mások – hangsúlyozták az író-olvasó találkozók jelentőségét a szellemi élet fellendítésében, a dolgozók sokoldalú nevelésében.

Többen közülük azt kérték az íróktól, hogy mai életünket, az ember ezerféle elfoglaltságát, gondját, baját, örömét érthetően, magas művészi színvonalon ábrázolják. Az író-olvasó találkozón Pup József és Péterfi Gyöngyvér tanárok saját verseikből olvastak fel, az iskola növendékei pedig szép és gazdag művészi. másorral kedveskedtek a jelenlévőknek.

Vörös Zászló, 5 februarie 1980

Întâlnirea de la Sângeorgiu de Mureș

Luna cărții la sate

Întâlnirea de la Sângeorgiu de Mureș

Sâmbătă, în frumoasa sală de festivități a Stațiunii de cercetări zootehnice din Tirgu Mureș, situată în comuna Sângeorgiu de Mureș, a avut loc, în prezența unui numeros public — cooperatori, muncitori din cooperaje, cercetători și specialiști din stațiune, cadre didactice — deschiderea Lunii cărții la sate — ediția a XX-a.

Cu acest prilej au luat cuvîntul, din partea invitaților, scriitorii Romulus Guga, redactor șef al revistei „Vatra”, Hajdu Győző, redactor șef al revistei Igaz Szó, care au vorbit despre importanța evenimentului, prezentând totodată activitatea celor două reviste mureșene, a Asociației scriitorilor din Tirgu Mureș, atmosfera de frăție și colaborare care domnește în viața acestora. Profesorul Vasile Dragoș, instructor al Comitetului județean de cultură și educație socialistă, a făcut o expunere trecînd în revistă momente cruciale din lupta poporului pentru unitate. Poetii Dumitru Mureșan și Markó Béla au citit din creațiile proprii, actrițele Debreczeni Gabriella și Doina Preda, de la Teatrul Național din Tirgu Mureș, au recitat versuri de Mihai Eminescu și Farkas Árpád.

Din partea gazdelor au luat cuvîntul Csatlós Attila, secretarul comitetului comunal de partid, primarul comunei, Ilarie Opris, secretar adjunct cu prapana-

ganda în comitetul comunal de partid, președintele consiliului comunal de educație politică și cultură socialistă, dr. Emil Silvas, director, dr. Cornel Podaru, cercetător, la Stațiunea de cercetări zootehnice, Púp Jozsef, profesor la școala gimnazială din comună. În cuvintele lor, ei au mulțumit pentru deschiderea importantului eveniment cultural în localitatea în care munesc, arătînd rezultatele obținute în comună în munca cu cartea, despre deplina frăție în care muncesc și trăiesc românii și maghiarii pe aceste meleaguri, ca pe întreg cuprinsul țării.

Cu ocazia deschiderii Lunii cărții la sate, la Sângeorgiu de Mureș a fost organizată o expoziție de artă plastică a pictorului tirgumureșean Gheorghe Olariu, avînd ca tematică momente importante din istoria poporului nostru în lupta pentru unitate, o expoziție documentară a bibliotecilor școlări și comunală cuprinzînd opere ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., lucrări cu tematică istorică și patriotică, un stand de cărți cu vînzare, cuprinzînd și opere ale scriitorilor mureșeni. Manifestarea s-a încheiat cu un frumos program cultural-artistic prezentat de Școala generală de 8 ani din localitate care a cuprins un montaj muzical-literar, în limba română, închinat sărbătoririi a 2.050 de ani de la întemeierea primului stat dac centralizat și independent de sub conducerea lui Burebista și un montaj muzical-literar, în limba maghiară, consacrat sărbătoririi a 130 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu. Profesorii Péterfi Gyöngyi și Púp Jozsef au citit versuri din creația proprie

OLGA APOSTOL

Steaua roșie, 5 februarie 1980

Biblioteca comunală, fața noilor exigențe

Dimitrie POPTĂMAȘ

În ansamblul instituțiilor de cultură, cu certe implicații în viața economică, politică și culturală a satului, biblioteca comunală ocupă locul central în satisfacerea cerințelor de lectură și studiu ale populației rurale. Concepute ca biblioteci enciclopedice de largă deschidere culturală, bibliotecile comunale din județul Mureș pun la dispoziția cititorilor săi aproape un milion de cărți, care conțin o imensă cantitate de informație, necesară procesului de educare, culturalizare și cunoaștere, informații necesare pregătirii profesionale, ridicării cunoștințelor politico-ideologice și științifice ori lecturii de divertisment. De remarcat faptul că, fondul de carte al acestor biblioteci își păstrează actualitatea, îmbogățindu-se anual cu peste 30.000 volume, proces științific de completare, dirijat de Biblioteca județeană, și care se face în strânsă legătură cu specificul socio-profesional al populației, profilul economic al localității și de limbă.

Legitimitatea bibliotecii comunale, rezidă în afluența mare a publicului spre informație. Anual, acestea înscriu peste 26.000 de cititori și eliberează pentru lectură, peste un sfert de milion de publicații, din cele mai diverse ca tematică, cifre care dovedesc stadiul actual de cultură, interesul atâtor oameni care trăiesc în lumea cărților, căutând răspuns atâtor întrebări. Avem unități care înscriu anual peste 500 de cititori și eliberează peste 6.000 de volume pentru lectură. Între acestea se înscriu cele din: Iernut, Fântânele, Band, Găiești, Hodac, Râciu, *Sângeorgiu de Mureș*, Ibănești ș.a.

Rezultatele lor bune se datorează în mare măsură și celor care le conduc, unii dintre ei bibliotecari de profesie, care și-au făcut din această instituție o pasiune, iar din munca cu cartea o problemă de conștiință, așa cum este cazul lui Ioan Bonta (Iernut) și Peter Margareta (Fântânele).

Am considerat salutară măsura organizatorică prin care conducerea bibliotecilor comunale, a fost încredințată cadrelor didactice cu experiență și labilitate în localitate.

Ne înscriem prin aceasta într-o rodnică tradiție mai veche a sistemului educațional românesc, prin care, educatorul cu învingerile sale despre instruire și știință de carte, la care se adaugă pasiunea sa de lectură, va călăuzi în modul cel mai autorizat, pașii atâtor dornici de cunoaștere, aprinzând în ei făclia culturii.

Cu toate acestea, rezultatele întârzie să se vadă. Iată de ce considerăm, că recentele măsuri care pun baze noi activității de educație trebuie să constituie pentru toți lucrătorii din bibliotecă un imbold în impulsionarea generală a activității cultural-educative la sate.

Suntem martori ai atâtor realizări pe planurile vieții materiale și spirituale, întreaga comoară a minții omenești se află în mâinile noastre, prin carte. Să facem totul, pentru ca aceasta să fie semănată și să rodească în sufletele oamenilor dornici de ea.

Să folosim fiecare moment, fiecare prilej ori răgaz pentru a înarma pe oameni cu știința și cultura cărții, pentru că numai astfel ne aducem contribuția la modelarea omului pe care societatea noastră și-l pretinde.

Steaua roșie, 19 august 1983

Biserica reformată – pictură de Ioan Rusu

„Luna cărții la sate”

„Luna cărții la sate”

● Ampla acțiune națională „Luna cărții la sate” a debutat duminică, la Singeorgiu de Mureș, în cadrul unei manifestări reușite, cu o largă audiență la public. Despre rolul cărții în viața spirituală a satului a vorbit Iulius Moldovan, directorul Bibliotecii județene. Cornel Moraru, redactor șef al revistei Vatra, și Jánosházy György, redactor șef adjunct al revistei Igaz Szo, au expus pe marginea unor aspecte ale literaturii românești contemporane. Dumitru Mureșan, redactor la revista Vatra, a citit din creația proprie. Din partea gazdelor au vorbit dr. Emil Silvas, directorul Stațiunii experimentale Singeorgiu de Mureș, și dr. Cornel Podaru, de la aceeași unitate.

Elevii clasei profesoarei Leontina Boitaș au prezentat un montaj literar.

● În următoarele zile, Comitetul județean de cultură și educație socialistă al județului va organiza, în două localități din județ, simpozionul științific: „Opera teoretică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — contribuție remarcabilă la îmbogățirea și dezvoltarea creatoare a teoriei și practicii revoluționare”.

● Casa corpului didactic și filiala Societății de științe filolo-

gice din Tîrgu-Mureș au pregătit medalionul literar „Mateiu Caragiale”, cu prilejul centenarului nașterii scriitorului, precum și o expunere pe tema „Cunoașterea creațiilor literare românești și maghiare în cadrul activității editurii Kriterion”.

● La Întreprinderea termocentrală Iernut va avea loc prezentarea volumului: „Economia de energie și proiectarea instalațiilor solare”, de Florian Mercea (Editura Tehnică, 1984).

● În sprijinul bibliotecilor satești, Biblioteca județeană a pregătit un montaj literar în limbile română și maghiară: „Cuvîntul nostru despre viitor” și, respectiv, „În limbajul muncii comune”.

● Biblioteca orășenească Reghin își propune organizarea, în prima parte a lunii februarie, a unor interesante acțiuni. Printre altele, matineul științific: „Știința — componentă principală a progresului” la IM „Republica” și ILEFOR și prezentările de cărți „Muzeul de ceară” de Dumitru Popescu, „Recurs la morală” de N. Cristache și „Dans în foisor” de Gh. Șovu (la cooperativa „Progresul” și IUPS). Tot la IUPS va avea loc dezbaterea: „Tehnologiile spațiale în slujba păcii și umanității”.

DORU MUREȘAN

Steaua roșie, 5 februarie 1985

Laureații etapei republicane a celei de-a VI-a ediții a Festivalului național „Cântarea României” 1985–1987

BIBLIOTECI – a) *Municipale și orășenești*: *Locul I*: Biblioteca orășenească Reghin, Biblioteca orășenească Târnăveni; *Locul II*: Biblioteca municipală Sighișoara, Biblioteca orășenească Sovata; *Locul III*: Biblioteca orășenească Luduș, Biblioteca stațiunii Sovata-Băi. b) *Comunale și școlare*. *Locul I*: Biblioteca comunală Sărmașu, Biblioteca comunală Fântânele; *Locul II*: Biblioteca comunală Bogata, Biblioteca comunală Sângeorgiu de Mureș; *Locul III*: Biblioteca comunală Brâncovenești, Biblioteca comunală Mica. c) *Sindicale*. *Locul I*: Biblioteca sindicală IUPS Reghin; *Locul II*: Biblioteca sindicală a Întreprinderii „Electromureș”; *Locul III*: Biblioteca sindicală a Fabricii de zahăr Luduș.

Steaua roșie, 20 octombrie 1987

Da, omul e totul ...

Mariana FLOREA

Sângeorgiu de Mureș, împreună cu primarul comunei, Ilarie Gh. Opriș, străbatem, de la un capăt la celălalt, localitatea, întinerită de aspectul proaspăt și curat al noilor blocuri, al caselor oamenilor, al clădirilor tuturor instituțiilor și unităților. Pe întreaga șosea națională s-au realizat trotuare noi, executate de echipa de constructori a Consiliului popular și prin contribuția în muncă a cetățenilor. Prin grija organelor locale de partid și a conducerii CPADM se pregătește deschiderea în zilele următoare, a noii librării, cu spații corespunzătoare pentru vânzarea de carte și rechizite școlare. Pregătirile pentru noul an de învățământ sunt în toi.

Pentru început, poposim la Centrul de creație și cultură socialistă, reparat și zugrăvit în exterior, tot din contribuția în bani și muncă a locuitorilor comunei. S-a introdus canalizarea, iar în interior a fost pregătită sala de spectacole, (cu 200 de locuri) și scena, reparându-se mobilierul.

„Am pregătit și sala pentru club și microactivități – îmi spune primarul, lucrându-se acum la amenajarea și datarea punctului de informare politico-ideologică. Tot aici, amenajăm o sală cu 50 de locuri, pentru învățământul politico-ideologic și alte activități.”

În aceeași incintă funcționează biblioteca comunală, unde s-au finalizat toate reparațiile și reamenajările.

„Am cumpărat cărți noi, în valoare de 7.000 de lei, îmi relatează profesorul-bibliotecar Vasile Moldovan, și mobilier în valoare de 1.000 de lei. În octombrie, vernisăm o expoziție a doctorului Olaru, iar în noiembrie, dedicată Congresului al XIV-lea al partidului, o expoziție a pictorilor amatori din comună, cu titlul «Din istoria și realizările comunei». Lărgim spațiul în vederea; unei folosințe multifuncționale (expoziții, expuneri, întâlniri cu activiști de partid și de stat, scriitori etc.).

Intenționăm să creăm și un colț muzeistic pentru tot materialul arheologic, descoperit în Dealul Bunii. Preocupați de mai buna însușire și stăpânire a limbii române, ne-am gândit, împreună cu tovarășa Suzana Bocreț, directorul instituției, să înjghebăm un cerc al rebusiștilor, cunoscută fiind eficiența acestui «sport al minții». Evident, căutăm, prin toate activitățile noastre să atragem un cât mai mare număr de cititori.”

Centrul de creație și cultură socialistă din Cotuș are, de asemenea, haine noi, fiind reparate toate sălile (sala de spectacole, sala clubului și două săli mai mici), fiind pregătit așadar să-și reînceapă activitatea.

„Întâmpinăm cel de-al XIV-lea Congres al partidului în straie de sărbătoare, hotărâți să dăm-o nouă calitate muncii noastre – îmi arată primarul. Se află „în prima linie” conducătorii formațiilor cultural-artistice, responsabilii cercurilor de artă plastică și foto, cercul iubitorilor de artă de pe lângă biblioteca comunală, formațiile cultural-artistice ale școlii. Dorim să permanentizăm activitățile pentru tineret, și, în acest sens, vom organiza un club al elevilor și uteciștilor, într-o sală adecvată, lângă sala sporturilor, Acțiuni educativ-distractive vom organiza atât la Centrul de creație și cultură socialistă, cât și la CAP, unde numărul tinerilor din mica industrie și celelalte sectoare a crescut mult. Și aici vrem să amenajăm o sală specială”.

Investigația noastră prin comuna frunțașă pe județ pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, social-culturale, pentru buna gospodărire și înfrumusețare a localității, continuă.

La Școala Generală din Sângeorgiu de Mureș s-au terminat reparațiile în sălile de clasă și cabinete, cu participarea foarte multor părinți și a echipei de constructori a Consiliului popular.

„Ca o lucrare mai mare, menționam repararea izolației acoperișului, a sălii de sport, în execuția IJGCLM” – îmi spune Marieta Muji, directorul școlii. „În anul trecut, sala de sport a primit, sau, mai bine zis, n-a prea primit căldură de la centrala termică de cartier – afirmă primarul. Ne luptăm ca în această iarnă situația să nu se repete”. Desigur, este un aspect deloc de neglijat! Ar fi păcat ca elevii să nu poată beneficia de această sală, una dintre cele mai frumoase și funcționale din mediul rural, la nivel de țară!

Împreună cu directoarea grădiniței, Marieta Muji stabilește componența celor patru clase I, în funcție de calificativele obținute de micuți în anii primei lor forme de activitate în colectivitate.

„Este foarte important să-i cunoaștem pe noii noștri elevi. Sunt 120 de copii, cărora învățătorii (trei dintre ei sunt, și ei, noi) le vor face vizite la domiciliu. Acordăm o atenție deosebită primirii lor în școală.”

De fapt, le-am dat și cele mai frumoase săli de clasă.

Avem 1.010 elevi în școală, majoritatea cadrelor au studii superioare, cu gradele I și II. Majoritatea sunt tineri, Dacă avem probleme? Îndrăznesc să spun că nu. Totul este curat, frumos, clase, cabinete, am zugrăvit și cancelaria. Am cumpărat cărți în valoare de 4.000 de lei. Biblioteca școlii are peste 13.000 de volume, colaborăm perfect cu librăria comunală, cu CP ADM, am rezolvat problema manualelor, a uniformelor, părinții ne ajută foarte mult. Iată, tovarășul director adjunct, Hajdó Carol, are o listă cu toate reparațiile efectuate în vara aceasta, eu contribuția părinților, a elevilor, eu sprijinul susținut al Consiliului popular. Între altele, trebuie să vă spun că, elevii noștri au obținut 82 kg de gogoși de mătase. Au lucrat cu hărnicie, am plantat duzi în curtea școlii și în comună. Copiii au avut sarcini zilnice, precise, pe clase, și rezultatele au fost remarcabile.

„Am reparat și schimbat burlanele, am înlocuit corpurile de iluminat, peste tot e neon, după cum vedeți – îmi spune profesorul Hajdó. Părinții au montat tuburile, au vopsit geamurile exterioare, au zugrăvit și igienizat 7 săli de clasă. S-au vopsit coridoarele, ușile, au fost efectuate lucrări de tâmplărie, au fost reparate instalația sanitară și gardul școlii, iar spațiile verzi au fost reamenajate”.

Lista e lungă, într-adevăr. Am mai putea continua, dar nu e atât de important. Important este faptul că fiecare rubrică e..., „acoperită”, totul e la vedere, demonstrând hărnicia și dragostea acestor buni gospodari pentru locul în care trăiesc și muncesc.

„Omul e totul, spune primarul, De la el pornești, cu el și pentru ei muncești. Altfel, viața n-ar avea nici un sens.”

Da, omul e totul, sau, mai bine spus, „omul sfințește locul”.

Steaua roșie, 8 septembrie 1989

Biblioteca în revenire

Doru MUREȘAN

În mod logic, scumpirea cărților, tirajul redus, exclusivitatea unor edituri, ar îndrepta cititorul potențial spre bibliotecă. După datele oferite de conducerea Bibliotecii județene se pare că lucrurile se întâmplă întocmai. Dacă imediat după 1989 numărul cititorilor al cărților împrumutate a scăzut vertiginos, de la 23.000 cititori și 550.000 de titluri împrumutate în 1989, la 14.000, respective 310.000 în 1990, pentru ca în 1991 să marcheze o ușoară creștere la 17.000 cititori și 450.000 volume, această situație este acum în ascensiune evidentă.

Subvențiile pentru bibliotecă pentru achiziția de carte de la buget au înregistrat în 1991, cifra de 2.500.000 lei, din 1989 până în prezent, în fișierele bibliotecii, fiind înregistrate aproximativ 1.200.000 de exemplare de carte din toate domeniile (în bibliotecile din mediul urban).

Situația în bibliotecile comunale este ușor vitregită, numărul volumelor pe care acestea le-au primit prin intermediul Bibliotecii Județene în 1991, oscilând între 62 de pildă, la Batoș și 242 la Adămuș, achiziția de carte din fondurile primăriilor locale, fiind aproape nulă, excepție făcând de exemplu comunele: Gurghiu (557 titluri) și Sângeorgiu de Mureș (632 titluri). Alte biblioteci comunale, cum este aceea din Șincai a returnat coletele de carte, susținând că nu au bibliotecar, Bichiușul nu confirmă primirile. Doar în 10 comune au bibliotecari salariați. Este vorba de Adămuș, Band, Ungheni, Sângeorgiu de Mureș, Sângeorgiu de Pădure, Sâncraiu de Mureș, Gurghiu, Sârmașu, Albești. Cărțile consultate și împrumutate în bibliotecile din județ în 1991, variază între 500 și 2.000, iar al cititorilor între 80 și 350.

Un fenomen care se agravează în ultima vreme este acela al nerestituirii cărților împrumutate, neexistând un act normativ legal care să prevadă modalitatea juridică de recuperare a acestor cărți.

Cuvântul liber, 15 decembrie 1991

„Scrisori din Transilvania”

Mariana FLOREA

Acesta este titlul volumului de eseuri și însemnări, încredințat *Casei de editură „Mureș”*, de către poetul *Eugeniu Nistor*, care „se expune” așadar, publicului și în calitate de prozator.

În ceea ce privește aspectul exterior, avem de-a face indiscutabil, cu cea mai frumoasă carte trecută prin mâinile tipografilor mureșeni, și înclin să cred că, este una din cele mai realizate din țară, în ultimii doi ani. Culeasă electronic, conferind literei suplețe și adâncime, „graficată” cu rafinament, și copertată elegant și original cu documente legate de suferințele transilvane (se vor recunoaște reproducerea tabloului pictorului *Gheorghe Opreș*, dedicat revoluționarului Constantin Romanu-Vivu, unor hărți și codice), cartea – de format mic (tip „livre de poche”), trezește imediat atenția cititorului. În primul rând, deci, felicitări meșterilor de la „*Cromatic*”- *Tipo-SRL!*

Cât privește „miezul”, substanța cărții, ne rezumăm a cita câteva aprecieri ale domnului *dr. Serafim Duicu*: „Pentru Eugeniu Nistor spațiul transilvan este spațiul fundamental, spațiul care l-a format ca intelectual și poet, spațiul care îl iubește până la desființare. Însemnele lui îl incită, îi modulează lira și fraza, îi conferă un chip deja conturat, în poezia și publicistica noastră de azi”.

Lansarea acestui volum, precum și a noii sale cărți pentru copii „*Bătălia cu găscanii*”, (căci autorul se apropie cu candoare și dragoste și de cititorii cei mai mici)- a constituit obiectul unei întâlniri cu iubitorii de carte din Sângeorgiu de Mureș. Am avut prilejul de a-i asculta vorbind despre creația lui Eugeniu Nistor pe domnia *Dimitrie Popămaș*, directorul Bibliotecii Județene Mureș, și pe *dr. Cornel Podaru* (în ipostază de prezentator și viitor autor de literatură, cum însuși afirma).

Surpriza seriei au constituit-o însă, *copii din Sângeorgiu de Mureș*, care, sub îndrumarea preotului ortodox (la înălțime și de data acesta) au prezentat un minunat *program de colinde*, slăvind

Nașterea Domnului și sfințind, astfel, cu glasurile lor curate, lăcașul cărții din comună.

Un moment frumos, așadar, pentru primăria din Sângeorgiu, și locuitorilor săi, prezenți în număr mare, merită toată lauda.

Cuvântul liber, 31 decembrie 1991

„Cronica ilustrată”

Mariana CRISTESCU-FLOREA

Astfel se intitulează o carte alcătuită de doamna profesoară (de istorie) *Emilia Opriș*, pe care o dedică, la sfârșit de an și ciclul școlar... „*elevilor mei, din clasa a VIII-a, de la Școala Generală „Constantin Romanu-Vivu” Sângeorgiu de Mureș*”.

În condițiile precare, impuse de economia de piață, gestul unui dascăl-diriginte de a oferi elevilor săi, ca semn al neuitării „rădăcinilor”, o monografie cât de succintă a locului nașterii și primilor ani de școală, demonstrează mult suflet și multă dragoste, atât pentru profesia (pe care o sacralizează), cât și pentru semenii pe care îi pregătește pentru viață.

Doamna Emilia Opriș dăruiește copiilor o carte ilustrată cu sensibilitate de... tablourile „moșului” Gheorghe Opriș, căci „sentimentul înălțător al dragostei față de tot ceea ce se leagă de existența noastră pe acest colț de pământ l-a făcut pe Gheorghe Opriș să oprească timpul în câteva tablouri, reprezentând cele mai semnificative momente din istoria satului, a strămoșilor și a noastră. Ea va rămâne, prin aceste imagini, pentru copii, nepoți și strănepoți amintindu-ne totodată și de cuvintele istoricului Nicolae Iorga din lucrarea «Măcar să nu uităm»”.

Asupra acestei „cărțițele” vom mai reveni. Acum, o semnalăm doar, felicitând-o pe autoare și pe copiii care au avut norocul de a-i fi elevi.

Cuvântul liber, 9 iunie 1993

În cinstea mării sărbători!

Mariana CRISTESCU-FLOREA

Miercuri, 20 octombrie, la Sângeorgiu de Mureș, mai exact în sala festivă a Școlii generale din localitate, s-a desfășurat, în organizarea instituției-gazdă și a căminului cultural, un amplu program cultural-artistic, dedicat Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918. Oaspetele de onoare a fost scriitorul și publicistul bucovinean, Dumitru Covalciuc. Gestul are o semnificație aparte, dacă ne amintim, cu recunoștință, faptul că prima provincie românească înfăptuitoare de Unire a fost Bucovina, prin demersul său de la 25 noiembrie 1918.

La ceastă manifestare sângeorzeană, o contribuție deosebită au avut cadrele didactice (doamnele profesoare Elena Bordaș-director, Emilia Opreș-profesor de istorie, și Hajdó Carol-profesor de muzică, dirijorul corului școlar), precum și excepționalul Om și sponsor care este domnul Petru Suciu, de la „Turnef Transilvania”-turnător în bronz al monumentelor acestui județ. Copiii din Sângeorgiu au fost, ca de fiecare dată, minunați, întărindu-ne convingerea că, localitatea va rămâne înscrisă pe traiectoria viguroasei tradiții culturale a județului.

Scriitorul bucovinean Dumitru Covalciuc a impresionat asistența, vorbind despre „drepturile” minorității române din Ucraina, despre situația dezastruoasă a școlii românești din ținuturile ocupate, despre lipsa manualelor școlare (în special a celor de limba și literatura română), despre necesitatea înfrățirii între școlile românești de dincolo de granițe, pledând pentru o corespondență susținută între copiii români din țară și de dincolo de granițe.

S-a preconizat, cu această ocazie, invitarea unor elevi și cadre didactice bucovinene la Sângeorgiu de Mureș, în perioada vacanțelor, pentru o mai bună cunoaștere reciprocă și pentru corecta însușire a limbii române literare, subliniindu-se necesitatea unor schimburi de experiență cu profesorii români, în vederea abordării corecte a metodicii predării.

Momentul, culminând cu un program de frumoase cântece de țară, cântecele Unirii, susținut de elevii școlii, a conferit zilei, culorile sărbătorii.

Cuvântul liber, 23 octombrie 1993

Constantin Romanu-Vivu, cinstit la Sângeorgiu de Mureș

Genoveva POPA

Biblioteca județeană Mureș, în colaborare cu Consiliul local Sângeorgiu de Mureș, Școala Generală „Constantin Romanu-Vivu”, Căminul cultural Sângeorgiu de Mureș și Biblioteca comunală, a organizat, joi, în cadrul Zilelor Bibliotecii județene, o amplă manifestare cultural-științifică, al cărei punct central a fost simpozionul închinat aniversării a 175 de ani de la nașterea revoluționarului *Constantin Romanu-Vivu*.

Programul a debutat la Biblioteca comunală, spațiu în care și-au expus ideile, în cursul anilor, regretații Anton Cosma, Serafim Duicu, precum și Ion Vlasiu, Markó Béla, Mihai Sin, Cornel Moraru ș.a. În prezența domnilor Vizi József, primarul comunei, Dimitrie Poptâmaș, directorul Bibliotecii județene, Traian Bosoancă - cercetător științific la Muzeul de istorie, Ilarie Gh. Opriș-referent la Centrul județean al creației populare, Mircea Popescu și Adriana Popa-metodiști la Biblioteca județeană, a elevilor școlii generale, a avut loc vernisajul expoziției de pictură „Cronică ilustrată a Sângeorgiului de Mureș”. Tablourile domnului Gheorghe Opriș au creat un fundal de sensibilitate pe care s-a brodat o scurtă, dar interesantă lecție de istorie locală. După cuvântul bibliotecarei Aurica Bucur, în care a fost prezentată istoria bibliotecii, fondul de carte aflat într-un spațiu recent renovat și reamenajat, participanții au fost invitați să viziteze biblioteca școlii generale. Și aici a apărut evident interesul deosebit pentru carte, explicabil, într-o oarecare măsură și prin faptul că unele cadre didactice din școală, chiar directoarea școlii, și-au început activitatea ca bibliotecari.

Simpozionul „*Constantin Romanu-Vivu, prefectul Legiunii a XII-a*”, a fost deschis de alocuțiunea doamnei director Elena Bordaș, care a arătat că, „a devenit tradiție, ca în luna decembrie să se

organizeze în școală, sesiuni de comunicări științifice, dedicate Zilei Naționale a României”. În continuare, domnii Traian Bosoancă, Dimitrie Poptâmaș și Ilarie Gh. Opriș au prezentat expuneri asupra celui mai trist capitol al revoluției de la 1848, martirizarea lui Constantin Romanu-Vivu la Sângeorgiu de Mureș. „Este momentul de a fixa aici, afirma Dimitrie Poptâmaș, în această școală, pe Constantin Romanu-Vivu”, remarcând, în continuare, că el este cinstit așa cum se cuvine. Căminul cultural, Școala generală poartă numele eroului. În locul monumentului, distrus în anul 1940, s-a ridicat o troiță în anul 1988, iar în fața școlii, din anul 1989 luna septembrie, este amplasat bustul martirului. Le-au fost prezentați, apoi, elevilor, acei cărturari, istorici care, în timp, au încercat să fixeze activitatea celui comemorat, începând cu Alexandru Papiu-Ilarian, până la Silviu Dragomir și Vasile Netea. Simpozionul s-a încheiat cu prezentarea a peste 80 de documente, publicații, ziare și reviste, în care se fac referiri la Constantin Romanu-Vivu.

Elevii școlii au oferit oaspeților lor un scurt program de colinde, după care doamna prof. Emilia Opriș a prezentat Cabinetul de istorie, al doilea cabinet din județ, reamenajat după 1989, cu sprijinul doamnei directoare și al sponsorilor locali, care se implică în sprijinirea actului de cultură.

Cuvântul liber, 17 decembrie 1996

Promotorii unei tradiții ce face cinste

Genoveva POPA

Locuitorii comunei Sângeorgiu de Mure și-au sărbătorit vineri, 20 decembrie, în cadrul unui program festiv, desfășurat la Căminul cultural din comună, pe promotorii unei tradiții, ce face cinste localității, de 85 de ani. Din anul 1911, sângeorzenii au activitate corală și teatrală neîntreruptă.

În prezența elevilor școlii generale, a cadrelor didactice, domnul Vizi József, primarul comunei, i-a felicitat pe toți aceia (unii din ei prezenți la sărbătoare) care și-au asumat responsabilitatea păstrării și transmiterii tradiției către noile generații.

Programul festiv a debutat cu un scurt program de colinde, interpretate de grupul vocal al claselor a V-a și a VI-a ale Școlii Generale „Constantin Romanu-Vivu”. Odată stins ecoul colindelor, domnul Dimitrie Poptâmaș - directorul Bibliotecii județene, Tiberiu Șerban-consilier județean, și poetul Eugeniu Nistor, directorul Editurii „Mureș”, au prezentat cartea „Sângeorgiu de Mureș-însemnări monografice”, semnată de Ilarie Gh. Opreș, lucrare ce tratează, într-un capitol special, chiar activitatea culturală a comunei.

În continuare, formațiile de teatru ale căminului cultural au prezentat piesele: „Piatra din casă” de Vasile Alecsandri-coordonatori Mariana Opreș și Aurelia Bucur și „A holdkóros” de Noti Károly, coordonator și regizor Nagy László. Programul s-a încheiat cu o suită de colinde în limbile română și maghiară, interpretate de apreciatul cor „Soli Deo Gloria”, dirijat de prof. Hajdó Károly.

Au fost, apoi, din nou aplaudați, conducătorii formațiilor artistice, aceia care au menținut vie flacăra culturii în inimile sângeorzenilor, în momentul înmânării diplomelor aniversare, de către directorul căminului cultural.

Cuvântul liber, 18 decembrie 1996

Sângeorgiu de Mureș, în documente științifice și artistice

Cu ocazia sărbătoririi a 665 de ani de la prima atestare documentară a localității *Sângeorgiu de Mureș (1332-1997)*, Primăria, Căminul cultural și Biblioteca comunală organizează, marți, 16 decembrie, la ora 17, în sala de lectură a bibliotecii, *vernisajul expoziției „Localitatea Sângeorgiu de Mureș în pictură” și simpozionul „Din istoria milenară a comunei Sângeorgiu de Mureș”*. Invitați: *prof. dr. Valeriu Lazăr*, cercetător științific principal la Institutul de cercetări socio-umane al Academiei Române și *prof. drd. Traian Bosoancă*, cercetător științific la Muzeul județean de istorie.

Miercuri, 17 decembrie, la ora 17, în aceeași sală, va avea loc întâlnirea cititorilor sângeorzerni cu scriitorii mureșeni: *Eugeniu Nistor, Iulian Boldea, Gheorghe Botezan, Vasile Ciia Dătășan și Ioan Suciș Moișă*.

Cuvântul liber, 13 decembrie 1997

Marosszentgyörgy 1332 - 1997

Marosszentgyörgy 1332 — 1997

A nagyközség első írásos említésének 665. éve kínálta alkalmat Marosszentgyörgyön arra, hogy tél közeledtével, november 27-ől karácsony nagyhétig, csaknem egy hónapon át olyan művelődési rendezvényeket szervezzenek, amelyek valamiképpen kapcsolhatók a település múltjához, illetve jelenéig, mai kultúrájához tükröznek.

November 27-én diák-üléseket tartottak az iskolában, Elena Bordaș és Emilia Opriș tanárnők hetioldali órákat fel dolgozataiból, melyek tárgya: az egyházak szerepe a helység történetének alakulásában, jelszavainak az iskolák történetéből, a marosszentgyörgyi helye és szerepe a megye művelődésében és sportéletében, a marosszentgyörgyi mezőgazdasági kutatómunka fél évszázados múltja, eredményei.

November 28-án Tulița Miron és Emilia Opriș tanárok irányításával iskolánnepeket rendeztek Himnusz az Egységhez címmel.

Ma, december 16-án tartalt nyitók Marosszentgyörgy a festészetben

címmel. A kiállítók Tiberiu Șerban, Gheorghe Opriș, Liviu Ștef, Teodor Moraru, Nicolae Tunaru, Ilarie Opriș. Ugyane napon tudományos ülésszakot tartanak a helység ezeréves történetéről. Régészeti kutatásokról beszél Valeriu Lazăr professzor, a község történetének főbb eseményeiről és jeles személyiségeiről értekezik Traian Bosoană professzor, az egykori polgármester, Gheorghe Opriș pedig a település fejlődését vázolja fel, mióta — ötsven éve már — bevezették a földgázt, majd a villanyt a faluba.

December 17-én, szerdán megyénkbeli román írókkal találkozhat a marosszentgyörgyi olvasóköröség: Eugeniu Nistor, Iulian Boldea, Gheorghe Botezan, Vasile Ciia Dătașan, Ioan Suciu Moșița látogatnak el a községi könyvtárba, házigazdájuk Aurica Bucur könyvtáros.

December 19-én, pénteken a művelődési házban délután ötől ünnepi műsort tartanak. Az általa-

nos iskola elemi tagozata valamint az iskola dalköre a Jubilate csoporttal karácsonyi szokásokat, hagyományokat elevenít fel, így kolindák, karácsonyi énekek hangzanak el. A műsor irányítói: Hajdó Károly kar-nagy, Susana Bucurșuș, Sanda Prus tanítónők, Simon Kinga, Bărezi András és Barabás Iteku tanárok.

Bemutakozik a művelődési otthon román nyelvű műkezelő csoportja Jacob Negruzi Ne jățșș, az Ördögell című darabjával. Rendezők Mariana Opriș, Aurica Bucur, Lenuța Purcar, felépnek: Mariana Opriș, Nagy László, Mircea Moldovan, Rodica Teodora Boariu, Suvu Constantin, Danuț Dan.

A MOZAIK színjátszó csoport Karinty Frigyes Visszakérem az iskolapénzt című bohózatát mutatja be, rendező Nagy László, szereplők Csizmadia Róbert, Palkó Zsolt, Nagy András, Nagy László, Fazakas Csaba, Kovács Barna.

B.D.

Népújság, 16 decembrie 1997

Întâlnirea cu scriitorii

În continuarea manifestărilor culturale, prilejuite de sărbătorirea a 665 de ani de atestare documentară a localității Sângeorgiu de Mureș (1332-1997), astăzi, de la ora 17, la Biblioteca comunală, se va desfășura întâlnirea cititorilor sângeorzeni cu scriitorii mureșeni: Eugeniu Nistor, Iulian Boldea, Gheorghe Botezan, Vasile Ciia Dătașan și Ioan Suciu Moșița.

Moderator: Aurica Bucur, bibliotecar.

Cuvântul liber, 17 decembrie 1997

Culoare, lumină și slovă tipărită!

A devenit o tradiție ca în luna decembrie, în comuna Sângeorgiu de Mureș să aibă loc manifestări de exprimare socială, și, mai cu seamă, culturală. De fiecare dată ele sunt dedicate unor evenimente. *„De această dată, în luna decembrie, sărbătorim împlinirea a 60 de ani de activitate a Căminului Cultural. Activitate continuă, care nu a încetat, indiferent de timpurile trecute ori prezente. Astăzi, în sala bibliotecii, suntem martorii a două activități diferite: vernisajul unei expoziții de artă plastică și lansarea unui volum de poeme.”* Cuvintele îi aparțin dlui Ilarie Gh. Opriș, animatorul vieții culturale a comunei din nordul municipiului Târgu-Mureș, rostite după cuvântul de deschidere al bibliotecarei, doamna Aurelia Bucur.

Acel „astăzi” a fost vineri, 4 decembrie 1998. În după-amiaza zilei au avut loc întâmplările culturale la care facem referire. Expoziția de icoane și peisaje de iarnă, realizate de artistul plastic amator, Teodor Moraru a fost prezentată de dl dr. Liviu Ștef, vicepreședintele Asociației Artiștilor Plastici Amatori Mureș.

Din mesajul său ideatic către auditoriu am reținut: „Teodor Moraru a apărut spontan în pictură, în urmă cu 8-9 ani, și s-a impus prin stilul său, așa-zis naiv, într-un mod fulminant.

A fost prezent până acum, cu lucrări, la manifestări expoziționale, organizate în diverse localități din țară. Expune astăzi 15 lucrări care cuprind un mic univers cu episoade din viața de toate zilele și peisaje din două anotimpuri: toamna și iarna. Fiecare tablou este o narațiune, o melodie. Coloristica surprinde în aceste lucrări. Biserici și icoane, intimitatea fenomenelor surprinse pe pânză.” Culoare și lumină...

... Slovă tipărită între pereții șlefuiți de liniște și înțelepciune ai bibliotecii comunale. Acolo și-a lansat volumul de poeme și învățătoarea Irina Bara-Moldovan, prima poetă sângeorzeană, care a venit în așezarea limitrofă Târgu-Mureșului, din satul lui Ion Vlasiu - Lechința de Mureș - nu departe de Vaideii lui Ion Horea. „Magia cercului”, cartea Irinei Bara-Moldovan deschide seria

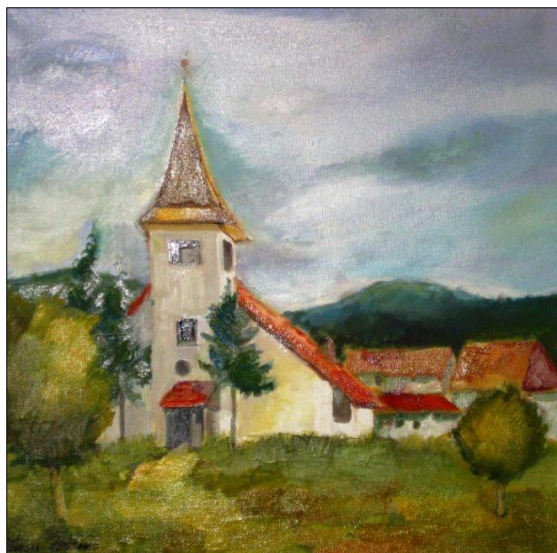
colecției „Atrium Literarum” a Editurii ACADEMGS din Târgu-Mureș.

Volumul de poeme a fost prezentat de prof. dr. Cristian Stămătoiu. „*Lectura acestei cărți dă o șansă frumoasă de trăire a clipei. Poezia Irinei Moldovan este modernă, clasică, îndrăzneță și conservatoare. Scrie o poezie feminină, fără a compune o poezie feministă. Temele predilecte: condiția femeii, a artistului, a cuvântului... Cuvântul Irinei Bara-Moldovan, materializat în slova tipărită.*”

Vineri, 4 decembrie '98, am asistat, așadar, la două momente care prefațează manifestările ce vor fi organizate cu prilejul împlinirii a 60 de ani de activitate a Căminului Cultural din Sângeorgiu de Mureș: 18 decembrie a.c.

Fie, ca ele să se împlinească!

Cuvântul liber, 8 decembrie 1998

Biserica unitariană – pictură de Veress Zsuzsa

„Gheorghe Opriș a dat drept de cetate picturii naive”

„Călătorind din Târgu-Mureș în direcția Reghin, aproximativ după 5 km, treci prin localitatea Sângeorgiu de Mureș, o stațiune balneară, de perspectivă. Acolo locuiește pictorul naiv Gheorghe Opriș. Prin intermediul fiului său, Ilarie Gh. Opriș, am avut posibilitatea de a-l vizita la domiciliu... Întreaga sa operă cuprinde doar 30 de tablouri... Cum este posibil așa ceva, cu un număr atât de mic de tablouri?

Da, Gheorghe Opriș nu-și vinde tablourile. El le păstrează doar, și astfel în multe orașe ale țării sunt cunoscute și apreciate. El nu poate să se despartă de ele. Sunt primul căruia după multă gândire îmi acordă în final, două lucrări. Unul este o vedere interioară a unei cărciumi și celalalt reprezintă primul zbor al românului Aurel Vlaicu deasupra Târgu-Mureșului, în anul 1912...”

Am redat un fragment din ce scrie Herbert Wiesner despre Gheorghe Opriș în albumul „Die naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse” (Arta naivă din România și întâmplări de călătorie). Austria, 2002, Editura ANSID, Târgu-Mureș.

Într-adevăr, lucrările lui Gheorghe Opriș au fost prezentate publicului din mai multe localități urbane și rurale din țara noastră, între 1977 și 1998 a avut 12 expoziții personale, inclusiv la Galeria „Cuvântul liber”; a participat la 16 manifestări expoziționale colective, organizate la București, Botoșani, Pitești, Satu Mare, Cluj-Napoca, Târgu-Mureș. A fost încununat cu șase premii I, un premiu II și unul III, la expoziții naționale de artă naivă. Nonagenarul, în timp, a contribuit la afirmarea artei naive contemporane din România. În revista „Vatra” (nr. 4, aprilie 1988) artistul plastic Radu Ceonța scria: „Gheorghe Opriș confirmă încă odată ceea ce a dat drept de cetate picturii naive, dar îi și contrazice unele canoane fără să i le cunoască... Gheorghe Opriș nu pretinde «primitivismului» drept de cetate, ci bunului simț, dovedind încă o

dată că, naivul nu-i pictor amator, nici artist popular, fiindcă el are stil și-i este irepresibilă comunicarea, neconfundând pictura cu «croșetarea» industrială de imagini”.

În completarea celor scrise de Radu Ceonța, adăugăm doar o frază din Scrisori din Transilvania, autor Eugeniu Nistor: „Pictura naivă a lui Gheorghe Opreș degajă nostalgie și înțelepciune, întregul ansamblu pictural constituind, în fapt, cronică pictată de la Sângeorgiu de Mureș”.

Câteva repere biografice despre Gheorghe Opreș: S-a născut la Sângeorgiu de Mureș pe data de 17 februarie 1912; este absolvent al Școlii de Arte și Meserii din Târgu-Mureș (1929), oraș la a cărui Primărie a fost funcționar (1930-1940; 1945-1948), viceprimar între anii 1949-1950; director al Căminului Cultural din Sângeorgiu de Mureș (1949-1951), primar al comunei (1964-1968); director al Activului județean cultural Mureș (1948-1949); șeful Secției culturale a raionului Târgu-Mureș (1950-1955); membru al Asociației Artiștilor Plastici din județul Mureș, anul „botezului”, fiind 1977.

Asociația, împreună cu Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției Creației Populare, Asociația Culturală „Sfântu Gheorghe” Sângeorgiu de Mureș, îi organizează o expoziție personală de pictură, a 13-a din 1977, încoace.

Este organizată o nouă personală cu prilejul împlinirii a 90 de ani de viață și 25 de ani de activitate expozițională ca membru al AAP Mureș.

Pe simeze sălii de expoziții „Unirea”, Gheorghe Opreș expune 22 de lucrări de pictură în ulei pe pânză.

Vernisajul expoziției: sâmbătă, 16 februarie 2002, ora 11. Gheorghe Opreș, tot un „naiv” și la 90 de ani. „La mulți ani”, cu sănătate!

Cuvântul liber, 15 februarie 2002

Pornind de la o expoziție ... Meșteșugul nu a murit!

GALERIA „Unirea” din municipiul Târgu-Mureș, a Asociației Artiștilor Plastici Mureș. Din nou prezent în acea încăpere cu pereții șlefuiți de liniște și de înțelepciune, în cea de-a 2-a zi a lui „Cuptor”.

Aici am stat de vorbă cu domnia Constantin Cotârlan, directorul Centrului Județean al Creației Populare Mureș, și Ilarie Gh. Opriș, referent la amintita instituție, abordând ca tematică lucrările expuse în Expoziția de artă populară și meșteșuguri tradiționale, ediția a II-a, deschisă pe data de 29 iunie 2002.

De la bun început s-a desprins ideea, potrivit căreia meșteșugul nu a murit pe plaiurile dintre Mureș și Târnave, deși au dispărut centre cu tradiție, deși unitățile cooperatiste au renunțat la unele meșteșuguri, cum ar fi de pildă, olăritul. Numai la Miercurea Nirajului, Sângeorgiu de Pădure, Târgu-Mureș au existat circa 40 de olari. Dar...

Constantin Cotârlan: *„În organizarea expoziției s-a ținut cont de două principii: reprezentarea subzonelor folclorice ale județului: văile Târnavelor, Mureșului, Gurghiului, Câmpia, acum fără Valea Nirajului, ea fiind reprezentată la prima ediție a manifestării expoziționale; de meșterii populari cu tradiție și promovarea lor, mai cu seamă a celor care păstrează și continuă să practice un meșteșug sau altul.*

Semnificativă este creșterea numerică a participanților, în comparație cu prima ediție, care a avut ca tematică doar arta populară”.

Ilarie Gh. Opriș a completat tabloul expozițional cu alte date: *„În expoziție avem o mare varietate de exponate clasificate pe domeniile: țesături costume populare românești și maghiare; cojocărit; ceramică; confecționat instrumente muzicale populare; împletituri din pănuși, papură, paie, nuiele; cusături; sticlărie; sculptură în lemn și os; prelucrat aramă; podoabe (mărgele); porțelan*

pictat; încondeiat ouă; ornamente florale, turnătorie tradițională din neferoase.

Numărul de creatori prezenți în expoziție, este de 42 din 12 localități. La ediția întâi au fost doar nouă creatori și meșteșugari. Marea majoritate a expozanților lucrează în atelierelor lor. Unii își asigură existența numai din meșteșug. Deși în expoziție este reprezentată și ceramica prin Nicolae Palaghie și Domokos István, ambii din Târgu-Mureș, ei expunând obiecte foarte frumoase, menționez, că arta olăritului este slab reprezentată față de alți ani”.

În expoziție sunt costume populare din Idicel-Sat: Dumitru Pop, Ioana Covrig, Ravica Lica, Valeria Precup, Eugenia Sava; Floarea Dan, Margareta Șuta din satul Țopa, Cornelia Sârbu din Albești; Horváth Zsuzsánna din Voivodeni, care numai în ultima perioadă de timp a confecționat peste 100 de costume populare maghiare.

Apoi, în familia Olteanu din Hodac, Florea realizează fluiere și naiuri, Maria țese covoare, păretare, fețe de mese; Fülöp Ernő și Erzsébet din Târgu-Mureș au atelier de confecționat pălării și alte obiecte din paie; Nagy Margit din Chendu, în anul 2000, a fost selecționată pentru a reprezenta România la Expoziția internațională de artă populară, meșteșuguri, folclor de la New York, din 5 iulie va fi prezentă în Germania, la Târgul european al meșterilor populari.

De remarcat este autenticitatea creațiilor și activitatea ce o desfășoară în prezent cei care expun în expoziția de la Galeria „Unirea”.

Într-adevăr, șocantă această manifestare, unică în felul ei, organizată ca o deschidere spre tot ceea ce este frumos și folositor.

Felicitări organizatorilor și celor care expun: Aurelia Dorina Epuraș și Aurelia Horea (Vidrasău), Ioana Covrig, Dumitru Pop, Eugenia Sava, Ravica Lica, Valeria Precup, Maria Precup, toți din Idicel-Sat, Maria și Florea Oltean (Hodac), Nagy Margit, Nagy Magdolna, Nagy Mihály, Nagy Moni, meșteri populari din Chendu, Cornelia Sârbu (Albești), Margareta Șuta și Floarea Dan (Țopa), Tordai Olga, Tordai Olga Matild și Horváth Zsuzsánna (Voivodeni), Ioan și Gheorghe Boțog (Cristești), Petru și Valerica Suciuc, Iosif Gábor (Sângeorgiu de Mureș), Nicolae Palaghie, Domokos István, Fülöp Ernő și Erzsébet, Sándor László, Jakabffi

József, Berecz Ferenc, Erzsébet și Zseyke, Derzsi Ágnes, Török Zsuzsa, Laczkó Aranka, toți din Târgu-Mureș.

Ne cerem scuze dacă am omis pe cineva din această înșiruire de nume.

Cuvântul liber, 4 iulie 2002

Ilarie Opriș - cronicar modern al satului românesc

Dorin BORDA

— Iată, a venit vremea realizării unui interviu cu dumneavoastră, Ilarie Gh. Opriș, născut, crescut în casa părintească din comuna Sângeorgiu de Mureș. Ani la rând v-am urmărit activitatea desfășurată în folosul obștii din care faceți parte, ca și pe altarul culturii. Din preocupările ce vă „chinuie” de ani buni de zile nu a lipsit, firește, publicistica. Vă întreb direct: de când pasiunea pentru munca de cercetare, documentare și pentru scris?

— Pot spune, fără să greșesc, că pasiunea pentru ceea ce ați precizat o moștenesc de la tatăl meu. În tinerețe, el a deținut diferite funcții în domeniul culturii, atât la nivel raional, cât și regional, cum era pe atunci. A adunat documente, periodice în care se făceau mențiuni directe despre Sângeorgiu de Mureș. M-am „molipsit” și m-am înscris, cu bună știință, pe drumul publicisticii.

— Practic, din ce an datează începutul?

— Din anul 1976. Atunci lucram în administrația satului meu natal și am avut acces la arhivele locale și la cele din Târgu-Mureș.

— Ce vă preocupă în primul și în primul rând?

— Să realizez o monografie a comunei, care doream să vadă lumina tiparului în 1982, cu ocazia împlinirii a 650 de ani de atestare documentară a localității noastre.

— Dorința vi s-a împlinit?

— Nu.

— Din ce motive?

— Nu s-a aprobat nici sărbătorirea evenimentului, nici tipărirea monografiei.

— Deci, un prim eșec, dacă îl putem numi așa.

— Să-l numim astfel, dar... în 1986, o altă sărbătoare sângeorzană: 75 de ani-de activitate corală și teatrală atestată în comună. N-am stat pasiv și am organizat un simpozion în cadrul căruia au fost prezentate documente legate de cele două activități culturale. Simpozionul a fost un fericit prilej de a aduna și sistematiza informații, diferite materiale documentare, fotografii, parte dintre ele consemnate în caietul-program al simpozionului. Nici de această dată nu s-a aprobat editarea unei lucrări.

— Apoi, domnule Ilarie Opreș?

— În condițiile liberalizării totale a informației, după anii '90 am decis, că tot ceea ce am adunat în decursul a zeci de ani să le valorific, să le public în cărți de sine stătătoare. Astfel, în 1996 am publicat întâia carte intitulată „Sângeorgiu de Mureș - însemnări monografice”, în care sunt redată documente legate de istoria comunei, sunt consemnate evenimente social-culturale.

— Așadar, un prim debut editorial.

— Acest lucru m-a ambiționat, m-a îndârjit în ale scrisului și a urmat a doua carte: „Sângeorgiu de Mureș - 150 de ani de la Revoluția de la 1848-1849”. Lucrarea este urmarea unui simpozion ce a avut loc în comună, cu participarea unor personalități de seamă din județul Mureș.

— Și tot așa, din carte în carte?

— Fiind numit director la Băile sărate din așezarea megieșă municipiului Târgu-Mureș, am apelat din nou la materialul arhivistic, aflând că în 2000 se împlinesc 100 de ani de la intrarea lor în funcțiune. Este vorba, bineînțeles, de o primă mențiune scrisă. Și, împreună cu dr. Călin Dorgo, am redactat cartea a treia: „Sângeorgiu de Mureș - Băile sărate”.

— Ați continuat, nu?

— Mai încapă vorbă? Cu a patra carte, despre biserica ortodoxă. Lucrarea a fost gândită în ideea sărbătoririi a 175 de ani trecuți de la prima sfințire a lăcașului de cult religios. A urmat o altă carte, a cincea, intitulată „Sângeorgiu de Mureș - Activitatea culturală 1911-2001”, zămislită tot cu prilejul unei sărbători, și anume: împlinirea a 90 de ani de activitate corală și teatrală la Sângeorgiu de Mureș.

— Trebuie să remarc un lucru petrecut după apariția lucrării. Toate cele apărute mai înainte au fost puse pe internet de către Biblioteca Națională. Într-o buna zi am fost contactat de studenta Emanuela Cristina Pui, de la Facultatea de Geografie a Universității din București, care mi-a solicitat materiale, date, documente despre comuna Sângeorgiu de Mureș, pentru a-și întocmi lucrarea de diplomă. Completată de mine cu alte capitole, lucrarea de diplomă a constituit materialul de bază pentru cartea a șasea: „Sângeorgiu de Mureș - Studiu geografic”. Ea are coautor pe prof. Emanuela Cristina Pui, care, între timp, și-a luat și masteratul la Universitatea din București, cu material despre comuna noastră.

— În prima decadă a lunii martie 2004, a ieșit de sub tipar, la Editura „Ansid” din Târgu-Mureș, a șaptea scriere care vă poartă semnătura.

— Așa este. Aniversarea a 225 de ani de atestare a școlii românești din comună și a 75 de ani de la inaugurarea clădirii școlii de stat (1928) mi-a oferit prilejul de a valorifica documente adunate, fotografii, împreună cu prof. Emilia Opriș și prof. Nagy Csaba Sándor, directorul școlii, am editat cartea „Sângeorgiu de Mureș - Școala 1778-2003 – Însemnări”. Cartea are un Cuvânt înainte semnat de prof. Laura Buia, prefața de prof. de istorie Nicolae Balint, și introducerea de prof. Letiția Tăut. Primii doi sunt profesori la Școala Generală „Constantin Romanu-Vivu” din Sângeorgiu de Mureș, iar Letiția Tăut fiică a comunei, este fostă elevă a pomenitei instituții de învățământ preuniversitar.

— Șapte cărți-eveniment despre aceeași localitate nu sunt la îndemâna oricui. Sunteți, Ilarie Gh. Opriș, un cronicar modern al satului românesc. Ce planuri de viitor aveți?

— Vreau să realizez un decalog despre comuna Sângeorgiu de Mureș, în care să abordez și alte, domenii, aspecte din viața satului și a oamenilor lui. Acum, împreună cu prof. drd. Traian Bosoancă, cercetător științific la Muzeul de Istorie Târgu-Mureș, pregătim o carte despre alegerile parlamentare din perioada interbelică și sistematizăm documente despre învățământul mureșean din perioada 1919-1940.

— Succes, să izbândiți și de acum înainte în ale publicisticii.
Vă mulțumesc!

Cuvântul liber, 16 martie 2004

„Zilele sângeorzene”

Biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș a fost gazda manifestării „Zilele sângeorzene”, ediția a XI-a, înscrisă în calendarul „Zilei naționale a bibliotecilor”.

Din programul derulat luni, 18, și marți, 19 aprilie, amintim: confesiuni și personalități sângeorzene, momentul liric, vernisajul expoziției de pictură cu genericul „Biserici sângeorzene”, prezentări de cărți, program artistic.

Un program dens în activități propuse de organizatori: Ilarie Gh. Opreș, Nagy László, Moldovan Irén, Aurora Bucur și Vasile Moldovan.

Cuvântul liber, 22 aprilie 2005

Sângeorgiu de Mureș, demografie consemnări
1614-2005

Nicolae BALINT

Lansat joi/11 mai, la Centrul de Documentare Informatizat din cadrul Gimnaziului de Stat din Sângeorgiu de Mureș, volumul cu titlul „Sângeorgiu de Mureș, Demografie - consemnări - 1614-2005”, autor Ilarie Gh. Opreș, coautor Mariana Opreș, reprezintă nu numai un mijloc de documentare asupra trecutului unei comunități multietnice, ci și o excelentă posibilitate de analiză și înțelegere a istoriei locale prin intermediul instrumentelor de operare sociologică.

Aspect de la manifestare. În imagine: Opriș Mariana, Nagy Csaba Sándor, Eugeniu Nistor, Dimitrie Poptâmaș și Ilarie Gh. Opriș

Așa cum era firesc, prezenți la manifestare au fost nu numai cadre și elevi din școală, ci și numeroși invitați din localitate și din Târgu-Mureș.

Printre aceștia am remarcat prezența publicistului Dimitrie Poptâmaș, fost director al Bibliotecii Județene Mureș, Eugeniu Nistor, poet și publicist, director al Editurii „Mureș”, Emil Silvaș, cercetător științific, membru ai Academiei de Științe Agricole din România. Patru secole de istorie transilvană cu impact asupra comunității sângeorzene, au fost rezumate în cele 307 pagini ale volumului realizat în condiții grafice excelente de către Editura „Mureș” din Târgu Mureș. „Prima lansare a unei cărți, arăta profesorul Nagy Csaba, directorul Gimnaziului, în cadidul CDI, sperăm să devină o tradiție”.

Recensământul, ca document istoric

Valoarea recensământului, indiferent de scopul în care a fost el comandat sau realizat, a fost remarcată de către Dimitrie Poptâmaș: „Fie că au avut ca motivație, spunea Poptâmaș, conscrierea sau recenzarea populației, a bunurilor, cu scop censural, militar sau confesional, toate aruncă o rază de lumină asupra trecutului unor localități, în cazul de față, Sângeorgiu de Mureș.

Recensământul ca acțiune amplă, cu o anumite periodicitate, complex din punct de vedere a locuințelor și inventarului gospodăresc, ca politică statală, începe să se impună abia din secolul al XVIII-lea, deși, anumite situații statistice s-au întocmit și anterior. Însă, ca orice lucrare de statistică (lustre, conscripții, recensăminte, etc.) și această lucrare care înglobează mai multe situații întocmite de-a lungul a patru secole, trebuie tratată diferențiat în contextul în care a fost elaborată, raportată la scop, și examinată în contextul istoric în care a fost realizată. De remarcat, că autorii ne oferă date, statistici, informații noi, fără însă a se interpreta, lăsându-i pe cititori să tragă, eventual, concluziile care se impun”.

Importanța cercetării în arhive, coroborată cu valoarea informațiilor deja obținute din alte surse istorice, a fost evidențiată de către Eugeniu Nistor: „Este important să știi unde să cauți în arhive, spunea Nistor, dar este, la fel de important să știi ce anume să cauți iar după ce ai descoperit cele căutate să le pui în relație cu ceea ce ai obținut deja. Acest lucru ține tocmai de ceea ce înseamnă conștiinciozitatea istoricului pasionat de documente. Iar cei doi autori demonstrează prin. acest volum o asemenea acribie”.

Zi de zi, 17 mai 2005

Lansare de carte într-o bibliotecă școlară

Dorin BORDA

Iată, în cele trei decenii de gazetărie, pentru întâia oară mi s-a ivit prilejul să asist la o lansare de carte într-o bibliotecă școlară. Și nu în una oricare. Ci într-una cum nu mai există pe plaiurile dintre Mureș și Târnave, situată în mediul rural. Lăcașul acela cu pereții șlefuiți de liniște și înțelepciuni, „sfințit” de *biblioteca Mirela Ruța*, se află în corpul nou de clădire al Școlii Generale „Sfântul Gheorghe” din Sângeorgiu de Mureș. Cei care au intrat în bibliotecă în orele amiezii zilei de joi, 11 mai, e vorba de invitații la manifestarea cu cartea, au rămas uimiți și plăcut impresionați de ceea ce le-a fost dat să vadă.

Modernism, funcționalitate, rânduială ca... la carte, atmosferă de destindere, de adevărată desfătare sufletească.

Ei bine, în acea zi Cronicarul local *Ilarie Gh. Opriș* și-a lansat al optulea volum din seria scrierilor despre satul lui natal. Scrieri cu caracter monografic, cu date, informații culese din arhive, biblioteci și așezate între coperti de carte. Cea mai recentă, scrisă împreună cu *Mariana Opriș*, secretar la Primăria așezării megieșe municipiului reședință de județ, se intitulează „Sângeorgiu de Mureș VIII, Demografie - Consemnări 1614-2005”, apărut la Casa de editură „Mureș”, 2006. Un volum consistent, cu 307 pagini, cu multe, multe date statistice necomentate însă de autori. Nu-l vom prezenta acum, ci ne vom referi strict la evenimentul lansării. Redăm fragmente din cuvântul celor care s-au învrednicit să-l facă cunoscut elevilor, cadrelor didactice, invitaților prezenți în frumoasa bibliotecă care coexistă cu Centrul de documentare-informare al școlii sângeorzene.

Nagy Csaba, directorul școlii. „Bucurie și onoare să găzduim o lansare de carte în școala noastră. E ceva extraordinar și nemaîntâlnit. Lansarea putea avea loc în altă parte. Autorii cărții ne-au ales pe noi. Le mulțumim!”

Dimitrie Poptâmaș. „A scrie o monografie despre localitatea unde te-ai născut, ai crescut, ai învățat, activat și unde trăiești este un proces de conștiință, de implicare civică, o profesiune de credință. O cinste și o mândrie, deopotrivă, *Ilarie Gh. Opriș*, împreună cu *Mariana Opriș*, consacră Sângeorgiului de Mureș un volum de date statistice, după cultură, biserică, școală. Localitatea aceasta va trebui să aibă o monografie finală, o sinteză a tuturor cărților care au fost elaborate și editate, până în 2006. Să fie o carte fundamentală a Sângeorgiului de Mureș. Una obiectivă, reală și vie în același timp. Să avem parte de o istorie a localității. Îți felicit pe *Ilarie Gh. Opriș* și *Mariana Opriș*”. *Nicolae Balint*. „O carte care se așează într-o panoplie de suflet, alături de alte zece ce poartă semnătura lui *Ilarie Gh. Opriș*. Un semn de respect, de considerație față de comunitatea în care trăiesc autorii volumului lansat astăzi. Ei surprind evoluția demografică a localității. Apreciez în mod deosebit conținutul lui. Felicitări!”

Eugeniu Nistor „Eveniment editorial la o școală nouă, într-o bibliotecă nouă. Cronica Sângeorgiului de Mureș a fost îmbogățită cu acest al optulea volum.

Din cărțile lui Ilarie Gh. Opriș trebuie să învățăm multe lucruri, precum și acel respect față de semeni. Din scrierile acestui adevărat cronicar localnic emană iubire față de satul natal și de oamenii lui. Se poate spune, fără echivoc, că este vorba despre întoarcerea la obârșii, la izvoare. Peste zeci, sute ori mii de ani, prin cărțile scrise de Ilarie Gh. Opriș se va vorbi despre existența Sângeorgiului de Mureș. Felicitări autorilor!”

Mariana Opriș. „N-am visat că o să fiu autor de carte. Nici acum nu realizez acest lucru, deși cartea este vie. Faptul că sunt și eu autor de carte, i-l datorez «încăpățânării» lui Ilarie. Vă mulțumesc pentru prezență!”

În finalul lansării de carte, o surpriză. Artistul plastic *Teodor Moraru* a donat directorului Nagy Csaba un tablou care înfățișează corpul mai vechi de clădire al școlii.

Cuvântul liber, 20 mai 2006

Talente mureșene. Gheorghe Opriș

Avem de-a face și a scrie despre un erou de reportaj aflat la venerabila vârstă de 94 de ani. Sângeorzanul Gheorghe Opriș, căci despre dumnealui așternem aceste rânduri, a văzut lumina zilei pe data de 17 februarie 1912, la Sângeorgiu de Mureș, unde locuiește și astăzi, vegheat de atenția și bunătatea copiilor lui.

Este absolvent al Școlii de Arte și Meserii din Târgu-Mureș (1929).

Între anii 1930 – 1940 și 1945 – 1948 a fost funcționar al Primăriei orașului Târgu-Mureș, instituție de stat, al cărei jilț de viceprimar l-a ocupat între 1949-1950.

Rând pe rând, nonagenarul Gheorghe Opriș va deveni membru fondator al Căminului Cultural din satul natal (18 decembrie 1938); director al Activului cultural al județului Mureș (1948-1949); director al Căminului Cultural din Sângeorgiu de Mureș (1949-1951); șeful

Secției culturale a Raionului Târgu-Mureș (1950-1955); președintele CAP Sângeorgiu de Mureș (1956-1964, 1968-1974); primar al comunei Sângeorgiu de Mureș (1964-1968); membru al Asociației Artiștilor Plastici Mureș, din anul 1977.

Cu pictura a început să se înfrățască în anul 1970. Întreaga sa operă în arta naivă nu are o exprimare cifrică de largi proporții. Atât cât a pictat i-a rămas lui Gheorghe Opriș.

Nu a înstrăinat tablouri, doar pentru a le expune la manifestări expoziționale personale, ori colective. A fost distins cu premiile I, II, III la expoziții colective și saloane naționale, precum cele de la Târgu-Mureș, București, Botoșani, Cluj-Napoca, Sângeorgiu de Mureș.

A ilustrat copertile cărților poetului, editorului, profesorului Eugeniu Nistor: „Scrisori din Transilvania” (1991) și „Nostalgia golfului” (1993). Reproduseri ale picturilor sale au fost incluse și în lucrarea „Die naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse” („Arta naivă din România și întâmplări din copilărie”), Herbert Wiesner, Austria 2002, Editura ANSID Târgu-Mureș.

Câteva referințe critice despre creația artistică, despre însuși pictorul Gheorghe Opriș.

Eugeniu Nistor: *„Pictura naivă a lui Gheorghe Opriș degajă și nostalgie, și înțelepciune, întregul ansamblu pictural constituind, în fapt, cronica pictată de la Sângeorgiu de Mureș”*.

Mariana Cristescu, jurnalist: *„Lecția de istorie, iată un posibil titlu pentru însemnările pe marginea vizitei în expoziția pictorului amator Gheorghe Opriș. 15 tablouri, mai vechi ori mai noi, realizate în tehnicile picturii naive țărănești, înfățișând momente și fizionomii care, unele, fac deja parte din patrimoniul de suflet al contemporanilor”*.

Vasile Mureșan, pictor profesionist: *„Domnul Gheorghe Opriș nu tinde spre ceea ce noi înțelegem în mod obișnuit când pronunțăm cuvântul pictor. Dânsul este un rapsod. Și un rapsod nu se pregătește în facultăți.*

Talentul său este nativ, iar exprimarea simplă, nepretențioasă. Nu este poluată de învățături mai mult sau mai puțin savante. Nea Gheorghe Opriș ne încântă cu doine interpretate la penel... Transmiterea ideii se face direct, de la suflet la suflet... Impregnat până în ultima fibră de trăirile sale și ale neamului său, domnul Opriș se constituie într-un veritabil cronicar al satului său”.

Cuvântul liber, 26 iulie 2006

Mari colecționari mureșeni.
Familia Elisabeta și Gheorghe David
sau splendorile faptelor de spirit!

Arta și iubirea ne apropie

Prea bine, se știe și se spune că iubirea, arta, în variatele lor forme de manifestare, nu au frontiere de niciun fel, nici măcar etnice. Ele sunt perene, aprinzătoare de focuri arzătoare, de trăiri afective dintre cele mai adânci și intense.

Ele reprezintă forma simbolică a năzuințelor omului spre acel ego care ne apropie de Spiritul Absolut, aflat dincolo de nemărginirea spațiului și a timpului. Iubirea și arta ne apropie, ne duc spre desăvârșire colectivă ori singulară, spre împliniri ale conviețuirii, indiferent de culoarea ori de grupurile din care facem parte.

Arta, ca și iubirea, de altfel, înseamnă și bucurie, și suferință. Iubirea și arta față de aproapele, de semenul nostru, au făcut ca oamenii să năzuiască spre tot ceea ce este frumos în viață.

Așa, după decembrie 1989, în peisajul românesc, în mersul firesc al lucrurilor, s-a constituit o fundație pentru familiile etnic mixte din România. Sugestiv și semnificativ, ei i s-a atribuit numele de „Armonia”. Cu bucurie o spunem, că una dintre familiile active ale fundației a fost și este cea a soților Elisabeta și Gheorghe David, din Târgu-Mureș, care au o deosebită atracție, înclinație către artele plastice.

În timp, acești oameni, cu virtuți nebănuite, au alcătuit, întemeiat, una dintre cele mai valoroase colecții de pictură din Transilvania, însumând peste 600 de lucrări, 151 dintre ele fiind donate Muzeului de Artă din Târgu-Mureș. În colecție au mai rămas circa 450 de lucrări, după spusele domnului Gheorghe David. Impresionantă colecție de artă, stimați cititori. Câți dintre dumneavoastră aveți cunoștință de așa ceva?

Dar, Elisabeta și Gheorghe David, acești mari colecționari mureșeni, pe lângă alte haruri mai au încă unul de largă respirație

umană, artistică. Din 1992, au inițiat și înființat o tabără de pictură care, în timp, a dobândit caracter internațional. Este întâia tabără privată de pictură din România, postdecembrie 1989.

Debutul ei s-a făcut la Băile Sărute din comuna Sângeorgiu de Mureș, în urmă cu 15 ani. În 2007 (1-12 august) a fost deja a douăsprezecea ediție! Numită „Armonia” de către întemeietorii ei, în drumul ei spre creație artistică, tabăra a cuprins și satul Călușeri, comuna Ernei (cinci ediții), iar mai nou, deci în 2007, satul Morăreni, comuna Rușii-Munți. Sângeorgiu de Mureș a găzduit șase ediții. Drumul taberei private de pictură a fost întrerupt timp de trei ani din cauze obiective, independente de voința organizatorului.

Despre colecția de artă și tabăra de pictură a familiei Elisabeta și Gheorghe David au scris în diverse publicații cărți, cataloage, reviste, ziare, nume sonore ale artei românești, academicieni, critici de artă, ziariști, printre care îi amintim pe: prof. univ. dr. Negoită Lăptoiu, acad. prof. dr. Berdj Așgian, dr. Geicu Maksutovici, Ioan Șulea, ziariștii, publiciștii mureșeni Viorica Herdean, Doru Andrei Mureșan, Gheorghe Giurgiu, Nagy Miklós Kund, Mariana Cristescu, Vajda György, Genoveva Popa, Karácsonyi Zsigmond, Nicolae Băciuț, dr. Cornel Moraru, Dorin Borda, Tarfin Todea, Odina Tăut, Diana Săcărea, dr. Călin Dorgo, Ilarie Gh. Opriș, Nicolae Balint, Traian Dușa.

Redăm un singur citat din catalogul „Donația Elisabeta și Gheorghe David 2006, la un moment aniversar”, în scrierea „Pilduitoare consecventă în dărnicie”, semnată prof. univ. dr. Negoită Lăptoiu, care este mult mai edificator despre atelierile de creație propuse de familia David: *„Asemenea clipe de elevat dialog și îndemn către fertila implicare creatoare s-au prelungit și perfectat în edițiile revelatoarelor tabere estivale de la Sângeorgiu de Mureș și Călușeri, pe care soții David le-au patronat cu aceeași impresionantă dăruire de sine și eficiență, încântate de companie și anturaj select, nume sonore ale artei contemporane din România, Ungaria, Franța, Republica Moldova au dat curs onorantei invitații, participând la aceste sejururi transformate în minunate spectacole ale gândului ancorat în lumină, ale conviețuirii în respect și armonie, în colegiale confruntări de opinii și formări de certitudini”*.

„Cantonamente” de pictură!

— *Ne aflăm, astăzi (7 august), în a șaptea zi a taberei „Armonia”, organizată și deschisă la Complexul de alimentație publică și cazare „Montana”, din satul Morăreni, comuna Rușii-Munți, patronat de Gafina Moldovan, împreună cu cei doi fii ai ei. Să ne întoarcem în timp, domnule Gheorghe David, și să ne referim mai întâi la începuturile taberei private de pictură. De unde ideea și când a fost ea, practic, pusă în valoare?*

— Știți cum se zice: ideile le au... „idiotii”, nu? Ei, da, problema stă în felul următor. În 1987, m-am pensionat. M-am rupt de prieteni în momentul în care aveam deja o colecție de tablouri. Prin anul 1990, din Germania, mă abordează o doamnă cu băiatul ei, care știau câte ceva despre noi și preocupările noastre.

Ne pomenim cu 12.000 de mărci, bani mulți pe atunci. Ce să fac cu ei?, mi-am zis. Hai să-mi adun prietenii, și să-i cheltuim. Prieteni îmi erau pictori, artiști plastici, ce mai. Și de aici a încolțit ideea. Te sprijinim și noi, mi-au zis ei.

— *Și s-au ținut de promisiune?*

— Ba bine că nu. Entuziasmul era peste măsură. Așa am chemat 12 pictori. Au venit, printre alții, Ioanid Costin, Constantin Blendea, Viorel Mărginean, Teodor Morar, Lazăr Anton, soții Vreme, Romul Nuțiu.

— *Și unde i-ați reunit?*

— Douăsprezece vârfuri ale picturii pe care le-am adus la Hotelul „Apollo”, de la Sângeorgiu de Mureș, la ediția întâi a Taberei private de pictură „Armonia”, pentru 12 zile. A fost un debut, un început bun și fericit. Din banii primiți, așa pe nepusă masă, am cheltuit ceva, restul i-am economisit și...

— *A urmat ediția a doua a taberei, nu?*

— Bineînțeles, în anul următor, adică în 1993. A, să nu uităm. Debutul primei ediții s-a petrecut pe data de 21 iunie 1992, în ziua solstițiului de vară.

— *Tot la Băile Sărate de la Sângeorgiu de Mureș ați rămas?*

— Cu o întrerupere, în așezarea megieșă Târgu-Mureșului, am organizat șase ediții.

Între timp, am fost la Călușeri, comuna Ernei, în spațiul fermei de acolo, unde am „tras-o” cinci ani, apoi am revenit la Sângeorgiu, unde am continuat. Din motive obiective, am avut o întrerupere de trei ani.

— *Iată, după 11 ediții, a venit firesc și a 12-a, într-o așezare întoarsă parcă cu fața luminată spre „Scaunul Domnului” din Munții Călimani. De ce aici, la Morăreni?*

— Am pornit aici a 12-a ediție, pentru a dovedi unora, că se poate continua și altundeva. Și am ales „Montana”, întrucât am avut parte de înțelegerea, de găzduirea doamnei Gafina Moldovan și a copiilor ei, asigurându-ne cele de trebuință. În tabără avem 32 de persoane. De ce așa multe? Fiecare pictor își poate aduce soția, într-un cuvânt spus, poate fi însoțit de familie. Tabăra este și un mod de a te recrea, de a te destinde.

— *Aveți o statistică despre numărul pictorilor participanți la cele 12 ediții ale taberei și cine și-a semnat prezența la cea de acum?*

— Cum să nu avem. 101 personalități ale picturii de la noi, și din afara țării ne-au onorat cu prezența. Unii au fost la mai multe ediții. De pildă, Balázs Imre, originar din Târgu-Mureș, stabilit în Ungaria, a fost taberist la toate cele 12 ediții, Simona Nuțiu, Franța, și Vasile Didic, Republica Moldova, la câte trei.

Acum îi avem în tabără pe Balázs Imre, Ștefan Pelmuș, Elena Șerban, Vasile Gheorghită, Mariana Bojan, Viorel Mărginean, Olga Morărescu, Miron Duca, Ioan Șulea, Romul Nuțiu, însoțit de doi asistenți, Doina Moiescu-Herivan, Kovács Bertalan, Marinela Mântescu, Tudor Meiloiu, Alexandra Meiloiu, Andra Petrescu, Suzana Fântânariu.

— *Despre cea de-a 13-a ediție, ce se poate spune acum, după a 12-a vară, domnule Gheorghe David?*

— Eu și cu soția „demisionăm”.

— *Cum așa, e „cântecul de lebedă”?*

— Cu a 12-a ediție a Taberei private și profesioniste de pictură „Armonia”, am închis cercul. Dar, stați așa, să nu ne grăbim cu supozițiile. Dorința, ca tabăra să-și continue drumul a rămas.

— *Cine o va duce mai departe?*

— Aici s-a pus problema, însă am găsit un succesor în persoana medicului Lucian Neagoș, cel care a făcut întâia clinică privată de ortopedie din Târgu-Mureș.

— *Se va numi tot „Armonia”?*

— Absolut! Am să-l ajut pe doctorul Lucian Neagoș cu tot ceea ce pot, în primul rând cu experiența acumulată într-o atare direcție de acțiune.

— *Succes, domnule Gheorghe David, și armonie cu multe sentimente de prietenie!*

— Vă mulțumesc, în numele familiei mele și al succesorului nostru!

Artă la curtea dorurilor...

Vocație de a colecționa; admirabil act de cultură; pledoarie pentru armonie și fapte de cultură perenă; dăinuire și fertilitate creatoare; gândul curat al artei; o stare de spirit, iată doar câteva dominante ale marii treceri prin timpul vieții celor doi dregători la curtea Doamnei Artă. Au dus arta la curtea dorurilor lor!

A 12-a ediție a „Armoniei” și-a închis porțile în urmă cu zece zile, după un „cantonament” de pictură la Morăreni. Vânt prielnic continuatorului, susținătorului taberei private, de pictură!

Cuvântul liber, 22 august 2007

Zilele sângeorzene 2009

Dorin BORDA

În cadrul manifestării „Zilele sângeorzene 2009”, capul de afiș îl deține simpozionul cu tema: „*Incursiune în trecut, 1848-1918*”, care va avea loc *joi, 23 aprilie, cu începere de la ora 10, la Biblioteca Gimnaziului „Sfântu Gheorghe” din Sângeorgiu de Mureș*. Cu acest prilej, vor susține comunicări publicistul *Ilarie Gh. Opriș* - „160 de ani de la Revoluția din 1848-1849; două documente inedite despre desfășurarea evenimentelor revoluționare în Sângeorgiu de Mureș”; prof. *Nagy Edit* – „Reprezentări artistice ale Legendei Sfântului Gheorghe în context local și european”; dr. în istorie, arhivist, *Peter Moldovan* - „Cultura memoriei: monumente de pe teritoriul comunei Sângeorgiu de Mureș”; cercetător specialist în cartea veche, *Elena Mihu* – „Date noi despre activitatea Comitetului de întrajutorare al tofălenilor în perioada 1869-1875”; prof. *Dumitru Botoș* -, „Orașul Ungheni în memorialistica pașoptiștilor mureșeni Vasile și Isaia Moldovan, precum și a lui Ioan Oros Rusu”; prof. director al Colegiului Național „Al. Papiu-Ilarian”, *Simion Bui* – „Biserica ortodoxă din Reghin și împrejurimi, între 1890-1918”; prof. *Nicolae Balint* – „Un destin de excepție, românul George Pomuț, revoluționar de la 1848-1849, luptător în războiul civil american și diplomat în serviciul S.U.A.”.

Simpozionul este completat prin expoziția de carte a autorilor sângeorzeni, prezentată de prof. *Moldovan Irén*, *Dimitrie Poptâmaș*, și *Gabriel Grozav*, profesor și inspector de istorie în cadrul I.Ș.J. Mureș; momentul muzical a fost susținut de prof. *Marius Frunză*.

Cuvântul liber, 22 aprilie 2009

Sângeorgiu de Mureș, din nou, în pagini de carte!

La o zi după ce credincioșii ortodocși și catolici au prăznuit Sfintele Paști—Învierea Domnului—o altă sărbătoare creștinească:

— Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință. Cu voia faptelor în ale scrisului, biruitu-s-a ca, în ziua de miercuri, 23 aprilie a.c., publicistul Ilarie Gh. Opriș să se prezinte în fața iubitorilor de lectură cu o nouă scriere, a 14-a, despre așezarea al cărei fiu este: Sângeorgiu de Mureș.

De data aceasta, împreună cu Vasile Mureșan, muzeograf expert, și-a pus semnătura pe volumul ilustrat și intitulat: „Sângeorgiu de Mureș. XIV. Trecut și prezent în pictură”, care apare la Editura NICO, sub auspiciile Asociației Culturale „Sfântu Gheorghe”.

Figurând în programul manifestării tradiționale „Zilele sângeorzene”, volumul va fi lansat miercuri, 23 aprilie a.c., ora 12, la Biblioteca Școlii Gimnaziale „Sfântu Gheorghe” din localitatea megieșă municipiului Târgu-Mureș.

Despre tematica volumului vor vorbi dr. Nicolae Băciuț, directorul Direcției Județene de Cultură Mureș, Sófalvi Szabolcs, primarul Sângeorgiului de Mureș, prof. Csiki Angela, directorul Școlii Gimnaziale „Sfântu Gheorghe”, și artistul plastic profesionist, Vasile Mureșan.

Lansarea de carte este însoțită de o expoziție cu lucrări, realizate de participanți la taberele de pictură, organizate de-a lungul anilor, doar la Sângeorgiu de Mureș

Cuvântul liber, 18 aprilie 2014

In memoriam.

Romeo Soare – „Cetățean de onoare, post-mortem”,
al comunei Sângeorgiu de Mureș!

O reparație morală, cu luciditate, înțelepciune, făcută de conducerea Primăriei și Consiliul Local al comunei Sângeorgiu de Mureș, fie și acum după ani de la trecerea în eternitate a două personalități ale așezării din imediata vecinătate a municipiului reședință de județ Mureș.

Iată, ea s-a petrecut sub Lumina recentelor Sărbători de Paști, la ediția anului 2014 a „Zilelor sângeorzene”, cu activități care au debutat marți, 22 aprilie, cu seara rezervată persoanelor vârstnice.

După ce ne-am semnat prezența la vernisajul unei interesante expoziții de artă plastică la „Unirea” târgumureșeană, în după-amiaza zilei de sâmbătă, 26 aprilie, am fost oaspeți, ca invitați, la manifestarea sângeorzeană, care și-a completat valențele culturale în curtea Școlii Gimnaziale „Sfântu Gheorghe”, în prezența a sute de spectatori: copii, tineri și vârstnici.

Imediat după ora 16 a zilei a avut loc un moment solemn, prezidat de însuși primarul comunei, ing. Sófalvi Szabolcs. Cu bucurie, dar și cu regrete în suflet, a anunțat asistența că este vorba despre decernarea titlurilor, post-mortem, de „Cetățean de onoare” al comunei Sângeorgiu de Mureș, unei personalități complexe, de o energie nepuizabilă, publicistului, scriitorului, caricaturistului, dramaturgului, profesorului Romeo Soare și învățătorului Lőrincz András. La acest moment solemn, și ne referim în mod special la cel rezervat lui Romeo Soare, au participat mama, sora, mătușa, soția, fiica, vecini, prof. univ. dr. Ioan Nicolaescu, publicistul Ilarie Gh. Opriș, fiu al satului, toți dragi lui Raul Spineanu, unul dintre pseudonimele celui trecut la cele veșnice (la vârsta de 55 de ani), în urmă cu un an și jumătate.

Laudatio a fost prezentată de prof. Laura Frenț, prilej de rememorare a vieții, activității laborioase a „Cetățeanului de onoare” Romeo Soare, mult apreciat și stimat prieten al semnatarului acestor rânduri, scrise cu tristețe și reale aduceri aminte, căruia îi aduc un pios omagiu!

Titlul, placheta, florile recunoștinței au fost înmânate familiei de primarul comunei Sângeorgiu de Mureș, ing. Sófalvi Szabolcs, în aplauzele întregii asistențe.

Cităm acum fragmente din rândurile dedicate lui Romeo Soare , la acest moment solemn, de prof. univ. dr. Ioan Nicolaescu, prieten și povățuitor apropiat, acestuia.

„Nu cred a se găsi cuvinte potrivite ce pot exprima regretul ce ne încercă pe toți cei care l-am cunoscut pe Omul, scriitorul, publicistul, caricaturistul, profesorul de psihopedagogie, Romeo Soare.

Sunt unul dintre cei care l-am cunoscut foarte bine și afirm, fără ezitare, că a fost un om de excepție, plin de energie, inventivitate și entuziasm. A fost un spirit polivalent, cu inițiativă, inepuizabil, ancorat mereu în actualitate, stimulând performanța. A fost extrem de prolific, 50 de cărți publicate în 20 de ani de activitate literară, editorială. A organizat evenimente culturale cu impact național.

Cei apropiați îl regretăm, îi simțim lipsa și îi vom păstra o neștersă amintire. Dumnezeu să-l aibă în grijă!”

Fiul, fratele, nepotul, soțul, părintele, bunicul și prietenul adevărat, Romeo Soare , cel care a iubit cu ardoare viața și omenia (tare generos era Romeo!), înălțat la ceruri la 1 noiembrie 2012, ne privește dintre stele și parcă ne șoptește: „*Eu nu exist/Există doar trecerea mea/ printre voi/ iubindu-vă/Fără mine/Veți fi mai puțini/mult mai puțini/ Am spus-o, așa/într-o doară.*”

A scris aceste versuri profesorul-poet Mircea Duca, un alt prieten bun al lui Romeo Soare .

Cuvântul liber, 29 aprilie 2014

Statistica bibliotecilor (1965-1985)

Abonamente radio și televiziune

Sângeorgiu de Mureș

Biblioteci:	1965	1968	1970
Biblioteci specializate	-	1	1
Biblioteci școlare	2	2	1
Biblioteci publice total	1	2	2
Biblioteci comunale	1	1	1
Biblioteci sindicale	-	1	1
Volume cărți:	-	-	-
Biblioteci specializate	-	1830	1706
Biblioteci școlare	1262	2537	2979
Biblioteci publice total	7241	9806	9052
Biblioteci comunale	7241	6967	6636
Biblioteci sindicale	-	1939	2416
Cititori înscriși total:	-	-	-
Bibiloteci specializate	-	38	20
Biblioteci școlare	649	434	587
Biblioteci publice total	1061	1065	967
Biblioteci comunale	1061	1003	925
Biblioteci sindicale	-	62	42
Volume eliberate:	-	-	-
Biblioteci specializate	-	165	400
Biblioteci școlare	2898	2240	3600
Biblioteci comunale	14689	8664	8371
Biblioteci sindicale	-	328	212
Abonamente radio:	710	784	870
Abonamente televizor:	68	229	371

Biblioteci:	1975	1976	1977
Biblioteci specializate	1	1	1
Biblioteci școlare	1	1	1
Biblioteci publice total	2	2	2
Biblioteci comunale	1	1	1
Biblioteci sindicale	-	1	1
Volume cărți:	-	-	-
Biblioteci specializate	2058	2096	2146
Biblioteci școlare	9137	9512	9520
Biblioteci publice total	11354	11823	12262
Biblioteci comunale	8688	9163	9602
Biblioteci sindicale	2666	2660	2660
Cititori înscriși total:	-	-	-
Bibiloteci specializate	39	40	41
Biblioteci școlare	570	587	584
Biblioteci publice total	477	677	463
Biblioteci comunale	410	450	332
Biblioteci sindicale	67	227	131
Volume eliberate:	-	-	-
Biblioteci specializate	98	100	367
Biblioteci școlare	2348	3273	3246
Biblioteci comunale	4500	4112	2216
Biblioteci sindicale	453	244	1123
Abonamente radio:	837	834	856
Abonamente televizor:	803	875	975

Biblioteci:	1978	1979	1980
Biblioteci specializate	1	1	2
Biblioteci școlare	1	1	1
Biblioteci publice total	2	2	1
Biblioteci comunale	1	1	1
Biblioteci sindicale	1	1	1
Volume cărți:	-	-	-
Biblioteci specializate	1886	1920	3363
Biblioteci școlare	9680	9860	9860
Biblioteci publice total	11468	12305	10948
Biblioteci comunale	10154	10522	10948
Biblioteci sindicale	1247	1683	-
Cititori înscriși total:	-	-	-
Bibiloteci specializate	68	68	97
Biblioteci școlare	576	1140	621
Biblioteci publice total	667	803	687
Biblioteci comunale	617	663	687
Biblioteci sindicale	50	140	-
Volume eliberate:	-	-	-
Biblioteci specializate	204	212	378
Biblioteci școlare	3420	1470	3800
Biblioteci comunale	6874	7642	6183
Biblioteci sindicale	110	340	-
Abonamente radio:	863	861	862
Abonamente televizor:	1060	192	1211

Biblioteci:	1981	1982	1983
Biblioteci specializate	2	-	2
Biblioteci școlare	1	1	2
Biblioteci publice total	1	1	2
Biblioteci comunale	1	1	1
Biblioteci sindicale	-	-	1
Volume cărți:	-	-	-
Biblioteci specializate	1720	-	3028
Biblioteci școlare	10252	10602	12130
Biblioteci publice total	11311	11660	13015
Biblioteci comunale	11311	11660	11955
Biblioteci sindicale	-	-	1060
Cititori înscriși total:	-	-	-
Biblioteci specializate	65	-	145
Biblioteci școlare	876	1150	708
Biblioteci publice total	697	697	711
Biblioteci comunale	697	697	683
Biblioteci sindicale	-	-	28
Volume eliberate:	-	-	-
Biblioteci specializate	382	-	358
Biblioteci școlare	2110	3120	5622
Biblioteci comunale	6481	6481	4955
Biblioteci sindicale	-	-	174
Abonamente radio:	881	884	890
Abonamente televizor:	1122	1162	1191

Biblioteci:	1984	1985	
Biblioteci specializate	2	2	
Biblioteci școlare	1	2	
Biblioteci publice total	1	1	
Biblioteci comunale	1	1	
Biblioteci sindicale	1	2	
Volume cărți:	-	-	
Biblioteci specializate	4086	4389	
Biblioteci școlare	11477	11639	
Biblioteci publice total	12680	11423	
Biblioteci comunale	11552	10151	
Biblioteci sindicale	1128	1272	
Cititori înscriși total:	-	-	
Biblioteci specializate	177	181	
Biblioteci școlare	1670	500	
Biblioteci publice total	659	307	
Biblioteci comunale	625	243	
Biblioteci sindicale	34	64	
Volume eliberate:	-	-	
Biblioteci specializate	663	904	
Biblioteci școlare	5742	3006	
Biblioteci comunale	7542	997	
Biblioteci sindicale	69	169	
Abonamente radio:	910	884	
Abonamente televizor:	1208	1202	

Bibliografie:

Direcția Județeană de Statistică Mureș. Caietul statistic al comunei Sângeorgiu de Mureș, din anii 1965-1985, pag. 115, 116.

Mulțumesc doamnei Șipoș Corina Pop, director executiv, pentru datele statistice primite.

Festivitatea de decernare a distincțiilor, Pro Libro Senator

Festivitatea de decernare a distincțiilor, Pro Libro Senator pentru Ilarie Gh. Opriș, publicist, și Pro Libro Spe pentru Cosmina Cristina Price, studentă la Biblioteca Județeană Mureș, 24 noiembrie 2017.

Alocuțiuni: Monica Avram, director, Alexandru Cîmpian, vicepreședinte Consiliul Județean Mureș, Dimitrie Poptâmaș profesor, Lazăr Lădariu, scriitor, Cristina Someșan, director.

Ilarie Gheorghe Opriș

Sunt fericit să fiu alături de dumneavoastră în aceste momente când se decernează din nou de către instituția în care mi-am petrecut 50 de ani - o viață de om, această distincție sugestiv numită „Pro Libro Senator”, care de acum și-a creat un cuprinzător panteon de personalități.

Este cea mai frumoasă recompensă a instituției cărții, una dintre cele mai vechi ale spiritului omenesc. Nu întâmplător, distincția se acordă pentru cei care au știut să o exploreze, folosindu-se de prețioasele sale învățături, mai mult decât atât, să adauge patrimoniului național și universal noi valori desprinse din practica de zi cu zi a complexelor descoperiri din universul lumii pe care o trăim în scurtul popas de pe planeta - Pământ.

Învrednicit este astăzi de a se bucura de această onoare, Ilarie Gheorghe Opriș, aflat în prag de vârstă octogenară, căruia i se potrivește proverbiala zicală că „omu-i oțelit nu de viață lungă, ci de lectură multă”. El este originar din localitatea Sângeorgiu de Mureș, situată în apropierea reședinței urbane a județului. Și-a continuat studiile la Liceul „Al. Papiu-Ilarian” din Târgu-Mureș. După terminarea liceului, cel mai la îndemână loc de muncă era biblioteca comunală din localitatea natală, proaspăt înființată printr-un program guvernamental, având ca obiective principale, implementarea politicii unicului partid al clasei muncitoare existent pe atunci. Colecțiile se constituiau din câteva broșuri care promovau politica acestuia, cele cu conținut agrar și tehnic care aveau ca principal atribut răspândirea științei sovietice „înaintată”, cele de educație materialist-științifică la care se mai adăugau cărțile literare, altele din literatura română și universală, tot cu tematică adecvată. Ca activități specifice erau: prezentările de cărți, liste de recomandare, biblioteci de casă, colțuri roșii pe lângă G.A.C - uri etc. Lucrează apoi ca director de cămin cultural în comuna natală.

În căutările formării sale, urmează Școala de Personal Tehnic din Chimie și Metalurgie Neferoasă, din Mediaș, apoi Cursul Superior de Organizare și Studiul Muncii din București. Lucrează o perioadă de timp la combinatul chimic din Târgu-Mureș. Apoi îl tentează munca politico-administrativă, devenind viceprimar și primar al localității Sângeorgiu de Mureș, consilier municipal la Târgu-Mureș, îndeplinind funcția de președinte al Comisiei Permanente de Cultură, președinte al Comisiei Permanente de Învățământ, Cultură și Sănătate a Consiliului din Sângeorgiu de Mureș. Devine director al Băilor sărate.

Toate aceste servicii și funcții îl nemulțumesc.

Își va găsi locul o mai îndelungată perioadă de timp, membru COM din anul 1980, apoi, ca referent în domeniul promovării artei plastice și a meșteșugurilor tradiționale din cadrul Centrului Județean Mureș al Creației Populare, unde va lucra mai mulți ani cu intermitențe. Aici va petrece cei mai frumoși și prolifici ani din viața sa.

Este fondator din anul 1977 al Asociației Artiștilor Plastici din Târgu-Mureș, unde devine președinte. L-a avut ca mentor spiritual pe sculptorul, pictorul și scriitorul Ion Vlasiu. În anii petrecuți aici a stabilit legături durabile cu instituțiile de cultură mureșene și oamenii săi. Acestea erau într-o ordine aleatorie: Biblioteca Județeană Mureș, Muzeul Județean, Muzeul de Artă, Direcția de Cultură, Arhivele Naționale, Teatrul Național, Universitatea „Petru Maior”. Cunoaște și își apropie oameni de, artă, cultură și știință, între care Lazăr Valeriu, împreună cu care își pune în valoare cunoștințele sale de arheologie, colecțiile și planurile de localități cu descoperiri în domeniu, contribuind astfel la elaborarea *Repertoriului Arheologic al Județului Mureș*, lucrare care va fi încununată cu Premiul Academiei. Cu Traian Bosoancă va elabora și tipări două lucrări esențiale privitoare la istoria politică și a învățământului din județ: *Alegerile parlamentare din județul Mureș, 1919-1939 și Învățământul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940*.

Una dintre marile sale realizări o constituie proiectul „Dascăli Mureșeni”. Această inițiativă a fost agreată de prof. Traian Bosoancă, muzeograf, cu care a colaborat la primul volum. A continuat să lucreze cu ziaristul Dorin Borda și cu prof. Simion Bui și Constantin Bogoșel, până la realizarea volumului opt. În felul ei, lucrarea este un unicat. Ea cuprinde până în momentul de față 1600 fișe biobibliografice ale dascălilor mureșeni din toate timpurile. Ele reprezintă un cuvânt de laudă și mulțumire dedicat atâtor pedagogi care au instruit generații întregi de elevi, mulți dintre ei rămânând în anonim. Este cel mai frumos dar oferit dascălilor de ieri și de azi. În momentul de față se pregătește volumul al nouălea.

Cel mai îndrăzneț și realizat proiect al său rămâne cel oferit locurilor natale și consătenilor săi. A fost lansat în anul 1996, și am convingerea că încă nu s-a încheiat. Prima carte apărută atunci, sugestiv subintitulată „Însemnări monografice”, adună în cuprinsul său materialele culese referitoare la geografie, istorie, tradiții, învățământ și cercetare, cultură, sănătate, sport turism, și fotografii ale localității natale. Scriam atunci despre acele pagini monografice că „*Vechimea localității se pierde în negura timpului și în neiertătoarea uitare, evoluția ei fiind specifică acelor habitate înfiripate la marginea sau intrarea în cetate. Viața îmbelșugată și liniștită în acest «colț de rai», deseori a fost curmată de cei dornici de a stăpâni și domina. Cu toate acestea, nădejdea și speranța au dat în timp roade. Aici școala a*

luminat gândul. Biserica a întărit credința și a binecuvântat fapta. Din gând, credință și faptă s-a născut biruința”.

Acesta a fost începutul unei îndelungi povestiri care astăzi se întinde pe 18 volume, care, împreună cu sinteza monografică însumează peste 5 mii de pagini tipărite. Sângeorgiu de Mureș în exclusivitate, sub toate aspectele: Revoluția de la 1848-1849; Băile sărate; Biserica ortodoxă; Activitatea culturală; Studiu geografic (în colaborare); Școala; Demografia; Un secol de activitate muzicală; Activitatea teatrală; Septembrie 1940-septembrie 1944; Biserica ortodoxă Română II; Trecut și prezent în pictură; Biserica greco-catolică; Oameni și fapte; Viața sportivă și Sănătatea. Ce se putea mai mult? A apărut și monografia generală, rod al unei colaborări colective.

O altă categorie de publicații sunt închinată Asociației Artiștilor plastici. Ea se constituie din albume, cataloage, pliante, anuare și dicționare, și reflectă calitatea, și spiritul managerial al președintelui asociației. Ele se cifrează la 51 de lucrări care reprezintă tot atâtea momente de emoții și succese de public, răsplătite cu aplauze și flori, precum și cu cronici favorabile. Iar cele scrise de către asociatul său, ziaristul Dorin Borda fiind cuprinse într-un volum apărut tot sub îngrijirea publicistului Ilarie Gh. Opreș.

Nu putem trece cu vederea cărțile și documentele reeditate prin scanare, lucrări devenite rare odată cu trecerea timpului. Avem în vedere lucrările semnate de: Vasile Netea, Alexandru Ceușianu și dr. Eugen Nicoară.

Toate aceste eforturi dovedesc dăruire, muncă, stăruință și perseverență. Este înconjurat de un mare număr de prieteni dintre cei mai diferiți ca profesie și nivel de studii. Îi sunt apreciate eforturile muncii, rezultatele și calitățile manageriale de excepție. Îi mulțumim pentru toate!

În final, trebuie să recunoaștem, că instituția cărții – Biblioteca - prin comorile sale de neegalat, căldura cuvântului scris și licărul cărților, i-au luminat calea pregătindu-i atributul de „Senator al Cărții”- „Pro Libro Senator”, pentru care îl felicităm și-i dorim multă sănătate pentru a-și putea duce mai departe responsabila chemare

Laudațio la susținerea acordării titlului „Pro Libro Senator” de către Biblioteca Județeană Mureș, 22 noiembrie 2017.

Prof. Dimitrie POPTĂMAȘ

Prezidiu: Lazăr Lădariu, Dimitrie Poptămaș, Ilarie Gh. Opreș, Cosmina Cristina Price, Cristina Someșan, Monica Avram, și Alexandru Cîmpian

Fotografie de grup cu participanții la manifestare

Triplă aniversare la Biblioteca Județeană Mureș,
14 Decembrie 2016

CONSILIUL JUDEȚEAN MUREȘ

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ MUREȘ

TRIPLĂ ANIVERSARE

10 de ani de la apariția cărții „DASCĂLI MUREȘENI” vol. I, 2006, autori: Dorin Borda, Ilarie Gh. Opris

20 de ani de la lansarea cărții „SÂNGEORGIU DE MUREȘ, vol. I -Însemnări monografice-”, 1996 autor: Ilarie Gh. Opris

40 de ani de activitate a AAP Mureș, incununați cu apariția cărții „Asociația Artiștilor Plastici Mureș, IV 1977-2017”, autor: Ilarie Gh. Opris.

Alocuțiuni:
Mônica Avram, Cănelu Sigmirean, Dimitrie Popălaș,
Nicolae Băciut, Eugeniu Nistor, Ilarie Gh. Opris

Aniversarea va avea loc miercuri, 14 decembrie 2016, ora 11,
în Sala documentară (et. III.) al Bibliotecii Județene Mureș

Grădina Aniversării

Afișul manifestării

Sărbătoare la Biblioteca Județeană Mureș

Tripla aniversare

Violeta TEBAN

Miercuri, 14 decembrie 2016, în Sala documentară a Bibliotecii Județene Mureș, a avut loc tripla adversare a publicistului Ilarie Gheorghe Opreș, președintele „Asociației Artiștilor Plastici”, din județul Mureș.

Tripla aniversare se referă la 10 ani de la apariția cărții „Dascăli Mureșeni”, primul volum apărut în anul 2006, aniversarea a 20 de ani de la lansarea cărții „Sângeorgiu de Mureș”, volumul I - Însemnări monografice - apărut în anul 1996, și 40 de ani de activitate la „Asociația Artiștilor Plastici”, din județul Mureș, încununată cu apariția cărții „Asociația Artiștilor Plastici Mureș IV 1977-2017”.

Fotografie de grup cu participanții la manifestare

În deschiderea manifestării, doamna Monica Avram, directorul Bibliotecii Județene Mureș, după urarea de bun venit, și-a manifestat bucuria de a găzdui acest important eveniment, spunând: „14 decembrie este formula perfectă de a încheia un an. Un an cu o activitate foarte intensă, un an cu multe lucruri bune întâmplare aici în bibliotecă și în orașul nostru, încheiem așadar, cu o triplă aniversare la care ne-a provocat domnul Ilarie Gheorghe Opreș, pentru că o sărbătoare a unui autor mureșean, devine automat și sărbătoarea bibliotecii. Ne bucurăm că Biblioteca Județeană este cea care găzduiește această triplă aniversare de astăzi”.

Activitatea a fost ilustrată într-un filmuleț documentar, de circa 30 de minute, un remember vizionat cu plăcere și interes de toți cei prezenți la eveniment.

La eveniment au participat colaboratori, prieteni și invitați. Monica Avram, Cornel Sigmirean, Dimitrie Poptămaș, Lazăr Lădăriu, Eugeniu Nistor, Nicolae Băciuș, au ținut alocuțiuni, evocând importanța evenimentului, dar și spiritul enciclopedic și pasiunea care caracterizează întreaga activitate a lui Ilarie Gh. Opreș.

În imagine: Dimitrie Poptămaș, Ilarie Gh. Opreș, Cornel Sigmirean

„Iată că astăzi sărbătorim o trudă de fapt, canalizată în trei direcții. Trei jaloane importante din viața unui om, Ilarie Opreș, dar și din viața noastră. Trei jaloane care ne întorc în timp, pe căile memoriei, pe mine în mod deosebit.” Acesta a fost cuvântul de început, adresat de către poetul și publicistul Lazăr Lădariu, președintele ASTREI mureșene, asistenței dar, în mod deosebit, sărbătoritului, domnului Ilarie Gh. Opreș.

În continuare, poetul și publicistul Lazăr Lădariu, președintele ASTREI mureșene, inițiatorul proiectului „Dascăli Mureșeni” a evocat momentele de început primele monografii despre dascălii mureșeni apărând în paginile cotidianului „Cuvântul liber”. Prin cuvântarea sa, a adus un omagiu dascălilor, a evidențiat rolul important pe care unii dintre ei l-au avut chiar în viața domniei sale, încheind, prin a spune că „prea repede uităm de oamenii importanți.”

Domnul Ilarie Gheorghe Opreș a mulțumit tuturor celor prezenți pentru interesul manifestat, participând la acest eveniment, dar și pentru cuvintele frumoase care i-au fost adresate. A continuat, spunând: „Am dorit să mă întâlnesc în această sală și în această instituție, acest templu al culturii mureșene și naționale, pentru că exact în luna decembrie 1956, în urmă cu 60 de ani, aici am început cursurile de bibliotecar, fiind angajat ca bibliotecar cu normă întreagă. Ceea ce nu se poate uita, și faptul că atunci l-am cunoscut pe Dimitrie Poptămaș, și fiecare carte a fost văzută prima dată de către el. Li mulțumesc domnului Dimitrie Poptămaș, dar am dorit o întâlnire cu toți cei cu care am colaborat la aceste cărți. În calitate de autori, de coautori, au scris pe pagina a patra, prefață, introducerea sau sunt eroi în carte.”

Manifestarea culturală, desfășurată într-o atmosferă de sărbătoare, a fost cuprinsă și de spiritul Sfințelor sărbători ale Crăciunului și Anului Nou. Părintele paroh Eugen Băraian, din Sângeorgiu de Mureș, a încheiat această manifestare cu o colindă în cinstea nașterii Mântuitorului.

Prezidiu: Lazăr Lădariu, Eugeniu Nistor, Monica Avram, Dimitrie Poptămaș, Ilarie Gh. Opriș, și Cornel Sigmirean

În imagine, Dimitrie Poptămaș, Ilarie Gh. Opriș, Adriana Moldovan, Cornel Sigmirean, Dorin Istrate, și Liviu Boar.

Clopotnița cimitirului ortodox din Sângeorgiu de Mureș. Pictură de Vasile Mureșan

Taler cu „Sfântul Gheorghe”. Autor Ioan Zibilianu

LUCRĂRI PUBLICATE

Bibliografie: Sângeorgiu de Mureș, Cotuș, Tofalău

1. Nicolae Albu „Istoria învățământului Românesc din Transilvania până la 1800”, 1944, Universitatea „Regele Ferdinand I”, Cluj-Sibiu. Biblioteca Institutului de Istorie Națională XVI. Pag. 138, 202, 244, 259.

2. Vasile Suciu „Transilvania 1848-1849. Antologie”, Editura Tipomur, 2001, Târgu-Mureș. Pag. 65, 66, 137, 150, 154, 156, 157, 159, 160, 179, 180, 181, 182, 183, 235, 236, 332.

3. Grigore Ploieșteanu „Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete”, Editura Veritas, 2010, Târgu-Mureș. Pag. 171, 230, 246, 281, 294, 355, 379, 404.

4. Gheorghe I. Bodea, Vasile T. Suciu „Moisei”, Revista vatra, Biblioteca de istorie, Târgu-Mureș, 1982. Pag. 195.

5. Cornel Sigmirean „Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)”, Editura Universității Petru Maior, Târgu-Mureș, 2007. Pag. 287, 876, 1580, 1674, 2170, 2815, 2960, 3113 (Sângeorgiu de Mureș), 204 (Tofalău).

6. Sepsiszéki Nagy Balázs „Székelyföld falvai a huszadik század végén. Marosszék, Aranyosszék”, Vol. IV, Nap Kiadó, Budapest, 2006. Pag. 29-37.

7. „În memoriam Avram Iancu”, Centrul de Științe Sociale Târgu-Mureș, 5 septembrie 1972. Pag. 45, 85.

8. Traian Popa „Monografia orașului Târgu-Mureș”, Editura Ansid, Târgu-Mureș, 2005. Pag. 250, 251, 256.

9. Elena Mihiu, Gheorghe Nicolae Șincan „*Inventariul tuturor bisericilor aflatoare ano 1872 sub protopresbiteratul Muresiu Osorheiului fiind protopresbiter parteniu Trombitasiu de Bethlen*”, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2011. Pag. 207-221.

10. Ioan Grigorescu „*Dr. Ioan Rațiu (1828-1902). 50 de ani din luptele naționale ale Românilor Ardeleni*”, Editura „Asociațiunii”, Tipografia „Foaia poporului”, Sibiu, 1928. Pag. 28.

11. Benkő Samu, Demény Lajos, Vekov Károly „*Răscoala Secuilor din 1595-1596*”, Editura Academiei R.S.R., București, 1978. Pag. 307.

12. Elena Mihiu „*Un apel pentru cei morți. Rapoartele preoților greco-catolici 1848-1849*”, Editura Buna Vestire, Blaj 2012. Pag. 8, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 149, 487, (Tofalău), 485 (Sângeorgiu de Mureș), 127 (Cotuș).

13. Bártos Zoltán „*Naționalizarea în fostul județ Mureș. (11 Iunie 1948)*”, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2009. Pag. 122, 123, 236, 237, 272, 336, 345, 348.

14. Pál-Antal Sándor „*1848-1849, Marosszék*”, Haáz Rezső Alapítvány, Odorheiul Secuiesc, 2001. Pag. 64, 350, (Tofalău), 113, 343, (Cotuș), 348, 351, 408, (Sângeorgiu de Mureș).

15. Dan Monah, Ștefan Cucuș „*Așezările culturii Cucuteni din România*”, Editura Junimea, Iași, 1985. Pag. 145.

16. Nicolae Bocșan, Valeriu Leu „*Revoluția de la 1848 în memorialistică*”, Editura Presa Universitară Clujeană, 2000, Cluj-Napoca. Pag. 280.

17. Coriolan Suciuc „*Dicționar istoric al localităților din Transilvania*” Vol. I, Editura Academiei R.S.R. București, 1967. Pag. 170 (Cotuș).

18. Coriolan Suciuc „*Dicționar istoric al localităților din Transilvania*” Vol. II, Editura Academiei R.S.R., București, 1968. Pag. 127, (Sângeorgiu de Mureș), 198, (Tofalău).

19. Ioan Eugen Man „*Biserici de lemn din județul Mureș*”, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004. Pag. 528.

20. Vasile T. Suciuc „*De unde atâta ură? Vol. I (1848-1944)*”, Editura Tipomur, Târgu-Mureș, 2004. Pag. 127, 164, 165.

21. D. Protase „*Autohtonii în Dacia. Vol. I. Dacia Romană*”, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980. Pag. 71, 256 (Fig. 23).

22. Nicolae Bocșan, Gabriel-Viorel Gârdan, Ioan Vasile Leb, Beatrice Dobozi „*Andrei Șaguna. Corespondența II*”, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008. Pag. 7, 8, 11, 21, 23, 26, 30, 55, 61, 62, 63, 64, 73, 170, 228, 244, 268, 272, 337, 366, 370, 419, 430, 438, 444, 534, 576, 577, 578, 579, 583, 596.

23. Valeriu Lazăr „*Repertoriul arheologic al județului Mureș*”, Casa de editură „Mureș”, Târgu-Mureș, 1995. Pag. 23, 26, 32, 211, 212, 213, 318, (Sângeorgiu de Mureș), 213, 322, (Tofalău), 213, 306, (Cotuș).

24. Valeriu Lazăr „*Antichități ale județului Mureș*”, Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 1998. Pag. 15, 17, 18, 20, 26, 29, 38, 46, 56, 57, 70, 88, 91, 92, 100, 109, 125, 128, 129, 136, 137, 140, 141, 156.

25. Peter Moldovan „*Pace și război, 1848-1849 în Transilvania centrală. Mișcările revoluționare și războiul civil*”, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008. Pag. 134, 173, 208, 222, 226, 253, 279 (Sângeorgiu de Mureș), 254 (Tofalău).

26. Bartos Zoltán „*Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Securității Statului, Consiliul Securității Statului*”, Editura

Risoprint, Cluj-Napoca, 2012. Pag. 65, 69, 196, 286, 287, 314, 376, 388, 406, 552.

27. Dumitru Bardoși „*Din viața mea. Amintiri din două armate*”, Imprimeria Județului Arad, 1940. Pag. 8, 37.

28. Vasile Netea „*Constantin Romanu-Vivu*”, Editura Nico, Târgu-Mureș, 2011. Pag. 13, 20, 38, 64, 67, 68, 72, 75, 114, 118.

29. Ana Hancu „*Drama Ardealului. 1848-1849. Mărturii*”, Editura Nico, Târgu-Mureș, 2012, Sângeorgiu de Mureș: Pag. 18, 29, 39, 55, 62, 65, 66, 129, 156, 170, 189, 208, 259, 264, 325, 373, 386, 417, 601, 602. Tofalău: 66, 85, 162, 241, 280, 295, 296, 306, 307, 349, 404, 457.

30. Bogdan Briscu „*Moșii și luptele lor la 1848-1849. Biografii istorice transilvane VI*”, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2012. Pag. 42, 56, 198, 250, 272, 277.

31. Frandేశ Ilie „*Petelea. Repere în timp*”, Casa de editură „Mureș”, Târgu-Mureș, 2012. Pag. 103, 104.

32. Eugen Nicoară, Vasile Netea „*Figuri Mureșene*”, Editura revistei „Progres și cultură”, Târgu-Mureș, 1933. Pag. 44-55.

33. Nicolae Balint „*Oameni, fapte, atitudini*”, Vol. 1, Editura Niuco, Târgu-Mureș, 2008. Pag. 45–50, 168–172.

34. Elena Berlescu „*Dicționar enciclopedic medical de balneoclimatologie*”, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982. Pag. 281-282.

35. Șerban Melinte „*Cultura mureșeană în memoria cărților*”, Fundația culturală „Vasile Netea”, Caiete mureșene-nr. 18, Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2006. Pag. 81, 125, 143, 153, 160.

36. Florin Fodorean „*Drumurile din Dacia romană*”, Editura Napoca star, Cluj-Napoca, 2006. Pag. 213, 217.

37. *Anuarul Arhivelor Mureșene I.*, Târgu-Mureș, 2002. Pag. 121, 122, 125, 129.

38. *Anuarul Arhivelor Mureșene II.* Pag. 64, 163, 256, 371-375. Târgu-Mureș, 2003.

39. *Anuarul Arhivelor Mureșene III.* Pag. 194. Târgu-Mureș, 2004.

40. Ioana Cristache-Panait „*Biserici de lemn, monumente istorice...*”, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei, 1987. Pag. 278.

41. „*Șematismul Veneratului Cleru Catholicu de Ritului Orientale. 1865*”. Blasiu, Cu Tipariului Seminariului Archidieceșanu. Pag. 124.

42. „*Șematismul Veneratului Cleru alu Arhidieceșei Metropolitane Greco-Calolice a Alba-Juliei și Făgărașului pre anulu 1876*”. Blaj, Tipografia Seminariului Archidieceșanu. Pag. 111.

43. „*Șematismului Veneratului Cleru alu Arhidieceșei Metropolitane Creco-Catolice a Alba-Juliei și Făgărașului pre anu 1880*”. Blasiu, Tipografia gr. cat. Pag. 178, 181.

44. „*Șematismul Veneratului Cler al Arhidieceșei Metropolitane Greco-Catolice Române de Alba-Iulia și Făgăraș pre anul domnului 1900*”. Tipografia Seminarului Archidieceșan, Blaj. Pag. 433, 673, 674, 685.

45. „*Șematismul Veneratului Cler al Arhidieceșei Metropolitane Greco-Catolice Române de Alba-Iulia și Făgăraș. 1906*”. Blaj, Tipografia Semin. Arhidieceșan, 1906. Pag. 193, 198.

46. „*Șematismul Veneratului Cler al Arhidiecezei Mitropolitane Greco-Catolice Române de Alba-Iulia și Făgăraș. 1923*”. Blaj, Tipografia Semin. Arhidiecezan, 1923. Pag. 52.

47. „*Șematismul Veneratului Cler al Arhidiecezei Mitropolitane Greco-Catolice Române de Alba-Iulia și Făgăraș. 1929*”. Blaj, Tipografia Semin. Arhidiecezan, 1929. Pag. 66.

48. „*Șematismul Veneratului Cler al Arhidiecezei Mitropolitane Greco-Catolice Române de Alba-Iulia și Făgăraș. 1932*”. Blaj, Tipografia Semin. Arhidiecezan, 1932. Pag. 184.

49. „*Șematismul Veneratului Cler al Provinciiei Mitropolitane Române-Unite de Alba-Iulia și Făgăraș*”, Editat de Gazeta „Unirea Poporului” de la Blaj, 1938. Pag. 146.

50. Simion, Bui „*Între Cliei și... Lyceum*”, Editura Edu, Târgu-Mureș, 2014. Pag. 51, 56, 106, 109, 128, 148, 153, 154, 177, 207, 208, 209, 210, 214, 257.

51. Nicolae, Borșan, Valeriu, Leu „*Revoluția de la 1848 din Transilvania în memorialistică*”, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000. Pag. 279 – 280.

52. Cristescu, Octavian, Păsăilă, Vasile, Teodorescu, Bogdan, Tomi, Raluca, „*Istoria Românilor. Epoca modernă și contemporană*”, Manual pentru clasa a VIII-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998. Pag. 38, 41.

53. Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan, „*Istoria Transilvaniei*”, Academia Română - Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2013. Pag. 185.

54. Maneguțiu, Nicolae, „*Almanahul Sfântului Nicolae*”, Ediția I, Sibiu, 1902, Tipografia Krafft. Ediția a II-a, îngrijită de Elena Miha și Gheorghe Șincan, Editura Nico, Târgu-Mureș, 2013. Pag. 135, 136, 137.

55. Bosoancă, Traian, Opreș, Ilarie Gh., „*Alegerile parlamentare din județul Mureș, 1919–1939*”, Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2004. Pag. 17, 28.

56. Bosoancă, Traian, Opreș, Ilarie Gh., „*Învățămintul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940*”, Casa de editură „Mureș”, Târgu-Mureș, 2005. Pag. 9, 19, 23, 36, 46, 58, 60, 64, 80, 105, 110.

57. Opreș, Emilia, „*Cronică ilustrată*”, Casa de editură „Mureș”, Târgu-Mureș, 1995. Pag. 7, 8, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 27, 28, 32, 37, 40, 45, 47, 50.

58. Șerban, Melinte, „*Mărturii prin vreme*”, Târgu-Mureș, 1999. Pag. 21, 33, 61, 73, 111, 117, 157, 159.

59. Olteanu George „*Pagini mureșene*”, Târgu-Mureș, 1979, pag. 106-110.

60. Liviu Boar, Beatrice Dobozi, „*Despărțământul Reghin al Astei. 1874-1940. Documente*”. Studiu introductiv Marin Șara, Reghin, 2014. Pag. 339, 341.

61. Cheie, Iulia Claudia, Buta, Ioan Gh „*Deda în spațiu și timp*”, Editura Nico, pag. 103 (Stațiunea Cercet. 1947).

62. Nicoară, Eugen, „*Vrednicii mureșene. 1920-1940*”, Editura Despărțământului „Astrei” Reghin, 1940. Pag. 6.

63. Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan „*Istoria Transilvaniei*”, Editura Eikom, Cluj-Napoca, 2013. Pag. 185.

64. Moldovan, M. Adriana „*Am copilărit în Tău*”, Editura Nico, 2016. Pag. 7-83.

65. Rațiu, Aurel „*Fotbalul mureșean de-a lungul anilor, (1902-2016)*”, Editura Vatra Veche, 2016. Pag. 172, 173.

66. Nemes Gyula „*Marosszentgyörgy történetéből*”, Editura Mentor 2012, Târgu-Mureș.

67. Baricz Lajos „*A marosszentgyörgyi egyházközség története*”, Editura Ansid, Târgu-Mureș, 2007.

68. Nemes Gyula „*Élet a Virgó vize mentén, Adalékok Csejé és Tófalva monográfiájához*”, Editura Mentor, Târgu-Mureș, 2011.

69. Nemes Gyula, editor „*Örég tölgyfák árnyékában. Tanulmányok Marosszentgyörgyről*”, Editura Lector, Târgu-Mureș, 2015.

Școala generală - pictură de Teodor Moraru

Lucrări publicate

I. Monografii – Sângeorgiu de Mureș

1. *Sângeorgiu de Mureș. Însemnări monografice, Vol. I*, (1996). Autor: Ilarie Gh. Opreș.
2. *Sângeorgiu de Mureș. 150 de ani de la revoluția din 1848–1849, Vol. II*, (1999). Autor: Ilarie Gh. Opreș.
3. *Sângeorgiu de Mureș. Băile sărate, Vol. 3*, (2000). Autor: Ilarie Gh. Opreș.
4. *Sângeorgiu de Mureș. Biserica ortodoxă-consemnări, Vol. IV*, (2001). Autor: Ilarie Gh. Opreș.
5. *Sângeorgiu de Mureș. Activitatea culturală. 1911–2001, Vol. V*, (2001). Autor: Ilarie Gh. Opreș.
6. *Sângeorgiu de Mureș. Studiu geografic, Vol. VI*, (2003) Autori: Emanuela Cristina Pui, Ilarie Gh. Opreș.
7. *Sângeorgiu de Mureș. Școala 1778–2003. Însemnări, Vol. VII*, (2003). Autori: Ilarie Gh. Opreș, Emilia Opreș, Nagy Csaba Sándor.
8. *Sângeorgiu de Mureș. Demografie – consemnări. 1614–2005, Vol. VIII*, (2006). Autori: Ilarie Gh. Opreș, Mariana T. Opreș.
9. *Sângeorgiu de Mureș, Monografie. 2010* (2010). Autori: Ilarie Gh. Opreș, Sebastian Pui, Mariana Opreș, Emilia Opreș.
10. *Sângeorgiu de Mureș. Marosszentgyörgy. Un secol de activitate muzicală. Egy század zenei tevékenysége. 1911–2012*, (2011). Autori: Ilarie Gh. Opreș, Moldovan Irina-Maria.
11. *Sângeorgiu de Mureș. Un secol de activitate muzicală. 1911–2011, Vol. IX*, (2011). Autor: Ilarie Gh. Opreș.
12. *Sângeorgiu de Mureș. Activitatea teatrală (1905–2012). Vol. X*, (2012). Autor: Ilarie Gh. Opreș.
13. *Marosszentgyörgy. Egy évszázad színjátásása. 1911–2011*, (2012). Autor: Ilarie Gh. Opreș.
14. *Sângeorgiu de Mureș. Septembrie 1940-septembrie 1944. Consemnări, Vol. XI*, (2013). Autori: Ilarie Gh. Opreș, Constantin Bogoșel.

15. *Sângeorgiu de Mureș. Biserica Ortodoxă Română II. 2008–2013, Vol. XII.* Autori: Ilarie Gh. Opriș, Eugen Bărăian, (2013).
16. *Sângeorgiu de Mureș. Dascăli sângeorzeni. 1900–2013. Vol. XIII.* Autori: Ilarie Gh. Opriș, Csiki Angela (2013).
17. *Caiete sângeorzene I, 2013 – Marosszentgyörgyi füzetek,* Coordonatori: Peter Moldovan, Ilarie Gh. Opriș (2013).
18. *Sângeorgiu de Mureș. Trecut și prezent în pictură. Vol. XIV.* Autori: Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan, (2014).
19. *Sângeorgiu de Mureș. Biserica greco-catolică, Vol. XV.* Autor: Ilarie Gh. Opriș (2014).
20. *Sângeorgiu de Mureș. Oameni și fapte, Vol. XVI.* Autor: Ilarie Gh. Opriș, (2015).
21. *Sângeorgiu de Mureș. Viața sportivă, Vol. XVII.* Autor: Ilarie Gh. Opriș, (2016).
22. *Sângeorgiu de Mureș. Sănătatea, Vol. XVIII.* Autor: Ilarie Gh. Opriș, (2017).

Saul Tofalău și Dealul Mare, autor Czirjék Lajos

Principalele aniversări ale comunei Sângeorgiu de Mureș
2019 – 2022

(Propunere)

Nr	EVENTIMENTUL	2019	2020	2021	2022
1	Atestarea documentară (1332)	-	-	-	690
2	Atestare Tofalău (1501)	-	-	520	-
3	Atestare Cotuș (1566)	-	-	455	-
4	Biserica Romano-Catolică (1332)	-	-	-	690
5	Biserica Ortodoxă 1 Sfințirea (1822)	-	-	-	200
6	Biserica Reformată (1935)	-	85	-	-
7	Biserica Unitariană (1995)	-	25	-	-
8	Biserica Ortodoxă 2 (2008)	-	-	-	-
9	Biserica Adventistă (1990)	-	30	-	-
10	Mănăstirea Carmelită (2008)	-	-	-	-
11	Atestare Școală românească (1778)	-	-	-	-
12	Școala Bisericii Reformate (1890)	-	130	-	-
13	Școala de stat românească (1921)	-	-	100	-
14	Localul școlii de stat (Sept.1928)	-	-	-	-

15	Școala Romano-Catolică (1902)	-	-	-	120
16	Revoluția din 1848-1849	170	-	-	-
17	Evenimentele din Tofalău (1. 10.1869)	150	-	-	-
18	Castelul Mariaffi (1870)	-	150	-	-
19	Cooperativa de credit (1895)	-	125	-	-
20	Băile Sărate (1900)	-	120	-	-
21	Activitatea de Teatru (1905)	-	115	-	-
22	Activitatea corală (1911)	-	-	110	-
23	Asociația sportivă (1930)	-	90	-	-
24	Consiliul Cămin Cultural (1938)	-	-	-	-
25	Cămin Cultural (1945)	-	75	-	-
26	Localul primăriei (1945)	-	75	-	-
27	Stațiune de Cerce-tări Zootehice (1947)	-	-	-	75
28	Corul Soli Deo Gloria (1993)	-	-	-	-
29	Introducerea gazului metan (1947)	-	-	-	75
30	Electrificarea comunei (1947)	-	-	-	75
31	Biblioteca comunală (1949)	70	-	-	-
32	Dispensarul sanitar uman (1962)	-	-	-	60
33	SEMTEST-MUREȘ (1977)	-	-	-	45

34	Localul grădiniței (1977)	-	-	-	45
35	Sala de sport (1982)	-	-	-	40
36	Dispensarul zooveterinar (1991)	-	-	30	-
37	„Zilele sângeorzene” (1995)	-	25	-	-
38	„Familia Kolping” (1993)	-	-	-	-
39	Asociația Culturală „Sf. Gheorghe” (2000)	-	20	-	-

*Graficul aniversărilor a fost întocmit de:
Prof. dr. Peter MOLDOVAN și publicist Ilarie Gh. OPRIS*

Biserica Ortodoxă nr. 2 - Pictură de Angel Vultur

Index de nume

A

Abonyi Mária.....	4, 46
Albert Katalin.....	85
Alecsandri, Vasile.....	35, 147
Alecu, Erica.....	4, 85
Alexandru, Ioan.....	76
Alexandru, Savu.....	26
Alexandru, Ujfalvi.....	109
Anastasiu, Paula.....	24
Anton, Lazăr.....	166
Apostolescu, Maria.....	42
Arghezi, Tudor.....	13
Asztrik, Papp.....	85
Așgian, Berdj.....	114, 116, 165
Atila, Munteanu.....	77
Aurelia, Bucur.....	53
Avram, Iftinia.....	85
Avram, Monica... 4, 6, 24, 178, 182, 185, 187	

B

Baciu, Renate.....	38
Baia, Laura.....	117
Balázs Imre.....	167
Balint, Nicolae... 85, 115, 157, 158, 161, 165, 169	
Balogh Andrei.....	49
Balogh Ernő.....	49
Balogh Eszter.....	12, 49, 62
Balogh Éva.....	49
Balogh Gábor.....	49
Balogh Katalin.....	49
Barabási Enikő.....	85
Bara-Moldovan, Irina.....	149
Bárczi András.....	82, 116
Bardoși, Dumitru.....	84
Baricz Lajos.....	4, 22, 38, 84, 120
Bartha Ilona.....	83, 98, 111
Bartis Borbara.....	24

Batha Ilona.....	112
Batthyány Ignác (episcop catolic).....	21
Băciuț, Nicolae.....	165, 170, 185
Băraianu, Eugen.....	85, 186
Bâlcu, Margareta.....	43
Bencze Árpád.....	55
Bencze Irén.....	55
Bengean, Florin.....	4, 18
Berecz Erzsébet.....	155
Berecz Ferenc.....	155
Berecz Irén.....	84
Berecz Zseyke.....	155
Bibere, O.....	81
Blendea, Constantin.....	166
Bloj, Sorina.....	4
Boar, Liviu.....	187
Bocretaș, Suzana.....	138
Bogoșel, Constantin.....	180
Boitoș, Leontina.....	84, 97, 101, 110
Bojan, Mariana.....	167
Boldea, Iulian.....	112, 147, 148
Bolyai Farkas.....	55
Bonta, Ioan.....	134
Borbély Ileana.....	12, 50, 62
Borbély Károly.....	50
Borda, Dorin 155, 160, 165, 169, 180, 181	
Borda, Valer.....	72
Bordaș, Elena.. 4, 13, 33, 35, 37, 38, 62, 99, 101, 129, 144, 145	
Bordaș, Nicolae.....	75
Bordaș, Niculae.....	77
Bosoancă, Traian 13, 115, 145, 146, 147, 157, 180	
Botezan, Gheorghe.....	112, 147, 148
Botoș, Dumitru.....	169
Boțog, Gheorghe.....	154
Boțog, Ioan.....	154
Bretan, Cecilia.....	67, 70
Bucșa, Victor.....	75, 76
Bucur, Adrian.....	53
Bucur, Aurelia 13, 37, 38, 62, 147, 149	

Bucur, Aurica ...	113, 114, 115, 116, 145, 148
Bucur, Aurora	158
Bucur, Cristina	53
Bucur, Ioan	53
Bud, Eugenia	38
Bui, Simion	169, 180
Buia, Laura	157
Buja, Alexandru	76
Buja, Ana	77
Buja, Elena	32
Buja, Gheorghe	77
Buja, Ileana	77
Buja, Ioan	76
Buja, Maria	77
Buja, Neculaie	77
Buja, Petre	77
Buja, Rozália	77

C

Caragiale, Ion Luca	29, 77
Ceuntea, Radu	151, 152
Ceotea, Florin	104, 105
Ceușianu, Alexandru	181
Chelbezan, Marița	75
Chinezu, Alexandru	24, 25, 26
Chiraihalmi, Șimon	77
Chiraihalmi, Zucu	77
Ciontea, Florin	108
Ciorlăuș, Atanasie	85
Ciotea, Florin	82
Cîmpeanu, Alexandru	178, 182
Clopoșel, Ion	16
Cociș, Emil	75
Cociș, Ioan	43, 75
Cociș, Maria	75
Cociș, Toader	76
Comes, Virgil	120
Constantin (împărat roman)	40
Coțiu, Vasile	113, 114
Cosma, Anton	145
Costică, Savu	41
Costin, Ioanid	166
Costin, Miron	36
Coșbuc, George	76
Cotârlan, Constantin	153

Cotoară, Diana	24
Cotruș, Lucreția	88
Covalciuc, Dumitru	144
Covrig, Ioana	154
Crăciun, Ioan	26, 42
Crăciun, Rat	77
Cristescu, Mariana	163, 165
Cristescu-Florea, Mariana	143, 144
Csiki Andrea	85
Csiki Angela	170
Czirjék Lajos	4, 120, 200

D

Dán Éva	85
Dán Péter	85
Dan, Floarea	154
Dan, Vlad Filimon	85
Dávid Szilárd	82
David, Elisabeta	164, 165
David, Gheorghe	84, 114, 164, 165, 166, 168
Dătășan, Vasile Ciia	112, 147, 148
Debreczeni Gabriella	132
Decebal	4
Derzsi Ágnes	155
Dezideriu, Orbán	116
Didic, Vasile	167
Domokos István	154
Don Quijote	42
Dorgo, Călin	58, 114, 156, 165
Dörgös, Ilie	76
Douglass, Frederick	36
Dragomir, Silviu	146
Duca, Mircea	172
Duca, Miron	167
Duicu, Serafim	13, 37, 83, 94, 95, 96, 100, 104, 106, 142, 145
Dumnezeu	41
Dușa, Traian	33, 165

E

Elena (împărăteasă)	40
Elena, Bordaș	51
Eminescu, Mihai	76
Eörs, Becsky	120

Epuraș, Aurelia Dorina	154
Ercsei Mária	85

F

Fábian Margit	4
Fábián Margit	46
Fărcaș, Maria	101
Fântânariu, Suzana	167
Ferenczi József	82, 93, 100, 101
Filimon, Aurel	14
Florea, Mariana ...	83, 97, 102, 110, 137, 142
Floriștean, Florin	110
Floriștean, Maria	110
Frenț, Laura	172
Frunză, Marius	169
Fülöp Ernő	154
Fülöp Erzsébet	154

G

Gábor, Iosif	154
George, Silviu	108
Gheorghită, Vasile	167
Gheorghiu, T.	131
Ghițulescu, Zeno	13, 116
Gingulescu, Mihai....	13, 37, 82, 104, 105, 108
Giurgiu, Gheorghe	165
Gorki, Maxim	44
Grozav, Gabriel	169
Guga, Romulus	131, 132
Gulliver	42

H

Hadnagy Gabriela	38, 98
Hadnagy Gabriela	82, 91
Hajdó Carol	140, 144
Hajdó Károly	84, 147
Hajdu Győző	131, 132
Hârtea, Ana	75
Herdean, Viorica	165
Hetrea, Cornelia	84
Horea, Aurelia	154
Horea, Ion	149

Horváth Zsuzsánna	154
-------------------------	-----

I

Iacob, Alexandru	76, 77
Iosif, Kiss	27
Istrate, Dorin	187

J

Jakabffi József	155
Jakob Bähme	91
Jánosházy György	97
Jézus Krisztus	20, 21, 42
Jinga, Cornelia	113, 116
Jirlău, V.	24, 65, 71
József Atilla	29

K

Karácsonyi Zsigmond	165
Kirițescu, Alexandru	35
Kiss Béla	85
Kmén Margareta	27
Komiveș, Alexandru	77
Komiveș, Ilie	77
Komiveș, Petre	77
Komiveș, Victor	75
Koncz János	26
Kovács Barna	85
Kovács Bertalan	167

L

Laczkó Aranka	155
Laslo, Alexandru	75
Laslo, Ana	77
Laslo, Carolina	77
Laslo, Emil	77
Laslo, Gheorghe	75
Laslo, Nicolae	75
Lazăr, Valeriu	147
Lădăriu, Lazăr. 13, 37, 83, 89, 90, 94, 95, 178, 182, 185, 186, 187	
Lăptoiu, Negoită	165
Lenin	7
Lica, Ravica	154

Lörincz András.....99, 171

M

Magyarosi Mária26
 Magyarosi Marika..... 12, 43, 50, 62
 Maior, Petru180
 Majlát Jolán.....101
 Maksutovici, Geicu.....165
 Maky Mihai24
 Man, Gheorghe..... 77
 Man, Neculae..... 77
 Man, Nicolae.....75
 Man, Petru75
 Maniu, Iuliu4
 Maria, Moldovan Irina55
 Markó Béla...13, 37, 82, 94, 95, 132, 145
 Márkus István84
 Mărginean, Viorel..... 166, 167
 Mântescu, Marinela167
 Mârza, Vitalie26
 Meiloiu, Alexandra167
 Meiloiu, Tudor167
 Mera, Maria.....4, 40
 Metea, Ioan.....76
 Micu, Petre.....77
 Micu, Vasile ...11, 12, 24, 42, 54, 60, 65,
 66, 67, 69, 70, 75, 76, 114
 Mihail, Mircea Art94
 Mihăilă, Opreș59
 Mihu, Elena169
 Mircea, Mihail Art83, 95
 Miron, Petru117
 Moisescu-Herivan, Doina.....167
 Moişa, Ioan Suciuc147, 148
 Moldovan Irén85, 95, 100, 104, 105,
 114, 116, 120, 158, 169
 Moldovan Irén Mária.....5, 7, 15, 19
 Moldovan, Adriana187
 Moldovan, Alexandru77
 Moldovan, Ana.....56
 Moldovan, Bara Irina.....85
 Moldovan, Gafina.....166, 167
 Moldovan, Ioan77
 Moldovan, Irén13, 62
 Moldovan, Irina92, 97
 Moldovan, Irina Băra.....116

Moldovan, Irina Maria.....37, 55, 56, 81
 Moldovan, Isaia169
 Moldovan, Iulius97
 Moldovan, Liliana4
 Moldovan, Peter45, 85, 169
 Moldovan, Rodica.....85
 Moldovan, Teodor56
 Moldovan, Vasile. 13, 37, 55, 62, 97, 138,
 158, 169
 Moldovan, Vasile T.....56
 Moldovan, Viorica.....77
 Morar, Teodor.....166
 Moraru Teodor.....86
 Moraru, Cornel. 13, 83, 97, 100, 145, 165
 Moraru, Teodor.....4, 149, 162, 198
 Morărescu, Olga167
 Moș Crăciun41
 Matora, Nicolae103
 Muica, Albi.....77
 Muica, Alexandru.....75
 Muji, Marieta101, 139
 Murăraș, Alexandru75
 Murăraș, Bibiluc.....75
 Mureșan, Ana77
 Mureșan, Doru...97, 104, 105, 108, 141
 Mureșan, Doru Andrei165
 Mureșan, Dumitru...83, 93, 97, 109, 132
 Mureșan, Ioan.....75, 76
 Mureșan, Maria.....77
 Mureșan, Șimonică.....77
 Mureșan, Tibi.....77
 Mureșan, Vasile....4, 38, 120, 163, 170,
 188

N

Nagy Csaba Sándor.....40, 58, 84, 117,
 157, 159, 161, 162
 Nagy Edit.....169
 Nagy József.....93
 Nagy László.....84, 147, 158
 Nagy Magdolna154
 Nagy Margit154
 Nagy Mihály.....154
 Nagy Miklós Kund165
 Nagy Moni154
 Neagoș, Lucian.....168

Nemes Gyula.....	22, 85
Netea, Vasile.....	146, 181
Nicoară, Eugen.....	181, 194
Nicolaescu, Ioan.....	85, 171, 172
Nistor, Eugeniu.....	112, 113, 142, 147, 148, 152, 159, 160, 162, 163, 185, 187
Noti Károly.....	147
Nuțiu, Romul.....	166, 167
Nuțiu, Simona.....	167

O

Oacheș, Adriana.....	84
Olar, Petru Silviu.....	13, 38
Olariu, Aurica.....	77
Olariu, Ionel.....	77
Olariu, Mărioara.....	77
Olariu, Petru.....	111
Olariu, Silviu Petru.....	104
Oltean, Florea.....	154
Oltean, Maria.....	154
Olteanu, Florea.....	154
Olteanu, Maria.....	154
Opreș, Alexandru.....	75
Opreș, Ana.....	59, 77
Opreș, Ana Olivia.....	38
Opreș, Aurelia.....	59
Opreș, Bela.....	75
Opreș, Carolina.....	77
Opreș, Elena.....	59
Opreș, Emilia.....	4, 40, 58, 84, 116, 117, 143, 144, 146, 157
Opreș, Emilia A.....	40
Opreș, Floarea.....	41
Opreș, Gheorghe.....	4, 24, 25, 32, 38, 52, 65, 70, 75, 77, 82, 98, 102, 115, 142, 143, 145, 151, 152, 162, 163
Opreș, Ilarie Gh.....	4, 5, 11, 12, 14, 15, 18, 19, 27, 37, 38, 39, 40, 45, 50, 57, 62, 82, 84, 95, 96, 98, 104, 106, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 131, 137, 145, 146, 147, 149, 151, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 162, 165, 169, 170, 171, 178, 179, 181, 182, 184, 185, 186, 187
Opreș, Ioan.....	59
Opreș, Ioniță.....	59, 77

Opreș, Lazăr.....	75
Opreș, Lenuța.....	99
Opreș, Lucreția.....	59, 77
Opreș, Maria.....	59, 77
Opreș, Mariana.....	59, 147, 158, 159, 161, 162
Opreș, Mihai.....	27
Opreș, Mihail.....	12, 62
Opreș, Olivia.....	4, 116
Opreș, Petru.....	76
Opreș, Rozália.....	77
Opreș, Safta.....	77
Opreș, Toader.....	75, 77
Opreș, Toderăș.....	77
Opreș, Vane.....	75
Orbán Ferenc.....	4, 126
Oroianu, Ioan.....	85
Oros, Maria.....	54

P

Palaghie, Nicolae.....	154
Pálffy Tamás.....	120
Papiu-Ilarian, Alexandru.....	10, 43, 57, 146, 169, 179
Pelmuș, Ștefan.....	167
Pereni, Ioan.....	76
Peter, Margareta.....	134
Péterffy Gyöngyi.....	84
Péterfi Gyöngyvér.....	132
Petrescu, Andra.....	167
Piersică, Ioana.....	37, 85
Podaru, Cornel.....	83, 84, 97, 108, 132, 142
Pomuț, George.....	169
Pop, Dumitru.....	154
Pop, Ioan.....	32
Pop, Ionel.....	77
Pop, Maria.....	75
Pop, Nelu.....	77
Pop, Petru.....	75
Pop, Șipoș Corina.....	177
Pop, Viorel.....	77
Pop, Viorica.....	77
Pop, Virgil.....	77
Popa, Adriana.....	145
Popa, Genoveva.....	146, 165
Popescu, Mircea.....	115, 145

Poptâmaș, Dimitrie	4, 14, 24, 27, 83, 113, 114, 115, 134, 142, 145, 146, 147, 159, 161, 169, 178, 181, 182, 185, 186, 187
Precup, Maria	154
Precup, Valeria	154
Préda, Doina	132
Price, Cosmina Cristina	178, 182
Ptolemeu I (general macedonean)	21
Puczi Béla	85
Pui, Cristina	58, 115, 157
Pui, Emanuela Cristina	157
Pup József	132
Pupp Attila	85
Purcariu, Sabina	4, 45

R

Racz Carol	32
Rác Károly	12, 29, 62
Raț, Crăciuna	75
Rădescu, Vlad	82, 102
Robert de Sorbonne (teolog francez)	21
Roman, Mircea	84
Romanu-Vivu, Constantin	30, 31, 38, 52, 70, 142, 143, 145, 146, 147, 157
Romanu-Vivu, Constantin	66
Roșu, Claudia	38
Rózsa József	41
Ruja, Alexandru	60
Ruja, Aurelia	12, 24, 25, 26, 60
Ruja, Aurelia (Szilagyi)	62
Rusu, Ileana	77
Rusu, Ioan	4, 77, 135
Rusu, Ioan Oros	169
Rusu, Silvia	89
Rusu, Viorica	77
Rusu, Zucu	77
Ruța, Mirela	37, 160

S

Sahia, Alexandru	70
Sándor László	154
Sava, Eugenia	154
Savu, Constantin	4, 45
Săcărea, Diana	165

Sârbu, Cornelia	154
Sigmirean, Cornel	185, 187
Silvaș, Emil	84, 97, 105, 131, 132, 159
Silviu, Olariu	82
Simion, Negruț	29
Simon, Alexandru	103
Simon, Ana	75
Sin, Mihai	13, 37, 83, 89, 90, 145
Soare, Romeo	84, 171, 172
Sófalvi Szabolcs	170, 171, 172
Someșan, Carmen	85
Someșan, Cristina	178, 182
Spineanu, Raul	171
Stalin	7
Stan, Ana	108
Stămătoiu, Cristian	150
Stoian, Stanciu	17
Suciu, Petru	144, 154
Suciu, Valeria	38
Suciu, Valerica	154
Szabó Edit	85
Szabó Etelka	112
Szabó Károly	112
Szabó Rozalia	29
Szász József	21
Szász László	82, 93, 98, 112
Szász V. László	83, 85
Szilágyi Anton	60
Szöcs Kálmán	55

Ș

Șerban, Elena	167
Șerban, Tiberiu	92, 94, 98, 101, 147
Ștef, Liviu	4, 22, 115, 119, 120, 126, 149
Ștefan, Tiberiu	113
Șulea, Ioan	165, 167
Șuta, Margareta	154

T

Tabarcea, Aurora	42, 49, 75, 77
Tabarcea, Ioan	31, 42, 75, 76, 77
Takács Feri	26
Tamaș, Ludovic	85
Tătar, Alexandru	75, 76, 77
Tătar, Ana	75, 77

Tătar, Fironica	75
Tătar, Lazăr	76
Tătar, Maria	77
Tătar, Petre	77
Tătar, Săftica	77
Tăut, Letiția	157
Tăut, Odina	165
Tâmăveanu, George	103
Tcaciuc, Alexandru	4
Teban, Violeta	184
Teleký Sámuel	21
Teofil	20
Teut, Letiția	117
Timur	42
Todea, Tarfin	165
Tordai Olga	154
Török Szilárd	85
Török Zsuzsa	155
Tóth Éva	85
Tóth József	13, 37, 61, 109
Tóth József	62

V

Vajda György	165
Varo, Vasile	76
Vasile, Micu	54, 62
Vecserka Zsolt	82, 98, 100, 101
Veress Zsuzsa	4, 150
Vizi József 114, 115, 117, 120, 145, 146	
Vlasiu, Ion.....	13, 38, 104, 105, 106, 108, 145, 149, 180
Vultur, Angel.....	4, 203

W

Wiesner, Herbert	151, 163
------------------------	----------

Z

Zibilianu, Ioan	4, 188
Zidăruș, Alexandru	76
Zsizi Irén	29

*Iulie 2010, Centrul Cultural „Aurel Dandea” Târgu-Mureș.
Lansarea volumului „Sângeorgiu de Mureș. Monografie 2010”.
În imagine: Ioan Cotruș, Valerian Diaconu, Dimitrie Poptămaș, Teofil
Bleahu, Emil Silvaș, Mircea Moldovan, Olivia Opreș, Ilarie Gh. Opreș.*

Cuprins

Cuvânt înainte	5
Prefață	7
Introducere	15
Az írástól a könyvig, a könyvtől a könyvtárig	19
Istorie și documente (1949-1960).....	24
Registrul de intrare-ieșire al Căminului cultural „Constantin Romanu-Vivu din Sângeorgiu de Mureș, început în anul 1945	30
Biblioteca la aniversare (1949-1999)	34
Când înveți să citești devii liber	36
„Cine are carte are parte”	41
BIBLIOTECARI	47
Balogh Eszter	49
Borbély Ileana	50
Bordaș Elena	51
Bucur Aurelia	53
Micu Vasile	54
Moldovan Irina Maria	55
Moldovan T. Vasile.....	56
Opriș Gh. Ilarie.....	57
Opriș Mihăilă.....	59
Ruja Aurelia	60
Tóth József	61
Bibliotecarii comunei Sângeorgiu de Mureș între 1949– 2008.....	62
BIBLIOTECA	63
Biblioteca comunală, în anul 1949.....	65
Imagini istorice.....	66
Congresul căminelor culturale din RPR, 24-26 februarie 1950, București	68

Vasile Micu-primul bibliotecar din comuna Sângeorgiu de Mureș.....	75
Pliantul „Luna cărții la sate” 1988.....	78
Remember	81
Biblioteca comunală din Sângeorgiu de Mureș-centru cultural	82
Scriitori sângeorzeni.....	83
ACTIVITĂȚI	87
Activități în Biblioteca comunală.....	89
Vernisaj Hadnagy Gabriella.....	91
Vernisaj Tiberiu Șerban	92
Vernisaj Szász László.....	93
Luna cărții la sate. Șezătoare și medalion literar	94
Ecou în presa mureșană.....	97
Luna cărții la sate	97
Carte frumoasă... ..	97
Vernisajul expoziției artistului Vecserka Zsolt	100
Vernisajul expoziției artistului naiv Opreș Gheorghe	102
Vernisaj de pictură dr. Olariu Silviu Petru	104
Pliantul Biblioteca comunală „Zilele Sângeorzene” 2005	121
Mărturiile ale Bibliotecii publice din Sângeorgiu de Mureș, încă nestudiate	124
ECOURI ÎN PRESĂ.....	127
În atenție, lectura tineretului.....	129
Sângeorgiu de Mureș.....	131
Író-olvasó találkozó.....	132
Întâlnirea de la Sângeorgiu de Mureș.....	133
Biblioteca comunală, fața noilor exigențe	134
„Luna cărții la sate”.....	136
Laureații etapei republicane a celei de-a VI-a ediții a Festivalului național „Cântarea României” 1985–1987.....	137
Da, omul e totul	137
Biblioteca în revenire	141
„Scrisori din Transilvania”	142
„Cronica ilustrată”.....	143

În cinstea mării sărbători!.....	144
Constantin Romanu-Vivu, cinstit la Sângeorgiu de Mureș	145
Promotorii unei tradiții ce face cinste.....	146
Sângeorgiu de Mureș, în documente științifice și artistice	147
Marosszentgyörgy 1332 - 1997.....	148
Întâlnirea cu scriitorii	148
Culoare, lumină și slovă tipărită!	149
„Gheorghe Opriș a dat drept de cetate picturii naive”.....	151
Pornind de la o expoziție ... Meșteșugul nu a murit!	153
Ilarie Opriș - cronicar modern al satului românesc	155
„Zilele sângeorzene”	158
Sângeorgiu de Mureș, demografie consemnări 1614-2005	158
Recensământul, ca document istoric	159
Lansare de carte într-o bibliotecă școlară.....	160
Talente mureșene. Gheorghe Opriș.....	162
Mari colecționari mureșeni. Familia Elisabeta și Gheorghe	
David sau splendorile faptelor de spirit!	164
Arta și iubirea ne apropie	164
„Cantonamente” de pictură!	166
Artă la curtea dorurilor.....	168
Zilele sângeorzene 2009.....	169
Sângeorgiu de Mureș, din nou, în pagini de carte!.....	170
In memoriam. Romeo Soare – „Cetățean de onoare, post- mortem”, al comunei Sângeorgiu de Mureș!	171
Statistica bibliotecilor (1965-1985).....	173
Abonamente radio și televiziune	173
Festivitatea de decernare a distincțiilor, Pro Libro Senator	178
Ilarie Gheorghe Opriș.....	178
Triplă aniversare la Biblioteca Județeană Mureș, 14 Decembrie 2016	183
Sărbătoare la Biblioteca Județeană Mureș.....	184
Tripla aniversare.....	184
LUCRĂRI PUBLICATE.....	189
Bibliografie: Sângeorgiu de Mureș, Cotuș, Tofalău.....	191
Lucrări publicate	199
I. Monografii – Sângeorgiu de Mureș	199

Principalele aniversări ale comunei Sângeorgiu de Mureș 2019 – 2022.....	201
Index de nume	204
Cuprins	211

